

LATVIAN
CANADIAN
CULTURAL
CENTRE

KANADAS
LATVIEŠU
CENTRS
MONTREALA

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZINOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1994. GADA APRĪLIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

46. GADA GĀJUMS

Nr. 4. (541.)

AUGŠĀMCELŠANĀS SVĒTKOS

Vēsturiski kristiānisms sākās ar gaišo Lieldienu ritu. Apustuļi lielā spēkā deva liecību par Jēzus Kristus augšāmcelšanos. Pateicoties aculiecinieku ziņām, kas palikušas evaņģēlijos, un vēstures liecībām par kristiešu ticību Kristus augšāmcelšanās notikumam, ir drošība, ka Kristus, tiešām, ir augšāmcelies. Vēsturisko patiesību pastiprina ticība. Pēc Jēzus augšāmcelšanās mācekļi atcerējās vārdus, ar kuriem Viņš bija šo lielo augšāmcelšanās brīnumu pasludinājis: *"Nojauciet šo svētnīcu, un Es trīs dienās to uzcelšu"* (Jāņa 2, 19) *"Es atdošu savu dzīvību, lai atkal to atgūtu"* (Jāņa 10, 17). Visa Baznīca tic, un taisnība ir tiem, kas apgalvo, ka kristieši būtu nožēlojamākie par visiem cilvēkiem, ja Kristus nebūtu augšāmcelies. Tāpēc apustuļu pirmā sprediķošana bija Kristus augšāmcelšanās pasludināšana.

Mūsu ticība balstās uz vienreizējo augšāmcelšanās notikumu. Lieldienu noslēpums dzīvo mūžīgi. "Vai Kristum nebija jācieš, lai tā nonāktu savā godībā?" skaidroja Jēzus Lieldienu vakarā Emmausa mācekļiem, kad Viņš tiem pievienojās ceļā kā nepazīstams ceļa biedrs. Mācekļiem atvērās acis, un viņi saprata Lieldienu noslēpumu, kas izskaidrojumu dod arī visai mūsu dzīvei. Mēs esam radīti pēc Dieva līdzības. Jēzus iemiesojies Dieva Dēls ir pirmais augšāmcelies. Mēs esam Kristū un sekojam Viņam. Visai mūsu dzīvei ir tikai viens vienīgs izskaidrojums: dalīšanās Lieldienu noslēpumā - mirt grēkam un dzīvot Dievam.

Liieldienas kristiešiem ir atbrivošanās simbols, it īpaši pēc smagajiem atelsma gadiem, kad piesārņoja ticīgo dvēseles. Kā ebreji izbēga no Ēģiptes samaitātās vides un iestādīja Liieldienu svētkus un kā jau sirmā senatnē sentēvs Ābrāms pēc Dieva aicinājuma atstāja neticīgo vidi, lai dotos uz apsolīto zemi, tā šodien Dievs mūs aicina atstāt visu to, kas ir pret evaņģēlija vērtībām, lai izvēlētos Kristu kā mūsu vienīgo Pestītāju.

Ēģiptes ebreji, kā Dieva aicināta saime un Dieva tauta, izvēlējās brīvību. Dievs viņus vadīja un atbalstīja. Netrūka arī pretestības, tāpat kā vēl pašreiz notiek cīņa starp Dieva tautu un tiem, kas tās cieņu negrib ievērot un nonievā. Lieldienas ir istās cianas un brīvības svētki.

Atbrīvošanas un pestīšanas plāna autors ir Dievs - debesu Tēvs. Šī plāna īstenotājs ir Viņa Dēls Jēzus Kristus. Lai gan cilvēks pats nav atbrīvošanās un pestīšanas cēlonis, tomēr viņš nav svešs atbrīvošanās procesā. Cilvēkam ir jāizpilda zināmi priekšnoteikumi, lai Dieva veiktais pestīšanas darbs būtu iedarbīgs viņā. Cilvēkam ir jāsadarbojas ar Dievu, iesaistoties Lieldienu noslēpumā, ņemot dalību evaņģelizācijas darbā, dzīvojot pēc kristīgiem principiem, veicinot visas sabiedrības kopējo labumu laicīgās labklājības jomā, kalpojot Dievam un cerībā gatavojoties debesu laimībai, kurai viņš ir aicināts.

Lielā Piektdiena un gaišais Lieldienu rīts ir nešķīr-
mas īstenības. Jēzus bija miris, un tagad, lūk, Viņš atkal
dzīvs! Viņš ir atnesis atjaunotni un brīvību. Kā ebreji
šķērsoja Sarkano jūru sausām kājām, lai no verdzības
nonāktu brīvībā, tā arī Kristus ar Lieldienu noslēpumu -
Viņa nāvi un augšāmcelšanos - mūs ievēd dzīvībā un
brīvībā. Lieldienas ir pāreja no nāves dzīvībā, no tumsī-
bas Dieva bērnu spožajā gaismā. Tagad dzīvība svin uz-
varu pār nāvi, gaisma - pār tumsību. Tas atspoguļojas
arī mūsu tautas dzīvē un aicina būt uzticīgiem mūsu
tautiskajiem ideāliem. To izjūt katrs tautas piederīgais, jo
dzīvāk pēc tēvijas brīvības atgūšanas. Katrs tagad apso-
la mūžam dzīvajam Kristum mirt grēkam un dzīvot Die-
vam, lai dalītos nemirstībā. Lieldienu atnēstā cerība ne-
kad nebeidzas. Kristiānismu, tiešām, var saukt par aug-
šāmcelšanās reliģiju, ar ko tas atšķiras no citām reliģi-
jām. Lieldienas visus vieno tirā draudzībā un solidaritātē.
Apustulis Pāvils pirmajā vēstulē korintiešiem lieto nerau-
dzētās maizes līdzību, kad viņš skaidro Lieldienas. Ne-

raudzētās maizes mikla sastāv no miltiem un ūdens, bez rauga, jo raugs šos abus tiros pamatelementus samai-tātu, tāpat kā grēks samaitā cilvēka dzīvi un izjauc sa-ticību cilvēku sadzīvē. Visu vienotāja ir arī Lieldienu sve-ce, kas simbolizē Kristu - Viņa gaismu un mīlestību, kas sasil-ds sirdis.

Kristus augšāmcēlšanās ticīgajiem dod iespēju dzīvot jaunu dzīvi, arī laicīgajā jomā, vairāk iesaistoties ar atbildības sajūtu pasākumos, kas tautu ceļ. Tāpat kā Kristus augšācēlies vairs nemirst, tā arī ticīgajos grēka verdzībai nav vairs nekādas varas. Jēzus ir reizē krustā piesists, augšāmcēlies un atbrīvotājs. Tāds Viņš ir mūsu vidū kā cerība un drošība. Tādu Viņu sludina visā pasaulē.

Monsinjors A. Brumanis

DIEVS

"pats dod visiem dzīvību, elpu un visu; Viņš līcis visām tautām celties no vienām asinīm un dzīvot pa visu zemes virsu un nospraudis noteiktus laikus un robežas, kur tiem dzīvot, lai tie meklētu Dievu, vai tie Viņu varētu nojaust, jebšu Viņš nav tālu nevienam no mums."

(Ap. d. 17: 25-27)

Dievs katrai tautai ir nolcis noteiktas dzīvošanas un pastāvēšanas robežas. Dievs nav bezpersonisks liktenis, t. i., fatālisms. *) Dievā, kā visuma Radītāja un Uzturētāja, tautām noliktās robežas nav tik ģeografiskas un vēsturiski-politiskas, bet tām vispirms ir garīga nozīme un jēga - no Dieva Gribas izrietoša.

Tautas pastāvēšanas un dzīvošanas laika robežu neapzināšanās un izzušana nozīmē tautas bojā eju. Tautas laika robežu paplašināšana, t. i., tautas svētīgas dzīvošanas turpinājums iespējams tikai Dievatziņā, t. i., arī savas esības jēgas apzināšanā. Dieva Vārds mums pasaka, kāpēc Tas Kungs tautām "nospraudis noteiktus laikus un robežas, kur tiem dzīvot", proti, "lai tie meklētu Dievu."

Isti meklēt Dievu vienlaicīgi nozīmē meklēt Patiesību, Taisnību, Dzīvību un Mīlestību - visu to, pēc kā cilvēki un tautas apzināti un neapzināti ilgojas.

Līdz ar Kristus nākšanu pasaulē, Dievs sevi atklājis vispilnīgākajā veidā (*"Dievs vecos laikos daudzkārt un dažādi runājis caur dēlu, ko Viņš ir iecēlis par visu lietu mantinieku. caur ko Viņš arī pasauli radījis"* /Ebr. 1: 1-2/).

Kristus evaņģēlijs izskaidro cilvēku ilgas, dod piepildījumu, atklāj Reālītāti, dara to zināmu atsevišķajam cilvēkam un tautām - arī latviešu tautai, kas lūdz un meklē ceļu, lai tās dzīvošanas laiks netuvotos iznīkšanas robežām, jo tauta tik ilgi turēta jaunuma apgrēcībā - vairākas paaudzes uzaugušas nezināšanā par Dievu.

Un šeit Dieva Vārds atklāj brīnīško un no aizbildināšanās ar nezināšanas laikiem. Tātad tautas pastāvēšanas ilgums un svētīga dzīve (Mt. 6:33) ir atkarīga no tautas atgriešanās centieniem un pievēršanās "Dievam un Viņa patiesībai".

Bet tāpat kā Dievs nav bezpersonisks liktenis, arī tauta nav anonīms, bez identitātes veidojums, bet gan atsevišķu idividu kopa. Katram atsevišķajam mūsu tautas loceklim nav tikai vien jāatiecas atbildīgi pret savu tautu šodien, lai tā varētu dzīvot mierā un labklājībā, bet viņam ir jāapzinās un jāuzņemas sava atbildības daļa pret Dieva noteiktajām dzīvošanas un pastāvēšanas laika robežām: viņam savā dzīvē ir jāmeklē Dievs un apzinīgi jādzīvo Viņa Taisnībā.

Tāpēc ikvienam pirmām kārtām jājauda sev pašam: Vai es savai un savas tautas dzīvei meklēju Dievu un Viņa taisnību?

Ēriks Jēkabsons

*) fatālisms (fr. fatalisme): uzskats, ka pasaules un cilvēka dzīves gaita ir negrozāma likteņa noteikta.

+++++

Alfrēds Zariņš

SAPNIS

Kādam represētam Alūksnē

Es sapnī atkal biju jauns
ar jaunu dvēseli un miesu
un brīdī kādā sejā raudzījies,
kas klusējot uz mani brīnā vērās.

No skata tā es notrisēju tad,
kā tālā nojaušmā no dzīves,
kad kļuva vecs un visiem lieks,
un nelaīmīgs, pa citiem ceļiem ejot.

Tais bezgaltālās dienās reiz
uz mūžu kādu iemilēju
un vienmēr pēc tās ilgojos
gan pusnaktī, gan darbu labā jūklī.

Pat Mordovijas vergu nometnēs
aiz saltiem dzeloņstiepļu žogiem
ar viņas tēlu sirdī dzīvoju,
un sāpēs viņas vārdu dvesa lūpas.

Vai tu tā, sengaidītā Tu
ar dievišķīgo smaidu sejā?
Vai arī cits kāds līdzīgs tēls
kā aicinot man ceļā stājies?

Vai Tu tā, kuņas daile man
kā svētums vienīgais uz mūžu,
kad skaistumam un milai vērās sirds,
reiz atmirdzēja dzīves ritā?

Vai Tu tā, kuņas vārdu es
sev aiznesu pār nāves tiltu,
kā dārgāko uz visas pasaules
te tālo zvaigžņu bezgalībā līdzī?

Ak teic, kāds Tavai mātei vārds,
es beidzot pavaicāju klusi.
Kur tagat tā? Vai mani sauc
un Tevi šurpu sūtījusi?

Vai mani vedīsi šai naktī līdz
pie savas mātes tālo zvaigžņu ciemā?
Bet viņa neatbildēja. Tas skats
kā dziļā ilā liesmoja šai mirklī.

Un tad viss izzuda...Es atkal viens
un vecs, un lieks uz cietā dzīves ceļa.

Arturs Edgars Kubulnieks

NOVĒLĒJUMS

No Kolimas cikla

Šī zeme ir laupīta
Ziemeļu ciltīm.
Lai aizrījas krievi
Ar zeltipilnām smiltīm.

Lai sabrūk šī lielvalsts
Un sātana vara,
Lai brīvību atgūst
Šī pasaules mala.

MIERINĀJUMS

No Kolimas cikla

Ir Kōlima vieta uz zemes,
Kur brīvība jaunajam dota,
Un prieku nekas, šķiet, te nenes.

Tad aizskaļ kāds stars manu sirdi
Sauc kāda balss nenoskaidrota:
Vai mūžības dziesmu tu dzirdi?

Vai redzi šīs aizsaules zvaigznes?

Vai zini, ka ir cita vara,
Kas ticīgo laimībā aiznes?

Šai dzīvē ir tev sava loma,
Stāv rakstīts, ka Dievs visu dara.
Lai mierina tevi šī doma.

SAPNOTĀJS

Kā vienmēr, tā tagad
Es sapņotājs esmu,
Es dziedu par sauli,
Par ziedoņa dvesmu.

Es atsedzu galvu,
Lai saņemtu krusu
Ar smaidu... gan dažreiz
Ar nopūtu klusu.

Vai būtu es gudrāks,
Ja želotos, gaustos?
Es meklēju draugus,
Kas laimīgi gaustos.

MIERS

Man prieks, ka atnāks pavasaris
Un jaunās sirds milā plauks,
Ka tam, kas rudenī ir aris,
Vēl lemts būs sēt, lai zaļo lauks.

Lai vīri saslien namu spāres,
Lai sievas baltus krēklus auž,
Lai ganu dziesmas glāsta āres
Un tēvu zemes daili pauž.

Ja zināšu, ka savu brīvi
Uz laikiem tauta saglabās,
Es mierīgs pametišu dzīvi,
Kad mana sirds reiz pukstēt stās.

MŪŽĪBA

Zaļās zemes zilie ziedi
Sagumst, sastingst sērā salnā,
Zvaigžņu zelts un sudrabs saplaukst,
Zaigo stāvā debess kalnā.

Novalkāto dzīvi nomet
Tā kā noplīsušu blūzi,
Smel no sava svētavota
Spirdzinošas strūklas krūzi.

Jūti: norimst tavas slāpes,
Redzi: tava stunda steidzas,
Zūd šī sala, zilgie sili,
Pārtrūkst stīga, skaņa beidzas.

KALPAKA PIEMIŅAI

Mēs visi esam redzējuši mierīgi, gandrīz nemanāmi plūstošas upes, un mēs dažkārt esam arī redzējuši, kā šīs pašas upes, pie klinšu kraujas nonākušas, sāk ar mutuļojošu sparū gāzties tai pāri. Tā pati upe, tie paši ūdeņi, bet citi krasti, cita gultne šo upi pārvērš līdz nepazīšanai. Tāpat arī cilvēku sadzīves un vēsturisko apstākļu gultne var radīt it kā pavisam citu cilvēku dzīves veidu, it kā pavisam citas vērtību normas, it kā pavisam citu varēšanu. Protams, šis salīdzinājums, kā jau visi salīdzinājumi, ir tikai daļēji pareizs, jo cilvēkiem, atšķirībā no garīgi inertajām ūdens masām, ir apziņa un griba, kas sadzīves nospraustajai varēšanai liek uzziedēt par varonību. Tāpēc, ja mēs runājam par pulkvedi Kalpaku kā par mūsu nacionālo varoni, mēs varam jautāt par tiem sadzīves ceļiem, kas ietekmēja viņa varonību. Un mums ir jājautā par citiem tā laika varoņiem, kas arī nesa smāgos upurus mūsu valstiskās nostiprināšanās ceļā, bet kuŗu dzīves skola bija bijusi atšķirīga. Es te gribētu salīdzināt Kalpaku ar strēlniekiem.

Kalpaks savu militāro dzīvi uzsāka un līdz pat revolūcijai pavadīja cariskās Krievijas vienībās, pretstatā strēlniekiem, kas bija saslēgušies latviešu vienībās. Kalpaks savu slavas aureolu sasniedza, komandējot 186. Pulutskas pulku 1916. gada 4. jūnija ofensīvā pie Daugavpils. Kalpaka visa militārā māka un vadības prasme vērsās uz skaidri noteiktiem militāriem mērķiem, un viņš vadījās no skaidrām militārām sadarbošanās normām kā ar savu kaimiņu vienībām, tā arī ar galvenā štāba plāniem. Savā virsnieku saimē viņš bija viens no līdzīgajiem, šai gadījumā gan nācis no Baltijas. Varbūt viņa vārds - Kalpaks - varēja atgādināt tās kareivīgās ciltis Persijas ziemeļos, tos kara kalpakus, kas ar savu militāro dedzību sagādāja nepatikšanas cariskajai Krievijai un kuŗus tā centās izvietot pa citām imperijas zemēm, bet citādi viņš ne ar ko citu neatšķīrās. Strēlnieki, turpretim, atšķīrās ar savām skaidri nacionālajām vienībām. Neaizmirsīsim, ka jau tad, kad strēlnieku vienības kā tādas vēl nepastāvēja un kad 1915. gada maijā ģenerālis Potapovs bija cildinājis latviešu varonību pie Jelgavas, Kurzemes gubernātors šo Potapova runu atļāva publicēt tikai cenzētā veidā, bet kad Potapovs sāka darboties latviešu nacionālo vienību organizēšanai, V armijas komandieris ģen. Plēve nosūtīja ģen. Potapovu uz fronti. Šī paša gada septembrī cariene rakstīja par latviešu vienībām savam vīram: *"...aizliedz taču turpināt tik nežēlīgi iznīcināt Baltijas baronus. Vai Tu esi aizmīrsis sadalīt latviešu bandas pa krievu kara pulkiem?"* Tāpat arī latviešu strēlnieki plānoja savas vienības, domājot par politiskiem mērķiem - plkv. Jukums gribēja lielākas vienības, kas radītu latviešu virsnieku kadrus, plkv. ltn. Bangerskis aizstāvēja mazākas vienības, jo tās samazinātu zaudējumus.

Strēlniekam vienmēr bija jāskatās pār plecu. Strēlnieku virsnieki it kā tulkoja galvenā štāba pavēles, cenšoties tās pielāgot nacionālajiem mērķiem, bet arī apzinādamies, ka tiks grūsti karstākajās ugunīs un paliks bez palīdzības kritiskākajā brīdī. Kalpakam savās kara gaitās nebija pār plecu jāskatās. Pirmajā brīdī varētu likties, ka strēlnieku nacionālā cīņa, nacionālā varonība bija daudz augstāka līmeņa. Taču nedrīkstam aizmirst, ka viņus vienoja arī kopības skaitliskais spēks. Tāpat neaizmirsīsim, ka Kalpaks varēja mierīgi nogaidīt notikumu gaitu Meirānos - bet viņš devās uz Rīgu. Tāpat neaizmirsīsim, ka strēlnieki, sevišķi strēlnieku virsnieki, kas jau bija paraduši pār plecu raudzīties, arī pat atbrīvošanas cīņu gaitā pa laikam stāvēja ar katru kāju savā frontē. Še Kalpaks ar savu nosvērtu, lojālo izturēšanos un morālo stāju it kā līdzsvaroja šo latviešu sarežģīto, bieži pat pretrunīgo, militāro tradīciju. Šīs atšķirīgās militārās tradīcijās ir pastāvējušas vienmēr. Jau klasiskajā Persijā karavīra trīs pie-

nākumi - droši jā, labi mest šķēpu un vienmēr runāt taisnību - uzsvēra morālo stāju, bet tajā laikā Grieķijas varonim taisnības runāšana bija pēdējā vietā, viņš savas kara gaitas bija sācis kā pirāts un iebrucējs un šīs izmaņas vienmēr bija saglabājis.

Latviešu sadzīves krāčainie krasti mums bija mācījuši turēties pie kunga, it kā instinktīvi nojaust, kur slēpjas varas avoti. Tāpēc arī mēs esam daudz labāki palīgi nekā vadoņi. Visvienkāršākais veids kā mūs piesaistīt ir it kā pavilkt mūs pie malas, lai aprunātu savu kaimiņu, sevišķi, ja tas pie malas pavilcējs var uzdoties par kaut ko "augstāku", par "kungu". Tas tad arī mūs it kā paceltu augstāk, tuvāk "kungam", un pār visām lietām paglābtu mūs no aizdomām, kā arī mēs kaut kā pinamies ar tiem "sliktajiem". Neiedomāsimies tomēr, ka tā ir kāda tipiski latviska īpašība, atcerēsimies tikai, cik viegli - ... "pirms gailis bija divreiz dziedājis" - padevās Kristus mācekļi Pēteris Romas varenajiem, lai tikai spētu nostāties viņu pusē. Tā ir apspiestā cilvēka, kļaušu laiku cilvēka īpašība, tā pati īpašība, kas ļāva gadu simteņiem ilgi rīcības brīvību inkvizīcijas raganu dedzinātājiem. Kalpaks še salauza šīs mūsu iekšējās kalpības važas. Kurzemes atbrīvošanas cīņās nevien sabiedrotie, Antantes novērotāji, bet arī vācu virsnieki, ģen. Golcu ieskaitot, vienmēr ar cieņu novērtēja Kalpaka taisno personību, bet ne tā citus latviešu vadoņus. Šī Kalpaka vadības sētā sēkla bija un ir neatsverama vērtība mūsu nacionālajā dzīvē, kas tālu sniedzas pāri militārajām mākam. Šo sēklu ienaidnieks gribēja iznīcināt gan Litenē, gan Sibīrijas tundrās, bet es ticu, ka to nav iespējams iznīcināt, kamēr vien mēs atminēsimies Kalpaka varonības garu.

Pēc šī pārskata par Kalpaka vietu un lomu Latvijas armijas cīņās morāles veidošanā, mēs varam pāriet pie pašas vēsturisko notikumu gaitas, tā tad pie vēstures faktiem. Kā jau pa laikam nesenās vēstures aprakstos, mums ir materiālu kalni par šiem notikumiem, bet paši nozīmīgākie fakti vēl joprojām tiek tīti miglā, jo vēl joprojām ir politiski nozīmīgi. Pēc I pasaules kara tika publicētas visu iesaistīto valstu, t. s. "baltās grāmatas", kas savā starpā joprojām palika pilnīgi pretrunīgas. Pēc revolūcijas Krievijā bolševiki gan sāka publicēt cara dokumentus, bet to jau it drīzi pārtrauca, sadurdamies ar saviem kompromitējošiem materiāliem. Te varam arī piezīmēt, ka pēc II Pasaules kara no Vācijas dokumentiem uzvarētāji izvēca visus, kas varētu būt kompromitējoši. Tā nu mums joprojām vēl nav pieejami mūsu gadījumā tik svarīgie materiāli par Baltiju no Krievijas arhīviem un arī no Latvijas arhīviem, kas ir 50 gadus tikuši sijāti. Tādējādi mums ir jāapmierinās ar vienkāršo faktu, ka I Pasaules karš beidzās ar monarchiju gāšanu Vācijā un Krievijā. Liecības par antantes attiecībām pret bolševistisko Krieviju ir pretrunīgas - jo sevišķi Vilsona amerikāņu stratēģijas laukā. Baltijas telpā galvenais militārais spēks bija vācu VII armija 75 000 vīru sastāvā. Šos spēkus Antante bija pavēlējusi no vienas puses atvilkt atpakaļ uz Vāciju, bet no otras puses tiem tur bija jāstājas pretim lielinieku iebrucējiem. Padomju Savienība ar līgu miem bija no Latvijas atteikusies, bet Vācija neuzdrošinājās savas prasības vēl pieteikt. Šādos apstākļos 1918. gada 18. novembrī savu darbību uzsāka Latvijas pagaidu valdība, kuŗai kā armiju kapt. Dambītis nodod organizētos karavīrus, īstenībā neorganizētos ieroču nesējus dažādos Latvijas apgabalos. Šo vienību morāli raksturo tas, ka tās bieži iesāk savas sanāksmes dziedot Latvijas himnu, bet beidz nodziedot Internacionāli. Pašā valdībā M. Valters - kuŗu rietumnieki respektē kā vienīgo vērā ņemamo valstsvīru - saka, ka šī cenšanās pēc armijas ir tikai tāda "maza bērna tieksme". Par aizsardzības ministru pienāktos būt Goldmanim, bet, politisku apsvērumu dēļ, par to tiek iecelts "...amatam galīgi nepiemērotais Jānis Zālītis". Decembra sākumā tomēr tiek dibināts galvenais štābs vlt. Plensnera vadībā, kuŗā mobilizāciju vada ltn. Vējš; ar pirmo vienību - artilēriju - plkv. Ruškevica vadībā. Protams, nav nedz

pašu mobilizējamo, nedz arī lielgabalu artilēristiem. Jau konkrētāki soļi sāk parādīties 20. decembrī, kad korporācijas Selonija un Tālavija nodibina Studentu rotu 216 viru sastāvā. Tad pat rodas ar divas Zemessargu rotas un Instruktoru Rezerves rota kpt. Baloža vadībā. 28. decembrī tiek dibināta Virsnieku Rezerves rota plkv. Kalpaka vadībā. Decembra beigās, skaitot kopā organizētās un arī neorganizētās vienības, karavīru kopskaits sasniedz 1 400. 25. decembrī Kārlis Ulmanis uzaicina pretējā pusē stāvošos latviešu strēlniekus nolikt ieročus un pārnākt Latvijas pusē, bet šim uzaicinājumam nav rezultātu, jo arī tie strēlnieki, kas gribētu pārnākt, tomēr ieroču nolikšanu uzskata par pazemojumu. Šo jauno Latvijas nacionālo armiju ļoti negribēti atbalsta vācu spēki un tai pretim stājas lielinieku spēki.

Padomju Savienība jau 15. novembrī bija nolēmusi uzsākt invāziju Baltijā un 10. decembrī uzstādīja pati savu Latvijas valdību ar Stučku priekšgalā, bet ar citiem valdības locekļiem steigā pat vēl nesazinoties. Ieņemot Baltijas valstis, Maskava bija nodomājusi Baltijas jūru pārvērst par "pasaules revolūcijas jūru". Tādēļ jau 24. novembrī tika radīta pagrīdes organizācija, kas, vispirms kārtām, cerēja iegūt atbalstu jaunajā nacionālajā armijā. Šo mums jāatkāpjas mazliet no tiešās notikumu gaitas, lai uzsvertu, ka Maskavas sabotiešu organizācija kā toreiz, tā arī vēlāk bija ļoti aktīva. Neaizmirsīsim, ka šāda iefiltrēšanās nacionālajās aprindās bija ļoti aktīva arī vēlāk 1940. gadā un pēc tam. Neaizmirsīsim, ka tas, par ko raksta Anšlavs Eglītis savā romānā "Vai te var dabūt alu?", atbilst ziņām, kas ir parādījušās arī rietumnieku materiālos. Šie sabotieši ir darbojušies mūsu, t. s., partizānos un paš aizsardzības grupās kā pirms, tā arī pēc kara - un bieži te mums trūka tā garīgā stāja, ko spēja iedvest Kalpaka piemērs un paraugs. Šajās ļoti svarīgajās operācijās Maskava ir pratusi iesaistīt arī rietumnieku spēkus, kas tādējādi tagad vēl jo vairāk ir spiesti slēpt nevien sevi, bet visas savas saistības. Te, protams, mēs nedrīkstam aizmirst, ka slepenā darbība pretinieka rindās nav nekas jauns. Mēs nedrīkstam aizmirst arī, ka pašā jaunajā Latvijas armijā pretizlūkošanas daļa tiek dibināta ltn. Staprāna vadībā tikai 1919. gada 17. martā, tā tad pēc Kalpaka nāves. Protams, vienam bataljonam organizēt savu pretizlūkošanas dienestu jau agrāk būtu bijis nereāli, tāpēc disciplīnu var saglabāt un provokācijām pretoties tikai vienā veidā - radot augstu morāli. Un tam Kalpaka nelokamā un bezkompromisa stāja bija neatsverams spēks.

Jau decembra beigās lielinieku aģitatori spēja sacelt nemierus 1. un 3. Rīgas aizsardzības rotā, pie kam 1. rota pat atklāti sadumpojas, un tikai angļu karakuģu Ceres un Windsor bridinājuma šāviņi spēja dumpošanas apturēt. Piebildīsim atkal, ka šī atklātā dumpošanās bija daudz mazsvarīgāka, nekā slepenie kollaboranti jaundibinātajā valstī. 1919. gada 4. janvārī Stučka jau spēja ierasties Rīgā.

Visu aizstāvēšanās spēku virsvadību nu uzņemas vācu Dzelzs divīzijas komandieris majors Bišofs un pavēl uzsākt atkāpšanos ar galīgo mērķi nostiprināties pie Ventas. Latvijas valdība atstāj Rīgu un to pavada 190 Studentu rotas viri. 200 viri Kalpaka vadībā atkāpjas vispirms uz Jelgavu. Atkāpjoties tālāk, Kalpaka spēki pēc kaujas pie Lielaucē pārorganizējas par vienotu bataljonu. Te parādās Kalpaka bezkompromisa lojalitāte jaunajai valdībai - valdībai, kurai pašai jau cerības ir sākušas zust. Kalpaku nespēj satriekt tas, ka simtiem - īstenībā vairākums - jaunie karavīri pamet armijas rindas. Kalpaks labi zina, cik šaubīgi ir latvieši, kas vēl nav pārliecināti par savas valdības autoritāti un spēku. Kalpaks pilda savu pienākumu, un tas pamazām sāk iedvesmot tos, kas vēl ir palikuši armijas rindās. Kalpaks arī redz, ka valdība - un tieši apsardzības ministrs Zālītis - neizprot vācu militāro spēku nozīmīgumu un bez vajadzības demonstratīvi deklarē savu uzticību Antantei, Antan-

tei, kas tikai noskatās ciņu laukos. Bet Kalpaks pats valdības lietās neiejaucas un atkārtoti apliecina savu lojalitāti.

Kaut arī, no Latvijas valstiskā viedokļa raugoties, Kalpaka militārie spēki ir Latvijas atbrīvošanas kodols, no stratēģiskā viedokļa tie sastāda tikai niecīgu daļu pretlielnieciskajā aizstāvēšanās plānā. Antantei padotās vācu Austrumu armijas, kas būtu šī plāna mugurkauls, tomēr pašas ir sabrukuma stāvoklī, jo Vācijā marksistiskā, t. s., "spartakiešu" revolūcija dara visu, lai atslogotu Maskavas centienus. Tāpēc 11. janvārī ģen. fon Zēkts pavēl Austrumu armijām atkāpties uz Vācijas robežām. Tāpēc uz ārzemēm dodas gandrīz visa jaunā Latvijas valdība un arī vairums vecāko virsnieku. Tomēr pēc dažām dienām Austrumu virspavēlnieks pavēl Liepāju pārvērst par cietoksni un armijām nocietināties Liepājas-Kauņas-Grodņas līnijā. Viens no iemesliem ir tas, ka Vācija spēja "spartakiešu" kustību apturēt. Bet tikpat svarīgs, ja ne vēl svarīgāks, ir tas apstāklis, ka Latvijā lielinieku spēki var tikt ieslēgti maisā - jo Igaunijā un Lietuvā tie ir spiesti atkāpties. Ja Latvijā sarkanie strēlnieki varēja cerēt uz vietējo iedzīvotāju atbalstu savas tautiskās piederības dēļ, tad ne Igaunijā, ne Lietuvā uz to viņi pat cerēt nevarēja. Janvāra sākumā igauņu nacionālie spēki aptur lielinieku uzbrukumu un mēneša vidus daļā pārvalda lielāko daļu Igaunijas teritorijas. Lietuvā paši lietuviešu bruņotie spēki vēl tik stipri nav, bet paši lietuvieši - galvenokārt zemnieki katoļu baznīcas vadībā - lielinieku propagandai nepakļaujas. Arī Rīgā un Vidzemē lielinieki sāk parādīt savu īsto seju, pie tam slavenajās strēlnieku vienībās īstenībā latviešu vairs nemaz nav, jo paši latviešu strēlnieki tiek dzīti asiņainās ciņās Krievijas dienvidos - ar attaisnojumu, ka lieliniekam jau nav dzimtenes. Še ir jāuzsver, ka ne tik daudz Antantes un vācu spēki, bet paši baltieši - jo sevišķi igauņi - bija tie, kas lika lielinieku spēkiem apstāties. Tādējādi jau janvāra beigās Liepājā un Grobiņā Kalpaks var uzsākt mobilizāciju. Februāra vidū vācu spēku atbalstā tiek atbrīvots Mažeiku dzelzceļu mezgls un angļu flagkuģis Kaledon sāk apšaudīt Ventspili. Igaunijā vadībā sāk veidoties latviešu spēki Vidzemē, kas lieliniekiem vēl skaidrāk sāk rādīt ielenkšanas draudus. Marta sākumā Neatkarības, Cēsu un Engurinieku rota no Skrundas gar lielceļu uzbrūk Saldus virzienā, t. i., uz austrumiem, kur pie Airītes tiem pievienotos vācu Borkes bataljons. Te, kā visi labi zinām, aiz pārpratuma krita pulkvedis Kalpaks, vēl divi latviešu un viens vācu virsnieks un četri Borkes karavīri. Ir parādījušies minējumi, ka šo pārpratumu inscinējis kāds lielinieku aģents, bet par to, protams, pierādījumu nav un karā krist var vienādi un otrādi.

Kalpaka vietā stājas kapt. Balodis, un ciņas turpinās. Kalpaka izveidotā Latvijas armija tās beidz izdzenot lieliniekus no Latvijas un spiežot Latviju atstāt arī tiem vācu spēkiem, kas bija nolēmuši to pārņemt savā varā.

Šī vispārējā ciņu gaita mums visiem no skolas laikiem ir labi zināma. Tik labi zināms nav politiskais stāvoklis jaunajā Latvijas valstī. Ilustrācijai te varētu dot divi mazus piemērus. Kad lielinieki redz, ka Rīga viņiem būs jāatstāj, tie nekavējoties uzsāk pagrīdes organizēšanu. Varētu likties, ka darbiniekus te viņiem atrast būs grūti, bet tomēr šur tur tādi atrodas.

Piemērs ir tādi viri, kā Liepājas komandants kapt. Liberts, kas no vienas puses sastrādājas ar lieliniekiem, bet tajā pat laikā arī ar vāciešiem, no fon der Golca saņemot 50 000 rubļu latviešu karavīru uzpirkšanai. Tomēr, jo ilgāk var darboties Latvijas valsts, jo vairāk sairst šī pagrīde, jo vairāk uzvar Kalpaka goda prāta gars. Bez tam - nedomāsim, ka divkosība būtu kāda latviešu etniska vaina - īstenībā tā ir latviešu nomaņa, ka divkosībā darbojas jaunais laika gars Eiropā. Īstenībā ne Eiropā vien, bet visā pasaulē uzreiz šī divkosība, kļūstama par iemeslu II pasaules karā. Labs šādas divkosības piemērs ir Rūzvelts, kas 1941. gada sākumā svinīgi pa-

ziņoja Kongresam principu par demokrātijas svēto karu Četru Brīvību vārdā: vārda brīvības, ticības brīvības, atbrīvošanas no trūkuma un atbrīvošanas no bailēm. Tomēr jau tā paša gada rudenī Atlantijas Chartā šīs brīvības vairs netika pieminētas, un Rūzvelts tās vairs nepieminēja arī nekad vēlāk, lai tikai uz Staļinu netiktu mesta kāda ēna. Principi, kuŗu vārdā bija iesākts karš, tika izdzēsti no kara turpināšanas plāniem. Čerčils savos kara memuāros - par ko viņš saņēma Nobela prēmiju - rūpīgi slēpa konfliktus starp Anglijas un Amerikas stratēģijām un apstiprināja šo slēpšanu vēl Eizenhaueram 1953. gadā, kaut arī bez šo konfliktu izprašanas mēs nespējam izprast pašu II pasaules karu un Padomijas milzīgo izplešanos amerikāņu aizsegā. Jau 1945. gadā Čerčils rakstīja Rūzveltam: "Anglijas un Amerikas savstarpējā nesaprašanās ir parādījusies Jaltā"), bet mums, britiem, nav vairs spēka pašiem tur kaut ko labot." Čerčils savu nostāju izskaidroja tautai ar formulu, ka: "Mūsu ienaidnieka ienaidnieks ir mūsu draugs". Te gan varam tūlīt piemetināt, ka šis augstās sabiedrības ienaidnieks varētu arī pie drauga netikt. Tas pats Čerčils raksta par savu draugu Rūzveltu, ka tas, "...jau Jaltā bija ar mieru krieviem izpaust atombumbas noslēpumu, aizbildinādamies, ka ģen. de Gollss to izdarīšot aizmuguriski pats pie pirmās izdevības tik un tā!" Cik maz gan mēs vairs par goda prātu šo viru starpā varam runāt! Lai tikai izdzīvotu, ir mūžīgi jāskatās pār plecu. Tādējādi arī latviešu karavīrs vairs ar Kalpaka goda prātu tālu uz priekšu tikt nevar. Tādējādi latviešu karavīrs ir spiests norīt visus pārmetumus par bīdrosanos ar sava ienaidnieka ienaidnieku. Tādējādi latviešu karavīram arī jānoskatās, kā viņa paša tautas brāļi - vēsturnieku mēteļos tinušies - stājas šo norājeju rindās, jauno pasaules kungu rindās.

Jautājums par Kalpaka goda prāta saglabāšanu ir jāatbild mums pašiem, katram pašam. Ir patiešām naivi šie pajauties uz kādiem it kā dokumentiem, apzinoties, ka tieši svarīgākie dokumenti joprojām vēl mums nav pieejami. Ir patiešām naivi domāt, ka latviešu augstākie virsnieki pajuka katrs uz savu pusi, ka viņiem nebija nekādu savstarpēju rīcības plānu. Ja jau pasaules lielie, kas teicās šo karu uzvarējuši, vēl joprojām savos memuāros jūtas spiesti zināmas lietas noklusēt, tad ir tiešām naivi un pat negodīgi prasīt visu pēdējo patiesību no tiem, kas vēl šos ciņu laukus nav spējuši atstāt. Ir vajadzīga dziļa mazticība, ētisks nihilisms, lai domātu, ka Kalpaka goda prātam ir bijis tikai personīga gadījuma raksturs. Tāpēc arī mums visiem Kalpaks nav tikai galvas noliecot godināms, bet mums ikvienam. cik Dievs mums vēl ir devis dienu, ir jāmēģina viņa piemiņu saglabāt dzīvu arī mūsu ikdienas sadzīvē.

*) ...we are in the presence of a great failure and an utter breakdown of what was settled in Yalta.

♦ Referāts DV Montreālas nodaļas **plkv. O. Kalpaka un Leģiona atceres sarīkojumā**, š. g. 5. martā, Latviešu centrā, Montreālā.

XX

Arturs Edgars Kubulnieks

LŪGŠANA

No Kolimas cikla

Mēs ciešam viena mokus,
Kā es, tā uzbeki, krievi.
Jel pacel savas rokas
Un aizsargā mūs, Dievs!

Pret nāvējošo baismu
Tavs vārds var stāties, segt.
Ļauj redzēt Tavu gaismu
Un mīlestībā degt!

XX

LNAK TURPMĀKAIS DARBS

Latviešu Nacionālās Apvienības Kanadā padomes darbs un nākotne.

Šogad no 22.-24. aprīlim Toronto pulcēsies LNAK 16. padome uz savu 2. sesiju, lai pārrunātu iepriekšējā gada veikumus un nospraustu vadlīnijas nākamajam darbības gadam.

Padomi dibināja 1950. gadā, kad liela daļa latviešu ieradās Kanadā ar cerībām, ka tuvākā nākotnē tie atkal varēs atgriezties Latvijā. Diemžēl, liktenis bija lēmis citādāk, un tagad, pēc 43 gadiem, latvieši Kanadā vēl aizvien demokrātiskā ceļā ievēl savus pārstāvjus LNAK padomē, lai tā paustu viņu domas un uzskatus, jo LNAK statūtu 4.1. punkts nosaka, ka LNAK dalībnieki ir visi Kanadā dzīvojošie latvieši.

Ilgajos gados padomi sekmīgi vadījuši prof. F. Gulbis, prof. A. Dreimanis, V. Upešlācis, E. Šķobe, I. Alksnis, J. Mežaks un tagad A. Budrēvics.

LNAK statūtu 2.2 punkts ir sekojošs: LNAK mērķis ir cīnīties par Latvijas neatkarības atjaunošanu saskaņā ar Latvijas republikas satversmes vispārējiem noteikumiem un rietumu demokrātijas principiem.

Šodien juridiski Latvijas valsts neatkarība ir atjaunota. To atzinušas pasaules vadošās valstis. Latvija ir pilntiesīga Apvienoto Nāciju dalībniene.

Vai ar šo LNAK padomes funkcija būtu izpildīta un turpmākā darbība būtu izbeidzama? Šādas domas dzirdētas mūsu sabiedrībā, bet padomēs nupietnāk, vai LNAK darbības izbeigšana patreizējos apstākļos palīdzētu Latvijai?

Vēl aizvien Latvijā ir krievu karaspēks, kas var apdraudēt tās neatkarību. Pasaules presē parādās domas, kas uzskata Baltijas valstis par Krievijas provincēm, tiek izplatītas nepareizas ziņas par pašreizējo pilsonības stāvokli Latvijā.

LNAK, ka demokrātiski ievēlēja latviešu pārstāvniecību Kanadā, var sekmīgi atspēkot šos un arī līdzīgus melus par Latviju Kanadas presē un valdībā. Šajos daudzajos darbības gados LNAK ir izveidojusi labu sakaru tīklu un metodes, kas var palīdzēt Latvijai dažreiz vēl vairāk nekā oficiālie diplomātiskie protesti. Arī dažāda veida palīdzība, ko pašreiz sūtām uz Latviju, ir pareizi jākoordinē, lai tā sekmīgi sasniegtu savu gala mērķi. LNAK darbinieki veic šo lielo darbu pašizliedzīgi un apzinīgi, kas nebūtu iespējams bez labas organizācijas.

Daudzi latvieši, kam šūpulis un kapvieta ir Kanadā, nebrauks uz pastāvīgu dzīvi Latvijā, un tālab arī turpmākos gados mums šeit būs vajadzīga pašu ievēlētā latviešu pārstāvniecība, kas turpinās vadīt mūsu kultūras, sabiedrisko un politisko dzīvi.

Šie ir tikai daži iemesli, kālab LNAK darbība būtu jāturpina pa šo labi iebraukto ceļu vēl ar lielāku sajūsmu nekā līdz šim, jo nu viens no mūsu galveniem mērķiem ir sasniegts.

LNAK statūtu punkts 8.1 nosaka, ka padomes sesijas ir atklātas, respektīvi, ka tajās kā klausītāji var piedalīties visi LNAK dalībnieki, kā tas ir minēts statūtu 4.1. punktā.

16. padomes 2. sesija būs sevišķi interesanta, jo ir pirmā sesija mūsu vēsturē, kad Latvijā atkal ir demokrātiski ievēlētā valdība un tās pārstāvji varēs būt arī mūsu vidū.

LNAK šogad aicinājusi no Latvijas valdības **Māri Gaili**, kas ir LR Ministra prezidenta biedrs, LR Valsts reformu ministrs, Latvijas Ceļa deputāts un valdes loceklis. Valdības opozīciju pārstāvēs **Aleksandrs Kiršteins**, kas ir Saeimas Ārlietu komisijas priekšsēdis un

LNNK frakcijas vadītājs. Arī LNAK Kultūras nozare un Kanadas latviešu centra Toronto Mākslas komiteja rīko L. Kalniņa un A. Kalniņas darbu skati padomes sesijas ietvaros. To atklās piektdien, 22. aprīlī, plkst. 22:00, centra mākslas galerijā.

Nemot vērā plašo darba kārtu, kurā būs LNAK statūtu maiņas, debates par darbību šeit un Latvijā, šī sesija solās būt spraiga un daudzsoļoša ievēlētiem un nozīmētiem padomes locekļiem, kā arī klausītājiem.

Neaizmirsīsim, ka LNAK padome ir mūsu pašu ievēlēts orgāns, kam latvieši Kanadā uzticējušies savu pārstāvniecību, tālab jūsu ievēlētie un nozīmētie padomes locekļi sagaida Jūsu nedalītu atbalstu viņu turpmākā darbā. Padomes locekļi saprot, ka mūsu sabiedrības domas un uzskati dalās, ejot pretim mūsu kopējam mērķim - Latvijas un latviešu tautas labklājībai un neatkarībai. Šajā sesijā izdebatēs un demokrātiskā ceļā pieņems principus kā rezolūcijas nākotnes darba vadlīnijām.

Mēs saprotam arī, ka demokrātijā vairākuma doma ir saistoša mazākumam. Tādēļ pēc pārrunām un domu izmaiņas nodotās balsis par rezolūcijām būs mūsu kopības doma.

Statūtu 7.3.7 punkts nosaka, ka padomē pieņemtās rezolūcijas un atzinumi ir saistoši valdei, padomes prezidijam un locekļiem, kā arī ir morāls norādījums latviešu organizācijām un draudzēm. Šis statūtu punkts uzliek padomes locekļiem lielu atbildību, kālab visi lēmumi ir labi pārdomājami, uzklusot dažādus uzskatus un viedokļus.

Lai Dievs mums palīdz pildīt mums uzticētos pienākumus no latviešu sabiedrības Kanadā vienprātībā un pēc mūsu labākās sirdsapziņas. □

Aleksandrs Budrēvics,
LNAK 16. padomes priekšsēdis

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

RADIO UN TELEVĪZIJA LATVIJĀ

Tikai krieviski runājošie dzīvo tā kā Krievijā

Nesen Latvijas prese ziņoja par LNNK mēģinājumu ierobežot Ostankinas TV stacijas raidījumus uz Latviju. Ostankina raida melīgus apvainojumus Latvijai. Pati stacija atrodas kādā Maskavas priekšpilsētā un pagājušā rudens apšaudē mazliet cieta. Uz Latviju raida arī Krievijas TV. Abi, protams, tirā krievu valodā. Pie tam zināms, ka uz Krievijas federācijas austrumu apgabaliem raidījumu trūkstot, tā kā šis ir vēl viens mēģinājums pabalstīt tos 25 miljonus krievu, kas dzīvo apkārtējās republikās. Šie raidījumi ir ļoti labas vizuālās kvalitātes, un tos raida cauru dienu, kamēr Latvijas TV sāk raidīt tikai plkst. 18:00. LNNK nekā nepanāca, jo bija ziņas, ka Ostankina Latvijai maksā. Turklāt Latvijai ir ārkārtīgi svarīgi kļūt par Eiropas Savienības locekli. Eiropas Savienība neatzīst ierobežojumus ne robežu pāriešanā, ne informācijas pārraidē no valsts uz valsti. Protams, mums blakus - nelaimīgā kārtā - ir lielvalsts, kurai parastās sadzīves normas neko nenožīmē. Pēdējās ziņas tomēr vēstī, ka Ostankina Latvijai nav samaksājusi un tagad Latvijas radio komiteja plāno Ostankinas raidījumus pārtraukt.

Latvieši vispār domā, ka Latvijas TV nav interesants.

Bet tas vēl nav viss. Latvijas TV 2. kanālis pa daļai raida krieviski, kaut gan jāpiekrīt, ka mūsu viedoklis ir šai valodā kaut kur jāizskaidro. Latvijas 2. kanālis raida arī poliski, jo poļi ir vienīgā minoritāte Latvijā, kas nav pilnīgi pārkrievojta 50 okupācijas gadu laikā. Vēl latviski raida NTV-5, kam ir ziņas latviešu un angļu valodā, interviju programmas u. c. Tad vēl ir citas stacijas: Studija Laine, KS-video, IGE TV un jaunā maksas programma Baltcom, kas visas raida tikai krieviski. Viens no šī stāvokļa rezultātiem ir tas, ka Latvijā vienmēr var redzēt TV raidījumus tikai krieviski.

• KĀ IR • TĀ IR •

- Latvijas valdība nav spējīga valdīt un ir drauds krieviski runājošiem. Vai kāds tam tic, arī Bīls uz to skatās 'šķībi'.

Meliem isas kājas
Vecs krievu sakāmvārds

Žirinovskis un viņa atbalstītāji

Vēl vairāk: bērnu programmas, ko tagad nedēļas žurnāls Rīgas viņi iespēj atsevišķā lapā, vismaz 80% apmēros ir krievu valodā. Tam uz latviešu tautu - vai latviešu bērniem - nav nekāda īpaša iespaids, jo latvieši ļoti lielā mērā krieviski saprot pavisam labi. Bet šāda TV politika tikai krieviski runājošiem vēl vienā nozīmē novērš vajadzību runāt latviski. Nemaz jau nerunājot par LNNK novēroto imperiālistisko noslieci viņu raidījumos.

Zināmam skaitam Latvijas iedzīvotāju ir satelītu savienojumi. Tie nāk no Rietumeiropas, tur redzams CNN. Bet šos raidījumus traucē valodu nezināšana, kas nav faktors tam, kas nāk no Krievijas. Jau labu laiku ir bijis tā, ka TV un radio viņi ir spēcīgs politisks spēks. Latvijas iestādes ir sākušas pārdomāt par to, kā krievu propagandu atspēkot.

Latvijā ir trīs valsts radio stacijas. Latvijas 1. programma ir ļoti latviska. Tā raida mūziku, intervijas, literatūras un folkloras programmas un ziņas. To dzird no sešiem rīt līdz vieniem pēc pusnakts. Latvijas 2. programma raida pa daļai krieviski, atkal, lai šai valodā paustu Latvijas viedokli. Latvijas 3. programma ultraīsviļņu diapozonā raida klasisko mūziku. Pēdējā laikā parādījušās vairākas privātas radio stacijas (Radio Skonto, SWH) un daļa no tām raida krieviski un krievu mūziku. Arī jaunais un visādi interesantais Radio Rīgai katru stundu raida ziņas krievu valodā. To pašu dara radio AA.

Ja tam visam pieliek klāt milzīgo skaitu krievu valodas grāmatu galdu pa visu Rīgu un tikpat milzīgo skaitu preses izdevumu krievu valodā, tad nav brīnums, ka šie cilvēki dzīvo Latvijā, īpaši Rīgā, taisni tā, it kā tie būtu Krievijā. Katru pirmdienu visās Rīgas pastkastēs nonāk Avīze visiem. Tur latviešu valodu ļoti grūti atrast, jo - man nesaprotamu iemeslu dēļ - tur absolūti dominē krievu valoda. Var būt, ka šo preses izdevumu vajadzētu pārsaukt par Avīzi visiem krieviem?

Laimonis Streips

KAS BIJA I. KAULS UN VAI BIJA?

Speciāli MLB Ziņotājam

Tūkstoš deviņi simti četrdesmit septītā gada 10. martā, kad pēc tikko aizvadītās Starptautisko sieviešu dienas Augusta Martinoviča Kirchenšteina sekretārei uz galda greznojās skaistas rozes, vizīti pie klusā Latvijas PSR Augstākās Padomes nama valdnieka pieteica kāds pašapzinīgs Maskavas čekas ierēdnis. Pulkvedis Bleķis, kā viņu dēvēja kolēģas Maskavā PSRS Ministru Padomes Repatriācijas lietu pārzinātāja ģenerālleitnanta Golubeva kancelejā. Kustīgais, enerģiskais pulkvedis te iebrāzās, ienesot neparastu dzīvīgumu iestādē, kurai patiesībā visi lielie ikdienas dzīves vēji pūta garām, ja vien neskaita daudzus naivos audiēncēs tikotājus, kas, sāpju un bēdu nomākti par saviem tuviniekiem par netaisnībām, cerēja Latvijas PSR Augstākās Padomes priekšsēdētāja pieņemamā istabā atrast taisnību un sapratni. Šajā namā nekādus jautājumus neizšķīra. Visi lēmumprojekti un apbalvojamo saraksti atceļoja uz šejieni tikai publicēšanai, kad iepriekš bija rakstīti un krustām šķēršām apspriesti Latvijas bolševistiskās kompartijas Centrālajā Komitejā. Arī to 120.000 II pasaules kara latviešu bēgļu liktenis un nākotne nebija biedra Kirchenšteina ziņā. Ar šīm lietām līdz pat sīkākai nelaimīgo ļaužu vēstulei tuviniekiem dzimtenē un tur Vācijas bēgļu nometnēs, šie jautājumi, ik vēstule tika apcīlāti Maskavā, Kropotinskas šķērsielā 7, kur dislocējās ģenerālleitnanta Golubeva kanceleja. Ik dokuments, vēstule, avīze, fotogrāfija, lūgums - maisos no Vācijas un arī visi iesniegumi iestādēm Latvijā, ikviena pastā iemesta vēstule, adresēta tuviniekiem Vācijā, aizzīmogotā maisā nonāca tikai šeit. Uzplečoti ierēdņi izskatīja ik saņemto papīru un šķīvoja pēc nozīmības. Interesi un tālāku virzību izpelnījās tikai tie, no kuriem Maskavas ierēdņi cerēja gūt labumu varenajai PSRS valstij. Katrs uz lielo dzimteni

atvilināts bēglis - tas bija kautkas. Pārējam: tuvinieku sāpēm, cerībām te nebija nozīmes. Tūkstoši vēstulu, lūgumu, sāpju ilgi nomētājās stingri apsargātos, ik pēc darba dienas beigām aizzīmogotos kambaļos un beigās nonāca absolūti uzticamu, bet parastu Maskavas krāsnskuļu darba telpās. "Ploho gorit eto ģermo", tā viņi runāja, urķēdami ar krāsns kruķiem gruzdošo papīru saiņus (Slikti deg tie draņķi. No krievu valodas.).

Pulkveža Bleķa (+) portfelīti bija viena no vēstulēm, kurai bija lemts citādāks liktenis un kuŗas dēļ faktiski pulkvedis saņēma komandējumu uz Rīgu. Bija jau jākārto pie reizes citas lietas, jo Bleķis skaitījās Golubeva pilnvarnieks Latvijas lietās. Torīt viņš jau bija paguvjis iegriezties LK (b) P Centrālkomitejā pie propagandas sekretāra un nodevis šīs pašas jau pieminētās vēstules kopiju, iztulkotu krievu valodā Arvids Pelše ātri pārskrēja acīm pāri tulkojuma rindām mašīnrakstā. Vēstule bija personīgi adresēta Kirchenšteinam un to bija parakstījis kāds I. Kauls Zalcburgā. Pulkvedis norādīja, ka biedram Kirchenšteinam vajadzētu sagatavot "atbilstošu atbildi" un nosūtīt, saprotams, ar specpastu viņiem uz Kropotinskas šķērsielu ļoti drīz. Pelše painteresējās, vai ir līdzī arī vēstules oriģināls un deva padomu pulkvedim "nepažēlot pusstundiņu" un iegriezties pašam vizītē pie Kirchenšteina. Viņš piebilda, ka vecais esot nogarļaiķojies savā augstajā namā un būšot priecīgs par iespēju patērzēt ar ciemiņu no pašas galvaspilsētas.

Un tā pulkvedis nodeva Kirchenšteinam jau daudzās rokās pabijušo, nedaudz apburzīto Zalcburgas trimdinieka vēstuli ar lūgumu drīz uzrakstīt atbildi. Kirchenšteins vēl brīdi laipni patērzēja ar pulkvedi par laiku Maskavā, par ceļu un citiem ikdienišķiem sīkumiem. Augsto personu nemaz neaizskāra tas, ka viņam personiski adresēta vēstule jau pabijusi daudzu rokās un ka tai pat pievienots tulkojums krievu valodā. Un tulkojums bija izpildīts tipiskā padomju žargonvalodā: sākās ar uzrunu "Daudz godātais August Martinovič" - ko latvieši savā starpā nelieto - un beidzās ar īsti komunistisko - "Ar biedrisku sveicienu! I. Kaul."

Lūk, kāda ir šī vēstule, kuŗas tulkojuma kopija glabājas Latvijas valsts archiva Sociālpolitisko dokumentu nodaļā. Fonds 101, apr. 10, lieta 58. Šis eksemplārs, pēc atzīmēm redzams, nāk no LK (b) CK kancelejas. Piezīme, ka vēstule saņemta pa slepenajiem sakaru kanāliem un tā nevienam, "izņemot adresātu", nav rādama.

Zalcburgā, 1947. gada 7. februārī

Latvijas PSR prezidentam.

Daudzgodātais August Martinovič!

(Nedaudz saīsināts atpakaļtulkojums no krieviskā teksta)

Griežos pie Jums daudzu bēgļu vārdā. Patlaban Rietumeiropā ir ap 200.000 bēgļu no Baltijas, 121.000 latviešu. Tie visi ļoti noderīgi jaunās dzīves celšanai: inženieri, tehniķi, agronomi, kvalificēti strādnieki. Te esam saklausījušies visādus briesmu stāstus par cietumiem, nometnēm Sibīrijā, bet no otras puses bijušie sūtņi no Londonas un Ņujorkas apsola mums Ulmaņa tipa "brīvu Latviju", runādami, ka vēl vajaga drusku pagaidīt un ka "lielie sabiedrotie" strādājošie priekš mums. Taču daudzi grib atgriezties. Kolchozus viņi **baidās**. Visi uz dzimteni aizbraukušie solījušie rakstīt, bet līdz šim **neviens nav atrakstījis** (pasvītrojumi tulkojumā). Visi kā ūdeni iekrituši. Rakstījām uz Rīgu, lūdzām atsūtīt "Ciņu", bet nekā. Mums ir šādi jautājumi:

1. Vai vajā cilvēkus par to vien, ka tie kara laikā atstājuši dzimteni?

2. Kutēlīgs jautājums, ar kuŗu šeit daudzi rēķinās: vai nepakaŗ arī iebiedēšanas dēļ (Krieviskais šī jautājuma tulkojums ļoti piņķerīgs, jādāmā tulkotājs baidījies no savas priekšniecības par tik klaju padomju tikumu paušanu. Krieviski tas skan: "Voproc, hoķaja očeņ sumburnij, no vse tak s eķim sčitajutsja: ņe bešajut li po čiem zŗja iŗ raģi ustraŗenija?") ?

3. Vai tagad uz robežas nešķīŗ ģimenes, atdalot bērnus no vecākiem un sievas no vīriem?

tā, Lēdmanes pamatskola ar 1940. gada beigušajiem un Smiltēnes piensaimniecības skolas 20. izlaidums 1943. gadā, arī mākslinieka režisora Jāņa Zariņa un paša grāmatas autora un izdevējas ģimētnes ar kopēju apliecinājumu: "Šis rakstu un fotogrāfiju krājums ir veltījums jauniešiem un viņu vecākiem, kā arī katram vienam šeit pieminētam, kuŗi stāvēja sardzē par latviešu valodu un mūsu tautu."

Viss bagātais materiālu daudzums grāmatā sākots pa gadu desmitiem. Pirmā dekada sākas ar darbošanos DV teātrī Kanadā un izrādēm latviešu centros Kanadā un ASV. Tad arī pietuvojušies 4. Latviešu dziesmu svētki Kanadā, izbidot H. Miķelsonu par svētku Teātra komisijas priekšsēdi un Rīcības komitejas locekli. Pēc Ziemsvētku eglīšu sarīkojumiem draudžu un DV organizācijas bērniem, 1964. gads sākas ar DV un citiem sarīkojumiem Toronto. Un tad pienāk 1965. un 66. gads ar jaunu talantu meklēšanu teātrim un jaunu lugu iestudēšanu. Turpinās skolotāja darbs ģimnazijā un drāmas pulciņa vadišanā, mācot ģimnazijas audzēkņiem drāmas stundas, pārņēmis šo darbu no Mildas Bērziņas-Muižarājas. Tāpat 1968. un 69. gads turpinās ar jauniem iestudējumiem un izrādēm.

Turpmākie divi gadu desmiti visvairāk devuši materiālu apskatāmai grāmatai, jo H. Miķelsona darbs vērsies ar katru gadu plašumā. Teātra mākslā to liecina tādi avižu virsraksti, kā "Jaunatne tiešām aug", "Vairāk nekā tikai skolēnu izrāde", "Veļu un ziedojumu birums skolai", "Kultūras fonda balva H. Miķelsonam un Drāmas kopai" un tā joprojām, katru gadu pa jaunai lugai, jaunam iestudējumam. Bez tam vēl darbošanās 3. Ziemeļamerikas latviešu Teātra dienu rīcības komitejā un citos laukos. Tieši šie pēdējo divu gadu desmiti, kas apskatīti grāmatā, uzrāda visaugstāko pacēlumu mūsu trimdas sabiedriskajā un kultūras dzīvē, pēc kam notiek lēna lejupslīde, kuŗas sākumu varētu jau uzskatīt ar 89. gada beigām, kad visas mūsu intereses sāka piemēroties Latvijai.

"Istenība un šķitums" ir trimdas grāmata, kuŗu esam rakstījuši mēs paši, kas šos aprakstītos gadus līdz dzīvojuši un tajos darbojušies kopā ar tās autoru. Mūsu skolu jaunatne, kas tagad jau sen iegājusi un darbojas latviešu sabiedriskajā dzīvē un amatos, aprakstos un daudzajos foto attēlos saskatis savu jaunības dienu atspulgu.

Grāmatai vēl pievienots ap 100 lappušu liels ilustrētais pielikums ar teātra tēlotāju individuāliem un grupu uzņēmumiem tēlojumos uz skatuves un mēģinājumos. Iespiestas arī teātra izrāžu programmas. Šī grāmata būtu iegādājama nevien paša piemiņai, bet arī dāvināšanai.

Hugo Miķelsona adrese: 50 Graydon Drive, Apt. 803, Don Mills, Ont., M3A 3A4

K. Sidars

LUGU MEISTARS

Mārtiņš Ziverts Austrālijā un sarakste, izdodot lugas, LaRA Grāmatu klubs, 1993, 312 lpp., brošēta.

Kaut grāmatas nosaukumā ar lielākiem burtiem atzīmēts Mārtiņa Ziverta Austrālijas apmeklējums, tad lielākā daļa no grāmatas saturā ir Aleksandra Zariņa un Mārtiņa Ziverta sarakstīšanās. Sarakstes temats ir lugu rakstīšana un teātra izrādes, pa starpu arī dažu autoru recenzijas un atsevišķu citu cilvēku vēstules, kam sakars ar Ziverta lugām vai izrādēm. Galvenais dzinējspēks ir Aleksandrs Zariņš, Austrālijā, kas skubina Zivertu darboties, rakstīt un izdot lugas vai organizēt izrādes.

Latviešu literātūrā ir daži gadījumi, kur grāmata publicēta vēstulju apmaiņā ar kādu autoru. V. Dambergis jau 1954. gadā publicēja grāmatā vēstules "Sarakstīšanās ar Edvartu Virzu un Viktoru Eglīti". Publicētas arī vēstules Jānim Sarmam, kas dzīvoja Austrālijā. Šādiem publicējumiem parasti ir kāds mērķis vai svarīgs iemesls.

Šīni gadījumā tas ir aicinājums lugu rakstniekam Mārtiņam Zivertam piedalīties savu lugu izrādēs Austrālijā, bet vēlāk pamudinājums rakstīt jaunas vai palabot jau uzrakstītās lugas.

Sarakste ir starp diviem cilvēkiem, tomēr tur parādās arī citi autori, kuŗu darbi tieši vai netieši grāmatā iekļuvuši. Pa starpu ievietotas arī lugu vai izrāžu recenzijas un biežie atgādinājumi autoram sūtīt jaunu darbu vai labojumus. Kā papildinājumi nereti pievienoti dzīves, darba vai atpūtas apraksti, iepazīstoties ar Austrālijas un Zviedrijas, vai mazākā mērā citu zemju dzīves standartiem, iespējām vai cilvēkiem. Mēnesi ilga jūras ceļojums no Zviedrijas uz Austrāliju ir vienmuļš, bet kuŗa pieturas vietās tomēr interesants. Austrālijā lugu autoram bija iespēja iepazīties ar turienes latviešiem un viņu dzīves apstākļiem latviešu dzīves sākuma posmā.

Ir cilvēki, kas vienmēr atrod kaut ko kritizējamu vai peļamu, bet paši nekā nav spējuši vai gribējuši veikt, kā vienīgi gudri runāt un kritizēt. Citi autori ir čakli darbu darītāji un labi padomu devēji.

A. Zariņš saraksti ar lugu autoru M. Zivertu par iespējamo Austrālijas apciemojumu un latviešu teātra izrādēm sācis 1955. gadā un turpinājis 35 gadus. Viņš organizējis Ziverta Austrālijas turneju, kārtojis lugu izdošanu un izplatīšanu, sarakstījis ar pārstāvjiem dažādās zemēs. Vēstulēs pārrunāta lugu izvēle, aktieŗu iesaistīšana, izrāžu vietu sameklēšana, atlīdzība režisoram, telpu īrēm vai izmaksa kuŗa braucienam, kas ceļā varētu pavadīt 35 dienas. Grūtības radīja arī izrāžu izkārtošana Austrālijā, kur bija liela spriedelēšana un pat dažu cilvēku pretdarbība. Daži ieskatīja, ka vislabāk braukšanu un izrādes varētu organizēt visi Austrālijas teātri kopā, un Ziverts iestudētu lugas ar visu pilsētu autoriem. Tomēr izvēlējās tikai divus Sidnejas aktieŗus, spēlēt piedalītos arī Ziverts. Sagatavošanās braucienam prasīja ilgu laiku, lai izkārtotu formalitātes, dabūtu vīzu un biļetes, iemaksātu drošības naudu.

Zariņš paša spēkiem izkārtoja turneju Austrālijā. Ziverts dabūja 5 mēnešu atvaļinājumu, bet brauciens uz abām pusēm kopā bija 2 mēneši. Izrādēm atlika 3 mēneši. Bez izrādēm Ziverts lasīja referātus Austrālijas latviešiem. Zariņš kalkule ienākumus un atlikumus, bet Ziverts maz interesējas par naudu. Pēdējās laivas pirmizrādē Sidnejā varēja just pulsējošo satraukumu un sajūsmu tēlotājos un skatītājos. Panākumi ir visās izrādēs. Austrālijā arī nobriest ideja par lugu grāmatu izdošanu, kaut Ziverts vilcinās ar priekšlikumu pieņemšanu. Viņš arī nevēlās pārcelties uz Austrāliju dzīvot, bet ir gatavs doties turnejā uz Ameriku, kas sagāja grīstē. Neizdodas arī otrais brauciens uz Austrāliju. Lai uzlabotu veselību, Ziverts vairākas reizes apmeklē Vācijas kurortus.

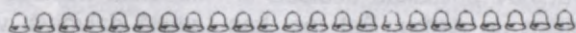
Kad Latviešu apvienība Austrālijā lemj par Ziverta lugu izdošanu, tad šo darbu atkal kārto Zariņš, ieskaitot lugu nummurēšanu un izsūtīšanu abonentiem. Neskaitāmas reizes autoram jāatgādina sūtīt jaunās vai izlabotās vecās lugas, jārūpējās arī par iespiešanu. Lai abonenti nepiekustu maksāt, gatavojas izdot tikai 30 lugas, kaut autors domā, ka varētu būt 42. Zariņš kādā vēstulē piemin, ka sarakstītas 50 lugas, bet visas nav iespiestas. Grūtības ir ar lugu salikšanu un iespiešanu, jo drukātājam pa starpu gadās ienesīgāki darījumi. Ziverts kādā vēstulē raksta, ka lugu uzrakstīt nav māksla, daudz grūtāk ir to nodrukāt. Bija vajadzība nodrukāt arī viencēlienus. Ziverta lugas izrādīja arī Latvijā, bet 1960. gada rudenī Latvijā tās aizliedza drukāt. Kad viņš 1970. gadā apmeklējis Rīgu, tad ar draugiem bijis uzmanīgi jārunā, bet uz robežas muitnieks tikai ar grūtībām atļāvis ievest dažas lugas. Tikai 1989. gadā Ziverts vēstulē atzīmē, ka Rīgā iznākuši divi lugu sējumi, bet trešais gatavojas, tās izrāda Rīgā un drukā Karogā. Latvijā vajadzīgas latviešu lugas, bet tur viss nāk no krieviem. Latviešiem vienīgā cerība ir valoda un lugas. Ziverts Latvijā bijis četras reizes.

Raksturīga Ziverta īpašība ir tā, ka viņš negrib saņemt naudu, gandrīz vienmēr viņš domā, ka viņam mak-

sā par daudz. Viņš nevēlas saņemt to, kas viņam pienākas. Zviedrijā nopelnīto algu viņš nosūta atbalstam uz Latviju. Neskaitāmas reizes savās vēstulēs Zariņam Ziverts atgādina, ka viņam samaksa par lugu rakstīšanu nepienākas, dažas reizes viņš no ārzemēm atsūtīto naudu nav izlietojis. Vienā no pēdējām vēstulēm Ziverts raksta Zariņam, ka viņu mocījusi sirdsapziņa, ka nav atmaksājis 3000 kronas, kas viņam nav pienākušas. Domājis tās atdot Zariņam Vācijā, bet tas nav atbraucis. Tad 1988. gada 18. novembrī tās nodotas Rīgā, kur lielāka vajadzība, un vēl no savas puses pievienojis sešas daļas. Rīgā ienācis negaidīti daudz honorāra.

No vēstulēm var arī spriest par citu cilvēku uzskatiem, raksturiem, darbu, uzņēmību vai neuzņēmību un dažādiem blakus apstākļiem. Tur vērojama arī atkārtotāšanās, vairākkārt nepildīti solījumi un atgādinājumi. Septiņdesmito gadu sākumā sarakstīšanās kļūst retāka, vēl mazāk rakstīts astoņdesmito gados, kad arī lugu lasītāji un pircēji pagaisuši. Lugas izdot vairs neatmaksājas. Sarakste izbeigusies 1990. gada 1. janvārī, kad Zariņš raksta pēdējo vēstuli, bet 16. novembrī laikrakstā ievietots piemiņas raksts. Meistars ir aizgājis. E. Silkalns norāda, ka Ziverts bijis vienīgais no redzamākiem latviešu drāmatikiem, kas sevi bez atlīdzības veltījis skatuves rakstniecībai, izceļoties ar skatuves praktiķa izjūtu, trāpīgo aptveri, kā katrs teikums un situācija iedarbosies uz skatītāju. □

V. Irbe

Tālivaldis Ķikauka

ORANŽAIS

(No cikla "Nepabeigtā varavīksne")

Oranžā saule kā liela ripa pazūd aiz apvāršņa, tā pierādot, ka zemes lode ir apaļa kā bumba, tāda kā apelsīns. Tur iekšā esot liels karstums - tajā lodē - tā domāja Jēkabs Oranžais, apelsīnu ēzdams. Istabā bija tikai viens vienīgs mēbeles gabals - vecs, oranžs divāns ar likām kājām, kas izskatījās drausmīgas. Tās vajadzētu nomaskēt, vismaz nokrāsot oranžas, lai nedurās acis.

Saule pašlaik rietēja un, pavisam oranža būdama, tā tukšo istabu pielēja ar oranžu gaismu. Viss momentā uzsildījās un nemaz nemanīja, ka ārā ir ap 10 grādu zem nulles. Istaba bija neapsildīta, jo Oranžais krāsni salabot vienkārši nevarēja atļauties. Viņam nebija darba, nebija bagātu radu, nebija ienākumu. Oranžam nebija profesijas, jo viņš vienkārši nespēja mācīties. Viņš vienkārši nevarēja klausīties, ja kāds kaut ko mācīja. Tāds viņš bija palicis uz vietas: pamatskolā viņu atstāja uz vietas tajā pašā klasē. Pamatskolu viņš nekad nepabeidza. Ar to viņa izglītība izbeidzās. Ar nelielu nespējīgo pabalstu viņš kaut kā izsitās cauri, izvilcās, centus skaitīdams. Bet viņam bija istaba, neizkrāsota, bāla, bet pašlaik ar oranžo krāsu pielietā, tā kvēloja. Temperatūra bija cēlusies uz reizi un iekšā pēkšņi kļuva karsts. Tā bija oranžā krāsa, oranžā gaisma, kas visu uzsildīja. Ja viņš visu istabu tādu izkrāsotu, tad nevajadzētu domāt par krāsns labošanu. Bet krāsa maksās labu grasi. Jāgaida, kad būs nauda. Bet, ja varētu loga rūtis iekrāsot oranžas, tad gaisma pati istabu nokrāsotu oranžu, domāja Oranžais.

Pilsētīnā Oranžais iegāja veikalos. Meklēja. Skatījās. Beidzot ieraudzīja koši spilgtus 'ORANGE MAGIC MARKERS'. Tā tur bija uzrakstīts. Nevienš neskatījās. Vienu Oranžais veikli iebāza sev kabatā. Izgāja, atpakaļ nepaskatīdamies. Mājās nonācis, viņš savam logam sāka rīvēt stiklu ar plato filca galu, no kuŗa plūda alkoholisks, oranžā krāsa - caurspīdīgi tā krāsoja rūti un, kas par to, ka ārā atkal bija 10 grādu zem nulles.

Otrā rītā viņš pamodās agri. Vēl bija tumšs, bet viņš gaidīja uz saules lēktu un ēda savu beidzamo apelsīnu, oranžās mizas ripas mezdams uz grīdas un sēklas

spļāva kā pagadijās. Viņš vēroja saules ripu: jā oranža tā bija, gan istabā iekļuvusi, tā bija dubultoranža. Palika silti un sāka jau likties, ka istabā varētu kas aizdegties. Karstums bija pieaudzis un kļuva nepanesams. Oranžais gandrīz aizrijās ar pēdējo apelsīna šķēli, jo ievēroja, ka divāns bija aizdedzies. Tas dega ar oranžām liesmām. Oranži dūmi, oranža smaka. Pat apelsīna mizas uz grīdas bija no karstuma izsuvušas un sačervelējās, sāka degt.

Par divānu Oranžais neuztraucās, jo tā likās kājas viņš divānam nekad nepiedeva. Labāk, lai deg vien, būs plašāka istaba. Ko darīt? Saut ugunsdzēsējus? Bet māja jau viņam nepiederēja. Lai deg vien! No karstuma logam pašlaik izsprāga rūtis, un saule lēnām bija jau pacēlusies augstāk. Tā vairs nebija oranža. Temperatūra kritās, un auksts gaiss cirtās aumaļām iekšā kā virpulvējš.

Ieskrējis virtuvītē, mazā kā kabatā, Oranžais pakēra spaini ūdens no krāna un to uzgāza virsū divānam. Dūmi bija kodīgi un nepavisam oranži. Bet tagad viņš zināja. Viņš bija izmācīts. Oranžās rūtis bija viss, kas vajadzīgs, bet tās vajag aizklāt ar aizkariem, jo kad saule lec, tad oranžā gaisma iet cauri oranžām rūtīm un visu pārkarsē. Jāzin visām lietām mērs. Visu ar apdomību un prātu. Tagad viņš ies pakaļ stiklam, jo logu ir jāsalabo. Tad viņš nokrāsos rūtis atkal oranžas. Tām pāri viņš pārvilks oranžu, gaismu caurnelaidošu audumu. Tad viss būs labi. Viņš varēs dzīvot tālāk un ēst apelsīnus, kad tik ienāk prātā.

Kaut kur pilsētiņas nomalē, kur izmet atkritumus, spilgtā saulē gozējās kāds oranžs, apdedzis divāns, jaunu saules lēktu gaidīdams. □

Jānis Palieps

ZINĀTNE - TĒVZEME - BRĪVĪBA TAUTAS DZĪVĪBA

Zinātnei veltītais kongress 1991. gadā, Rīgā, noritēja sadarbības, sirsnības un nākotnes cerību sajūsmas gaisotnē. Pagājuši vairāk kā divi gadi kopš plašā kongresa un Latvijas neatkarības iegūšanas. Pareizāki būtu: daļējas neatkarības iegūšanas, jo Padomju Savienības pagātnes brutālie mākoņi vēl klāj Latvijas debesis. Zem šiem tumšiem mākoņiem latvju tautai tagad ir jāizšķiras par savu nākotni. Par nākotni un tautas dzīvības saglabāšanas izredzēm. Varbūt vēl nekad latvju tautas vēsturē šāda kolektīva izšķiršanās nav bijusi uzspiesta. Izšķiršanās par veidu kā tautas vēl dzīvajā miesā atrast vietu svešķermenim. Te, protams, runa ir par pilsonības likumu un problēmu, kas dziļi un sāpīgi skar latvju tautas dvēseli un sakropļo Latvijas seju. Pilsonības problēmas atrisināšanai ir nepieciešami vadītāji no pagātnes politiskajām situācijām un pielaišajām kļūdām. Pagātnē iemantotās traģiskās kļūdas sakņojas apstākļos, kad valsts izpildvaras ir izšķīrušas latvju tautas likteņus bez pašas tautas līdzdalības. Šāda rīcība nebija likumīga īsi pirms otrā pasaules kara un nebija arī likumīga 1991. gada līgumā ar Krieviju.

K. Ulmaņa autoritatīvā valdība (kabinets) izšķiras par Padomju Savienības kara spēka ielaišanu Latvijas teritorijā bez latvju tautas līdzteikšanas. Padomju Latvijas pārstāvji 1991. g. 13. janvārī noslēdza līgumu ar Krieviju ietverot pilsoņu tiesību piešķiršanu visām Latvijas teritorijā dzīvojošām personām bez latvju tautas līdzteikšanas. Abos gadījumos, K. Ulmaņa rīcībai un nesenam 1991. gada līgumam ar Krieviju bija, ir un būs negatīvas sekas internacionālo tiesību ietvaros nākotnē. Abos gadījumos līgumslēdzējas valdības nebija visas tautas vēlētas un tāpēc tām nebija tiesību izšķirt latvju tautas likteni. Patreizējā situācija Latvijā ir līdzīga. Nesen ievēlētā Saeima, bet samērā mazā cilvēku grupa sastāv

[illegible]

Biruta Sūrmane,
Radio Brīvā Eiropa, Nujorka.

Daļa krievu ir sagrābuši jaunās iespējas, ko dod Latvijas neatkarība, ieskaitot labi izveidoto privāto uzņēmumu, kā legālo, tā nelegālo. Citi atteicas mācīties lat-

viski, iztiekot ar krievvalodīgo televīzijas programmu skatīšanu un lasot krievu laikrakstus.

Kāds rietumu diplomāts norāda, ka nav tikai sasprindzinājums starp latviešiem un krieviem, bet īstā problēma ir starp latviešiem un tiem krieviem, kas izturas tā, it kā tie vēl dzīvotu Krievijā. Lai regulētu krievu skaitu ar latviešu pilsonību, Saeimai vajadzētu noteikt kvotas un prasīt, lai visi kandidāti varētu latviski sarunāties un zvērēt uzticību. Bet arī tas vairumam zvērīnātu latviešu liekas par daudz. Deputāts Jūris Sinka grib ierobežot uz 2000 jaunu pilsoņu uzņemšanu gadā.

Nacionālisti cer, ka krievi varbūt izvēlēšies atstāt Latviju, negaidot uz pilsonības piešķiršanu. Arī Latvijas valdības locekļi meklē rietumniekus, kas krieviski runājošiem varētu piedāvāt kādu atlīdzību, ja tie emigrētu. Krievi baidās, ka latvieši mēģinātu viņus izsūtīt un varētu viņus uzskatīt kā politiskus ienaidniekus. Bijušais ārlietu ministrs Jānis Jurkāns norāda, ka Latvijas pirmā drošība nav pievienoties NATO, bet radīt stabilus apstākļus, kas atzīst saimnieciskas un politiskas tiesības katram, kas dzīvo Latvijā. Citādi rodas nesaprašanās, un tas palīdz Žirinovskim un citiem līdzīgiem tikt pie varas Krievijā. Citi latviešu ministri skaišas, kad liberāli atkārtos Maskavas žēlošanos par diskrimināciju. Latvijas ārlietu ministrs Georgs Andrejevs norāda, ka Maskava spēlē starptautiskās cilvēku tiesības kā klavieres, un saka, ka latvieši ir nacionālisti. Ko lai mēs darām, lai cilvēkus pārliecinātu, ka mēs neēdam krievus brokastīs. Nevienam Latvijā nav nosists, sasists vai izmests no mājām. Krievi, kas zaudējuši savu darbu, nav diskriminācijas upuri, bet tā ir pāreja no sociālisma uz tirgus ekonomiju. Latvieši ir pacietīgi, jo Latvija ir krievu okupēta. Tur ir 12 000 līdz 17 000 krievi, pārpalikums no plašām padomju militārām bāzēm, kad Latvija bija Padomju Savienības rietumu robeža. Kaut Maskava ir izvedusi ap 40 000 karavīrus kopš 1992. gada, sarunas par pilnīgu karaspēka izvilkšanu ir apstājušās. Krievi norāda, ka latvieši grib atspēlēt par pusgadsimta padomju valdīšanu, un pat latvieši atzīst, ka tās ir rūgtās krievu valdīšanas atmiņas. Latviešu skaits Latvijā ir sarucis. Ne tikai Maskava iesūtīja Latvijā simts tūkstošiem strādniekus no Krievijas un citiem Padomijas apgabaliem, bet tūkstošiem latviešu pazuda Sibīrijas vergu nometnēs. Daudzi aizbēga uz Rietumiem, kur pusgadsimteni uzturēja latviešu nacionālismu.

Amerikas latviete un Latvijas Saeimas locekle, un Cilvēku tiesību komisijas priekšsēde Inese Birzniece saka: "Es saprotu, ka Eiropā nacionālisms nav modē, bet mums nav citas izvēles, kā būt nacionāliem, ja gribam atjaunot Latvijas valsti."

V. Irbe

APSVEIKUMS

Augsti godātajam M. Štauvera kungam,
"MLB Ziņotājs" redaktoram

Patiesā sirsnībā sveicinām Jūs un ikvienu "Ziņotāja" darbinieku 45 gadu darbības atcerē.
Pieņemiet arī mūsu pateicību par veikto un labākos novēlējumus turpmākā darbā.

Patiesā cieņā,
LPB centrālās valdes vārdā,

Vilis Miķelsons,
priekšsēdis

FORUMS: VĒROJUMI, PĀRDOMAS, PIEZĪMES

ROSĪBAS DZEMDNIECĪBĀ 1993. GADĀ

Pagājušais gads ir bijis samērā rosīgs vismazāk vēribas piegriestai specialitātei - dzemdniecībai un ginekoloģijai, lai gan tā ir vissvarīgākā mūsu tautas izdzi-

vošanā un skaitliski fiziskā pieaugšanā. Bez dzīvā latvieša - zīdaiņa, bērna, - nebūs latviešu tautas.

Gada tecējumā mums, ārstiem, bija daudz izdevību tikt ar kollēgām no Latvijas kā šeit, ASV, tā arī Latvijā. Varētu teikt, ka katrs no mums ir darījis, dara un darīs ko medicīnas labā, vadoties pēc savām spējām, pieredzes un pārliecības uz gaišāku nākotni medicīnai Latvijā. Par to lai latvisks paldies kollēgām. Turpināsim iesākt darbu.

Gada sākumā Dr. M. Cirulis, Rīgas Dzemdību nama galvenais perineatologs, viesojās ASV, lai iepazītos ar jaundzimušo aprūpes organizāciju, reālizāciju un darbinieku apmācību. Vairākas dienas viņš pavadīja Mineapolē, kur, Dr. A. Ozoliņa izkārtotumā, viņam bija izdevība ieskatīties jaundzimušo intensīvā terapijā. Tas tikai nostiprināja pārliecību, ka Rīgā ir jāizmanto visas iespējas ceļā uz jaunu centru paaugstināta riska grūtniecēm. Maksimāli ir jā rūpējas par katru grūtnieci, par katru zīdaiņi - lai tiešām mūsu tauta izdzīvotu.

1993. gada martā Latvijā (Ventspilī, Liepājā, Rīgā un Valkā) notika priekšdzemdību (prenatal) un pēcdzemdību (postnatal) lekciju un praktisku darbu cikls vienu nedēļu, kurā piedalījās M. Pipasta kundze un Dr. J. Dimants, Jr., speciālists dzemdniecībā un ginekoloģijā, "Latvian Renaissance Association, Inc." Irmas Džonsones (Johnson) vadībā. Pamati ir likti. Tagad jāturpina iesāktais darbs un lielāks uzsvars jāliek uz priekšdzemdību sagatavošanas periodu.

Aprīlī uz 3 nedēļām Mineapolē viesojās Latvijas Ģimenes centra galvenais ginekologs un Latvijas dzemdniecības speciālistu un ginekologu asociācijas (LAGA) vice-prezidents Dr. V. Lejiņš, kur guva ieskatu un pārskatu dzemdniecībā un ginekoloģijā no privātprakses viedokļa. Ceļojumu uz ASV izkārtoja Latviešu Ārstu un Zobārstu Apvienība (LAZA), bet visu pārējo kārtoja Dr. J. Dimants, Jr. un Unity slimnīcas ārstu kolēģija. Šie novērojumi jau tiek izvesti praksē IĢC Rīgā. Par to var pārliecināties katrs tautietis, kas tur iegriezies (Kanjeru ielā 10a, Rīgā LV-1063, ☎253869) un apskatījis to. LĢC regulāri un sistemātiski strādā un piestrādā pie sabiedrības izglītošanas, uzsverot, ka katram cilvēkam ir jāuzņemas atbildība par savu veselību - tā ir jāsaudzē, bet arī regulāri jāpārbauda un jākopj. Augšā minētais tiek veikts ar Latvijas radio, TV un preses palīdzību.

Pagājušā gadā pirmo reizi Latvijā notika Latvijas dzemdniecības speciālistu un ginekologu asociācijas (LAGA) kongress, kurā piedalījās vairāk kā 2000 speciālistu no Latvijas un ārzemēm. Zinātniskā programma atbilda starptautiskām mērķiem. Vienu gan varēja vēlēties, un tas ir tagad jādara - līdz šim vēl speciālitatei nav izstrādāta prioritāšu plāna. Vispārīgi ir arī jā saka, ka Latvijas valdībai ir tomēr jāpiegriež lielāka vērība un uzmanība Latvijas medicīnai. To nedrīkst atstāt pabērna lomā, kā tas ir bijis līdz šim. Veselības departamentam beidzot ir jāizstrādā, sadarbībā ar speciālistu asociāciju, ieteikums par stratēģijas prioritāšu plānu Latvijas medicīnai ceļā uz pārmaiņām un izmaiņām. Šāda plāna, diemžēl, vēl nav. Un tā tad - nav noteikta virziena, par viziju nemaz nerunājot.

Oktobrī Amerikā un Kanadā kopā ar prof. Dr. I. Lazovski viesojās Dr. E. Lazovska, ginekoloģe un mācības spēks Medicīnas skolā Rīgā. Mineapolē viņa iepazīnās ar privātpaksi specialitātē - dzemdniecībā un ginekoloģijā caur Dr. J. Dimantu, Jr. un amerikāņu kollēgām.

Tāpat oktobrī Mineapolē ciemojās Rīgas Dzemdību Nama priekšniece Dr. A. Caune un Stradiņa slimnīcas galvenā anestezioloģe Dr. V. Rozīte Dr. J. Dimanta, Jr. izkārtotumā. Šeit jāpateicas amerikāņu kollēgu lielajai pretimnākšanai un LAZA atbalstam. Dzemdniecībai un perineatoloģijai bija liks vislielākais uzsvars šajās pāris dienās, neaizmirstot anestezioloģiju.

Oktobra beigās ALA medicīnas palīdzības darba grupa Vašingtonā iztīrāja un pārrunāja medicīnas un ārstniecības pašreizējo stāvokli Latvijā. Šī sanāksmē piedalījās Prof. Dr. I. Lazovskis (iekšējās slimības), Dr. A.

Caune, Rīgas Dzemdību Nama vadītāja, Dr. E. Lazovska un Dr. J. Dimants, Jr. (dzemdniecība un ginekoloģija), Dr. V. Rozīte, Stradiņa slimnīcas galvenā anestezioloģe, Dr. E. Zālītis (pediatrs), Dr. J. Drulle (iekšējās slimības), Dr. A. Ruperts (zobārsts), kā arī daudzas latviešu žēlsirdīgās māsas, laboratorijas speciālisti, labklājības departamenta darbinieki uc. Kā vissvarīgākais secinājums bija: Latvijas tautas veselība Latvijā ir viena no vissvarīgākajām prioritātēm tagad. Mūsu tauta ir nonākusi fiziski kritiskā stāvoklī vispārīgi. Dzimstība Latvijā ar katru gadu mazinās, mirstība pārsniedz dzimstību, un mūsu tauta strauji noveco. Latvijā ir vajadzīga un nepieciešama Veselības ministrija, kas Latvijas veselību nostādā tādā pašā līmenī kā pārējās valsts funkcijas. Kopā ar Latvijas Ārstu Biedrību un specialitāšu apvienību būtu jāizstrādā noteikts stratēģijas prioritāšu plāns Latvijas medicīnai nākošajiem 3, 5, 10 un t.t. gadiem. Pamatskolās un vidusskolās ir jāieved veselības un dzīves mācība. Nekavējoties ir jāieved veselības reformas, kā veselības apdrošināšana utt. Jāattīsta partneri veselības aprūpē, kur piedalās un iesaistās veselības iestādes un departamenti, slimnīcas, klinikas u.c. starp Latviju un ASV.

Sanāksmes dalībnieki izvirzīja sekojošās prioritātes: perineatālais centrs Rīgā, kuŗa attīstību un izveidošanu koordinēs Dr. A. Caune un Dr. M. Cīrulis; Latvijas bērnu slimnīcu vispārējais un specifiskais atbalsts, kā, piemēram, potēšana un t.t.- koordinēs un saskaņos Dr. E. Zālītis un Irma Johnson; akadēmiskā un kliniskā ārstu izmaiņa, kuŗas saskaņošanu uzņemas Prof. Dr. I. Lazovskis no Latvijas; zobārstniecības profilakses atbalsts Latvijā un medikālā informācija, kā medicīnas grāmatas, žurnāli, aparātūra, instrumenti, zāles un medikamenti, datori un t.t. Par augšā minētiem jautājumiem nosūtījām vēstuli Latvijas valdībai ar lūgumu neatlikt šo jautājumu risināšanu vēl uz kādu nezināmu laiku, bet vēstules kopiju nosūtījām Labklājības ministram J. Riteņim, Veselības valsts ministram Dr. N. Zemvaldim un Veselības departamenta vadītājam Dr. J. Pupuram. Vēl līdz šai dienai nekādu atbildi vai reakciju neesam saņēmuši. Vai vispārīgi ko saņemsim? Cerības sāk pamazām izplēnēt. Neticami, bet reāli patiesi.

Gada beigās darbību uzsāka Aizkraukles Veselības Centrs (Gaismas ielā 7a, Aizkraukle LV-5101, Latvija, ☎23520), kuŗu vada Lūcija Rutka, psiholoģe. Šī klinika radās uz daudzu mūsu tautiešu un kolēģu mudinājumiem, stiprinājumiem un atbalsta. Atbalsts no mūsu tautiešiem un kolēģām joprojām tiek sniegts Latvijas Ģimenes Centram Rīgā un Aizkraukles Veselības Centram. Tādā veidā pamazām šie pasākumi nostiprinās mūsu sabiedrībā, kas ceļ darba kvalitāti un pacientu labklājību. Par šāda veida pasākumiem ieceres ir arī Preiļos - Dr. Juris Urtāns, un Liepājā - Dr. Ingūna Romāne. Mudināsim un atbalstīsim arī viņus viņu iecerēs un centienos.

Jānis Dimants, Jr., M. D.,

LAZA Dzemdniecības un ginekoloģijas nodaļas
vadītājs

DIVI PASAULES KAĶI UN DIVĒJĀDS MIERS

Divdesmito gadu vidus

Jau 7 gadus Eiropā valda miers. Uz sagruvušo impēriju drupām nodibinājušās jaunas valstis, tajā skaitā arī Latvija, kuŗa ar drošām cerībām raugās nākotnē, ceļ jaunu patstāvīgu dzīvi, kuŗu neviens vairs neapdraudēs. Šo apziņu stiprina Versaļas miera līgums, kuŗš kara vaininieci nospiedis ceļos.

1929. gads

Laikrakstu nekrologi veltī dziļi saviļņojošus, augstas cieņas apliecinājumus vienam pēc otra mūžībā aizgājušiem Francijas valstsvīriem - maršalam Ferdinandam Fošam (1851-1929) un bijušam premjeram Žoržam Klemanso (1841-1929), I pasaules kara uzvarētājiem,

kuŗi atnesa mieru un brīvību Eiropas tautām. Par šiem valstsvīriem sēroja visa Eiropa.

Tas vēl nekas, ka Minchenes krodziņos ālējās kāds krāsotāju meistars, žēlodamies par grūto materiālo stāvokli, kā arī pauzdams murgainās revanša idejas. Toreiz vēl neviens viņu nopietni neņēma. Tiesa, Vācijai bija smaga kara kontribūcija - 135 miljardi zelta markas un, apmēram, tikpat daudz naturālījās. Viņš klīda pa Vāciju, meklēdams domu biedrus. Tādi arī atradās.

1933. gada 30. janvāris

Krāsotāja amata meistars - Ādolfs Hitlers kļuva par Vācijas kancleru. Sākās trešais reichs. Tagad jau viņš atklāti, kā valsts galva, aicina "nomazgāt kauna traipu"-Versaļas miera līgumu. Viņš deklarē, ka Vācija turpmāk nemaksās reparācijas. Sabiedrotie šajā lietā neļņēma asu pozīciju.

Mūsu toreizējais laikraksts "Sociāldemokrāts" saskatīja nopietnus draudus mieram, par ko brīdināja tautas. Nožēlojami bija tas, ka šo laikrakstu ar 1934. gada 15. maiju slēdza, jo toreiz sociāldemokrātus un komunistus "bāza vienā maisā".

1934. gada 1. marts

Hitlers izdod pavēli par kara aviācijas atjaunošanu. Ar Versaļas miera līgumu tā bija aizliegta. Šo aktu Vācija pirmo reizi pārkāpa Versaļas miera līgumu. Sabiedrotie šo aktu tikai nosodīja, bet neaizkavēja. Strauji veidojās Vācijas gaisa kara spēki.

1936. gada 7. marts

Ar kāšu krusta zīmi, dziedot Horsta Veseļa dziesmu, Vērmachts pieteica sevi pasaulei un iesoļoja demilitarizētā Reinzemē, otro reizi pārkāpjot Versaļas miera līgumu. Toreiz bija liels satraukums Eiropā. Sabiedrība apzinājās Vācijas smago pārkāpumu. Mūsu inteliģencē valdīja uzskats, ka kuŗu katru mirkli sekos sabiedroto ultimāts Vācijai, ļaudis dežūrēja pie radio aparātiem un gaidīja jaunākās ziņas. Slēdza pat derības: vieni - neatvilksies un "ies valā" - sāksies karš, jo okupācijas spēki sastāvēja no 19 kājnieku bataljoniem un 13 artilērijas nodaļām, kā arī 2 iznīcinātāju eskadrijām. Otri uzskatīja, ka atvilksies. Nenotika ne viens, ne otrs, un tas sabiedrībā izraisīja dziļu vilšanos. Rietumu diplomātija parādīja savu nevarību. Daži citāti no toreizējā laikraksta "Rīts": 9. 03. "Anglija prasa Vācijas karaspēka atvilšanas", "Francijas sūdzība Tautu Savienībai". Nekādas atsaukšanās uz Versaļas miera līgumu. Līdz ar to Versaļas miera līgums sabruka kā kāršu namiņš, un miera izredzes izgaisa kā ziepju burbulis. Visa sabiedrība toreiz lādēja Angliju un Franciju par glēvulību, par tautu interešu nodevību. Vācu laikā gūtā neoficiālā informācija liecina, ka okupācijas karaspēka pavēlniekam bijusi aizizmogota vēstule, kuŗa atplēšama gadījumā, ja sabiedroto karaspēks izrādītu pretestību, un tajā bijis pavēlēts atkāpties. Neaizkavētais 7. marta Vācijas agresijas akts Reinzemē iedrošināja Hitleru turpmākām avantūrām: **Is-**

tenībā tas bija kara sākums.

1918. gadā, kad vācu delegācija kapitulācijas, tas ir, pamiera noteikumu parakstīšanai ieradās Parīzē, tā ieibīda pret pamiera noteikumiem. Tad maršals Fošs teicis: "Ja Jūs ieradāties kaulēties, tad to esat velti darījuši. Vai nu Jūs parakstīsiet šos pamiera noteikumus, vai atkal runās lielgabali". Vācu delegācija noteikumus parakstīja.

Arī Reinzemes okupācijas gadījumā "Lielā četrinieka" - Francijas, Anglijas un ASV pārstāvjiem (Itālijā valdīja Musolini - Vācijas sabiedrotais) vajadzēja Hitleram paziņot ultimātu: Vai nu Jūs pildīsiet Versaļas miera līgumu un atstāsiet okupēto Reinzemi, vai atkal ķersimies pie ieročiem".

Šādu rietumvalstu rīcību toreiz gaidīja sabiedrība, bet piedzīvoja vilšanos.

Turpmākie Hitlera agresijas akti nevienu vairs nepārsteidza: sekoja Austrijas pievienošana (1938), Čehoslovākijas apcīršana (1938), Klaipēdas okupācija (1939) un Čehoslovākijas pilnīga okupācija (1939).

1939. gada 1. septembrī pienāca Polijas kārta - "gāja valā", ar to sākoties II pasaules karā. Šeit jāpiezīmē, ka īsi pirms kara sākuma, kad politiskā situācija Eiropā bija novesta, kā saka, "līdz baltkvēlei", Vācijas ekskeizars Vilhelms II, dzīvodams ekslā, savā Dornas pilī, Holandē, redzēdams tuvojošās briesmas un atcerēdamies savas kļūdas pagātnē, nosūtīja pie Hitlera savu sūtni ar vēstījumu: "Nesāciet karu, es pazeidēju troni un ķeizārvalsti, bet Jūs pazeidēsiet daudz ko vairāk un arī savu galvu". Hitleris sūtni nepieņēmis, bet adjutantam pavēlējis: "Pasakiet viņa ekselences sūtnim, ka 1939. gada Vācija nav 1914. gada Vācija."

Pirmajās kara dienās Sabiedrotie nometa virs Vācijas miljoniem skrejlapu ar aicinājumu - "Izbeidziet veltīgu asins izliešanu, jūs neuzvarēsiet, esat lemti sagrāvei."

Hitlers arī to noraidīja, un kara mašina griezās pilnā gaitā, šķērsojot gandrīz visas Eiropas robežas, pa jūrām un okeāniem, visur nesot nāvi un cilvēku upurus. 1945. gada 9. maijā šī kara mašina apstājās, vainīgos sodīja Kara tribunāls.

Pēckara periods

Ieroči aplusa frontē, bet ne Latvijas mežos un ārēs. Tur slēpās simtiem viru un jaunekļu un gaidīja brīdi, kad atkal "ies valā". Mežus ķemmēja čekas karaspēks, krita abās pusēs. Nežēlīgi represēja šo drosmīgo cīnītāju atbalstītājus. Tad nāca Kruščeva "atkusnis". Atlikušie, dzīvi palikušie iznāca no meža un vergoja kolchozos. Aizritēja desmitiem gadu, pienāca Gorbačova "atkusnis", līdz ar to atplauka mūsu tautas trešā atmoda, kas 1988. gada 18. novembrī pie Brīvības pieminekļa izpaudās kā "ūsu paraustišana tīģerim". Sekoja tautas sapulce Meža parka estrādē, manifestācija 11. novembra krastmalā, barikādes, Baltijas ceļš un 1991. gada 4. maija Deklarācija, pēdīgi - 1991. gada 20. augusta pučs Maskavā ar laimīgām beigām.

1994. gadā pie pasaules problēmu apvārkšņa parādās jauns Hitlera prototips - Vladimirs Volfa dēls Žirinovskis, kurš sola netikai atjaunot Krievijas imperiju, bet to paplašināt no Baltijas jūras līdz Klusam okeānam un no Indijas okeāna līdz ziemeļiem. Mūs sagaida atkal drūma nākotne, šobrīd jūtamies kā nāves ēnā. Zinām, ko nozīmē nez kurais krievu iebrukums, skaitot no Jāņa Briesmīgā laikiem. Pie visa tā vēl esam vilušies pašu vēlētā Saeimā un tās izveidotā valdībā. Sagrāuta lauksaimniecība un rūpniecība, izlaupītas tautas bagātības un mākslas darbi, tautu slicina alkoholismā, laukos visapkārt postaža... Sarunās ar krieviem mēs nekad nepieņemam viņu zvērības, bet gan uzklusām cilvēktiesību pārkāpumus no mūsu puses, tikai viņi esot cietēji, bet mēs - ļaundari.

Aizvadītie abi pasaules kari un iespējamais trešais pasaules karš ikvienā izraisa dziļas pārdomas un, proti: pašā Eiropas sirdī, Parīzē vajadzētu uzcelt divus, atšķirīgus pieminekļus, kuri raksturotu divdesmitā gadsimta būtību. Tēlnieki un arhitekti tos varētu iemūžināt mākslā.

Pirmajā pieminekli zelta burtiem iekalt.

"Viņi izcīnīja I pasaules kara spožu uzvaru, kura atnesa daudzām Eiropas tautām brīvību, kultūras un ekonomiskās dzīves augšupeju. Tie bija maršals Ferdinands Fošs, Žoržs Klemanso, Loids Džordžs, Vudro Vilsons, Aristīds Briāns."

Otrais pieminekļis pēc rakstura kauna stabs politiskiem analfabētiem, iekālot melniem burtiem.

"Viņi bez jebkādas politiskas cīņas nodeva Eiropas tautas nacismam, kurš izraisīja asiņainu II pasaules karu un daudzas Eiropas tautas zaudēja brīvību. Tie bija Čemberlens, Baldvins, Lavals, Rūzvelts."

Otrajā pusē tam pašam piemineklim - kauna stabam - iekalt:

"Viņi beidza II pasaules karu ar apšaubāmu mieru, veicināja milzīgu bruņošanu, Eiropas tautas atdeva komūnismam, izveidojās dzelzs priekšgars, Berlīnes mūris. Sekoja kari Korejā, Vjetnamā, Persijas līcī, Dienvidslāvijā. Tie bija Rūzvelts, Trumens un Eizenhauers"

1945. gadā pasaules likteni atradās pēdējās ilgstoša miera vai kara krustcelēs. ASV vienīgām piederēja atomieroči, kuŗu draudi pasaules miera, visas cilvēces interesēm spiestu krievus atvilkties uz 1938. gada robežām. Visas Austrumeiropas tautas ar pamatotām cerībām šo brīdi gaidīja, bet vilšanās iegrūda dziļā pesimismā. Šī pēdējā, izšķirošā iespēja tika palaista garām. Liktenīgi, ka pasaules likteni izšķīra tikai šie trīs vīri, vadoties no personīgām emocijām, bez dziļākas izpratnes.

Sātans, kā chameleons arvien parādās visā pasaulē, gan melnā, gan brūnā, gan sarkanā krāsā.. Tas ir dzīvs, neapreķināms. Neapstrīdami, ka pasaules varenie kārtējo reizi no tā nobaidījušies, pamezdami atkal netikai Austrumeiropas tautas, bet arī visu pārējo pasauli drūmai, neprognozējamai nākotnei.

Visubeidzot, Klintonu izgudrotās "partnerattiecības mieram" nevienu neglābs no krievu agresijas. Tieši otrādi - krievi zina, ka Rietumi pret tiem nekaros, tā ir tukšu salmu kulšana. tā stiprinās viņu pārliecību droši sākt "kārtējo atbrīvošanu".

Dievs, sargi no mēra un krieviemi!

Hermanis Pakulis,
Jaunplebalgā

Bijušais Latvijas Nacionālās operas baletdejojātājs Mičhails Beriņņikovs, ko pēc Nurejeva ierindo vadošā lomā, savā atmiņu grāmatā cildina Latvijas baletu - tas atrodoties sevišķi augstā mākslinieciskā līmenī, it īpaši izceļot baleta skolas darbību un atsevišķos paidagogus.

Šarža zīmējumā mākslinieks redzams savā ievērojamā lēcienā kā Amerikas Baleta Teātra mākslinieciskais vadītājs un aktīvs dejotājs. Kā zināms, Beriņņikovs no sava izcilā posteņa atteicies un pievērsies mūsdienu deju interpretācijai ar vislabākām sekmēm.

Ed. Keišs

Piedalieties MLB Ziņotāja FORUMĀ, iesūtot rakstus pirms ik mēneša iesūtīšanas termiņa - 15. datuma. Tas palīdzēs mums nākamā numuru iekārtošanā. Nevaram garantēt visu iesūtīto materiālu publicēšanu.

Redakcija

Uzplaukums bez īstas ražas

No Vindsoras (Kanadas) puses Detroitas Renaissance centra torņi izskatās kā stipri jauni stādi, kuņģi, saulē mirdzot, sniedzas augšup, garām un cauri visam apkārtnēji vecam, sagrautam. Detroitā arī mostas, tā saka, Amerikas rūpniecības "sirds"- izpostītais auto ražošanas sektors. Un tāpēc Prezidents Klintons bija simboliski izvēlējies Detroitu kārtējai "G-7" - t. s., 'attīstīto tautu kluba'- vadoņu ekonomiskai sanāksmei ar temu: strātēģiski ieguldījumi - jaunas darba vietas.

Ir taču skaidrs, ka 1) īsas 'modernās' ekonomijas vēl stipri klibo; 2) tur, kur manāmas pieticīga uzplaukuma pazīmes, darba vietu rodas maz; 3) aptrūkst līdzekļu lielas bezdarbnieku armijas pabalstam un 4) kopā sajūgtas, purvā iebrukušas, kopēji šīm ekonomijām būs jāmeklē ceļi ārā uz drošāku vietu.

Lēnāk noskaidrojas, cik kolosāli slikti 10 gadu brauciens 'brīvā stilā' izdevies. Kur Rēgens, Tačere un citi rietumu vadoņi rūpniekus un biznesmeņus atbrīvoja no pienākumiem, no, t. s., 'valsts grožiem', tur, liekas, piedzīvojām neatbildību, škandālus, krāpšanu, bankrotus, bezdarbu. ASV-tis nodokļu maksātāji, politiķu spiesti, glābj īpašnieku aplaupītas bankas. Itālijā kritusi caur un cauri korupcijā izkurtējusi valdība, izvairīšanās no nodokļiem (ne futbols) ir nacionālais sports. Kanadā industriju kapteiņi, nosvilpuši valsts līdzekļu 'tērēšanu' pie sabiedriskiem mērķiem, nekaunās tos pašus līdzekļus izspiest saviem projektiem - un tad fabrikas pārceļ uz Meksiku. Japānā: liela valdošās partijas kukuļošanas brēka. Ieguldījumi, aizņēmuši aizgājuši nemitīgai firmu pirkšanai/pārdošanai; pa ceļam, to sadalīšanai, izdemolēšanai, ātras peļņas izraušānai - ne jaunu pakalpojumu/produktu radīšanai, attīstībai un, paraleli, 'darba spēka atjaunošanai'. Tāpēc nost valsts iejaukšanos - zels ieguldījumi, pētniecība, mācības, peļņa, darba vietas brīvā tirgū' teoriju šodien uzklauša tikai doktrināri labais spārns. Tāpat kā 'sociālisma ideja', 'neierobežota tirgus' teorija neiztur pārbaudi praksē. Nepiedzīvojām 'atraisīto' tirgoņu 'apkēribu, gaišredzību, vadības garu', vai pat ko līdzīgu; no viņu rosmēm maz labumu 'tecējuši lejup'. Pašu un akcionāru kabatās tomēr žvadzēja...

Piedzīvojām gan pamatīgu depresiju un negaidītus blakus efektus - kuņģus viegli neizārstēsim. Piem.: Jā, ASV ekonomija drusku iekustējusies; tajā vairāk, kā citās, radītas jaunas darba vietas (tāpēc sanāksmē Detroitā, lai 'partneriem' parādītu, kā tas 'izskatās', ko jādara) - bet vairums šo vietu ir minimāla rakstura: maksā zemākās, t. s., 'nabadzības līmeņa' algas, izmanto bezdarbniekus, studentus, neliek klāt nopietna aroda apmācību. Vietas ir nedrošas, īslaika, no tām nav ko domāt iziet ilgtermiņa karjērās - un tā ieplānot stabilu ģimenes dzīvi. Trūkst veselības un citu sociālo nodrošinājumu seguma. Darba devēji gudri runā par tādējādi 'elastīgu' darba spēku, 'efektīgāku' rīkošanos tirgus maiņu gadījumos', bet rezultāts atgādina kalpu staigāšanas laikus. Novērotāji: sanāksme izceļ nesavienojamus pretstatus - ASV visveiklāk (uzņēmumos) ražo sliktākās (t. t. 'nepareizās') darba vietas, kamēr eiropieši un Kanada 'nepareizi' (ar valsts piešķirumiem, projektiem) ražo 'labākas' (dziļāka satura, stingrāku sabiedrisku likumu aizvējā), bet ne tuvu pietiekamā skaitā. Un miljoni vienkārši gaida...

Klintonas viesus mudināja 'uzsildīt' ekonomijas, noārdīt muitas un citus šķēršļus brīvai mantu un pakalpojumu izmaiņai (no jauna piesakot 'valsts roku pie stūres'): tā celsies apgrozība, pieprasījumi un t. t. Aplausi bija remdeni. Japāna, kur knaps 2,5 % bezdarbs tēlots kā 'krīze' (!), importiem durvis vērs cik vien šauri iespējams. Eiropas 'koptirgus' (11,5 % bezdarbs) likmes ignorējot,

Francija bremzē zivju importus pēc tam, kad pašmāju 'jūras arāji' skaļi izdemolēja pāris noliktavas. Kanada pie austrumkrasta zvejas sabrukuma vaino Eiropas trāleņu 'savtību'. Vienas valsts zemnieki lamā otras. Eiropa vispār pretojas lētiem 'austrumu importiem'. Ka tik man labi, lai velns parauj pārējos... Parastā pieeja.

Mājas tēvs arī saņēma aizrādījumus: sak', kā tā, ja ASV tik 'attīstās', kāpēc nespēj ievest normālu veselības apsardzības shēmu? Citur sabiedriskās 'drošības' noārdīšana ir politiski bīstama, kā, piem., Francijā: valdības mēģinājums samazināt pamatalgu izraisīja masīvas demonstrācijas. Kanada ļoti vārgi taustās pie bezdarba un citām sabiedriskā pabalsta reformām.

Tālāk Detroitas iekšienē viesi būtu varējuši baudīt ASV 'modeļa' nepatikamo pusī, ja ne tieši pilsētas leģendāro kriminalitāti. Kāpēc amerikāņi mīl aizrādīt citiem, bet paši ir skopī, nespēj nolidzināt savas problēmas, vienmēr sūdzas? Nevar būt runa par nodokļu paaugstināšanu - bet šosejas brūk, noziedzniekus nevar notvert (trūkst policijas), skolām nav naudas, skolotāju algas zemas... vai tad visu to izlabos kāds cits? Labas kvalitātes pakalpojumiem ir sava cena: varbūt to nav jāuzdzen Eiropas līmeni - bet rēķinu tomēr agrāk vai vēlāk jāmaksā.

'Skopī' būs neprecīzi teikts. Ja tiem fakti zināmi, ja viņu vadoņi nepieciešamo saprot un izskaidro, amerikāņi ir devīgi un pretimnākoši. Drīzāk - 'tuvredzīgi'. Piem.: ja no zemiem nodokļiem pārāk maz iet skolām (kamēr, dabīgi, militārie objekti lielas sāpes necieš), tās neizbēgami ražos jaunu, dusmīgu, naidīgu, bezcerīgu, reizēm kriminālu, pilsētu dedzinošu 'apakšklasi'. 'Maksāt spējīgie' sen aizmukuši uz priekšpilsētām, viņu bērni apmeklē skolas, kuņģas vairāk datoru kā kārtības sargu: efektīvā segregētās iekšpilsētu klasēs (no kopskaita, 66% afrikāņu, 73% hispāniskās izcelsmes studentu tādās pavada laiku, lielākoties, 'centru' graustos) trenējas kaut kas briesmīgs un bīstams. To neatpirks darbiņš Makdonaldā.

ASV šī problēma ir tekoša brūce: apvārdošana to nesadziedēs, policija to nenokārtos. Eiropa, īpaši Vācijā, līdzīga problēma 'pēkšņi' atklājusies. Drusku negodīgi! Ja visu laiku importētie 'viesi-strādnieki' (alģērieši, turki) palīdzējuši veidot Eiropas 'ekonomisko brīnumu', bieži vien veicot netirus darbus, kuņģus vietējie ne labprāt gribējuši pieņemt, tad šodien, grūtākos apstākļos, uzreiz nevar tiept, ka 'mums ir nevēlamu migrantu problēma' (Līdzīga reakcija birst Kanadā un ASV, bet tiešāk pret 'trešās pasaules' migrantiem, jo tie 'maina sabiedrības nokrāsu'). Ir jau nevēlami 'viesi'- krievu mafijas nodaļas, spekulanti, bet nevar uzreiz 'atrast' labi pazīstamus cilvēkus, krietnu daļu jau otrā paaudzē, un tos apzīmēt kā 'problēmu' - jo tad kāds gribēs šo 'problēmu' likvidēt. Tās attīstību nevar arī viegli izolēt vai nobremzēt. ANO rēķina, ka šobrīd, apm. 10 miljoni cilvēku ir ceļā no 'bezcerīgiem' pasaules rajoniem uz 'cerīgākiem', varbūt pat uz Detroitu, kur viss nemaz tik sapņaini cerīgs nav. Bet kā lai viņi to zinātu?...

Ko darīt? Runā, piem., ka tradicionālām 'ārzemju pabalstam' nav jābūt kaut kam augstsirdīgam, cēlam, bet gan praktiskam: re, ja 'tur' ies labāk, mazāks skaits migrantu cilās ceļa somas, lai dotos ziemeļu-rietumu virzienā. Paraleli ņocietina 'bēgļu' pieņemšanas noteikums: dažas valstis vispār tos nepieņem. Tirgoņi ar preču klāstiem pieprasa 'brīvu ieeju' visos bazāros, ja arī tas nosīst vietējo ražu, ja arī ražotais nācis no vergu noņemēm. Ražo darba vietas pie Makdonaldiem. Īsti mainīties negrib neviens. Īsti nemainās nekas.

Detroitas sanāksmē, tāpat kā pilsētā, spēcīgu, jaunu stādu bija maz. Problēmas neatkāpās. Mēs vēl jutamies nedroši, par citu un citiem nedomājam.

Juris Mazutis

KĀDI IR ŠĶĒRŠĻI PĀRMAIŅĀM?

Mičiganas nacionālo aizsargu pulkveža Ovena Mūna piezīmes atvadu ceremonijā pie Valsts prezidenta pēc 10 mēnešu dienesta Latvijā kā ASV militārās sakarnieku grupas vadītājam.

Pulkvedis Mūns izteicās, ka Latvijas lēmums piedalīties PFP esot pozitīvs solis Latvijas iekļaušanai demokrātiskās valstīs. Šis solis tomēr prasišot no Latvijas pieņemt kādu rietumu modeli saviem aizsardzības spēkiem ar skaidru civilkontroli, caurspīdīgu militāru budžetu un ar NATO stila militārām struktūrām, kas ir visos līmeņos sadarboties spējīgas ar NATO. Tas, kas esot prasīts, bet vai Latvija esot spējīga pieņemt šādu rietumu modeli?

No savas 10 mēnešu pieredzes Latvijā un arī no amerikāņu un citu rietumu militārpersonu novērojumiem un piezīmēm, redzu, ka ir nopietni un pastāvoši šķēršļi Latvijas pāriešanā uz demokrātisku militāru struktūru. Ir gan sajūsma par maiņu taisīšanu, bet praksē nekas nenotiek. Kādi ir šie šķēršļi?

Pirmais un vislielākais šķērslis ir tas, ka Aizsardzības spēkos ar mazām pārmaiņām turpinās padomju stila vadība. Šī vadība ir pretrunā PFP, NATO un visām citām rietumu organizācijām, kurās Latvijā grib piedalīties. Šī situācija ir, protams, radusies tāpēc, ka lielāko tiesu militārā vadība sastāv no padomju virsniekiem, kuri zina tikai padomju pieredzi, jo tiem dabiski ir grūti mainīties jeb tie nemaz negrib mainīt savas metodes. Maiņas sākās no augšas. Ir jājautā, kāda vērtība ir padomju militārai pieredzei, Latvijai mēģinot iekļauties NATO un citās rietumu drošības organizācijās? Lai gan mana grupa ir ievedusi vai izvedusi no Latvijas 74 sadarbības grupas cilvēku, mazas jeb nekādas maiņas caur to ir radušās Aizsardzības spēkos - pat nav bijuši jautājumi, kā ieviest pat minimālas pārmaiņas.

Kādi tad ir tie padomju vadības stili, kas ir pretrunīgi demokrātiskai maiņai? -

1. Nepienemami centralizēts lēmšanas un atbildības process - nespēja pilnvarot apakšnieku.

2. Latvijas armijas vienību struktūrām ir ļoti maz kas kopējs ar rietumu modeļiem, un tās, varbūt, pat neatbilst kādam labam padomju modelim. Izskatās, ka tas viss attīstīsies bez izdomas, kā tam visam beigās jāizskatās.

3. Neeksistējošas vai neefektīgas profesionālas attiecības starp amatpersonām un neuzticība, kas ved uz nekā nedarīšanu.

4. Nerūpēšanās par kareivju labklājību. Nav militārās disciplīnas sistēmas ar sūdzību spēju mehānismu. Nav apakšvirsnieku un tie viszemākie uzdevumi tiek uzticēti karavīriem un zemāko pakāpju virsniekiem. Karavīri arvien tiek vēl piekauti.

Nav pietiekošas civilās kontroles par militārām struktūrām, un tiem dod par maz norādījumu, ko no viņiem sagaida.

Ir nepieciešams attīstīt grupu pieeju problēmu risināšanā. Latvijas militārās personas neņem iniciatīvu - tās gaida, lai kāds cits to izdarītu. Rezultātā nekas netiek padarīts. Kopēja mērķtiecība visiem NBS. Nav plānošanas un budžeta sistēmu, kas būtu saskaņotas ar aizsardzības plānu.

Ieteikumi:

Pašreizējam padomju vadības stilam ir jāmainās vai jāatrod jauni vadoņi, kuri grib un spēj piemēroties rietumu vadības principiem, jo citādi Latvijas armija turpinās būt padomju armija, kurai būs problēmas ar PFP un līdzīgām programmām. Vajaga atrast jaunus, inteligentus un izglītus latviešus Aizsardzības spēku vadībai.

Paplašināt valdības un Saeimas kontroli pār Aizsardzības spēkiem.

Attīstīt aizsardzības plānu, kas balstās uz draudu analīzi zem civilās kontroles ar beidzamo apstiprināšanu no kādas padomes vai komisijas ar modernām NATO stila un ar NATO sadarbību, spējīgām, budžeta efektīgām militārām struktūrām ar atklātu budžetu.

Šis ir problēmas, kas Latvijai jāatrisina, ja tā grib nopietni sadarboties PFP un iekļauties rietumu drošības sistēmās, bet, nav šaubu, ka Latvija var pārvarēt šīs problēmas un viņa var mācīties no agrākām rietumu kļūdām. Latvijai ir draugi, kas var palīdzēt.

Noslēgumā Mūns lūdza prezidentu, lai izbeigtu nacistu veida soļošanu, jo tas dodot iespaidu pasaulei, ka Latvija tomēr ir fašistiska valsts. □

♦ Piezīmju tulkojums saņemts no Latvijas.

=====

VAI CĪNĪJAMIES PAR LATVIJU, KĀDA TĀ IR ŠODIEN?

6. martā, Trimdas draudzes dievnamā, Bostonā, notika plkv. O. Kalpaka un viņa karavīru piemiņas atcere. Šo tautas un karavīru cildeno tradīciju ikgadus kopj Bostonas korporāciju kopa, īpaši pēdējos gados, kad to vada patriots V. Antiņš. Tā viņam ir liela diena, kad var izteikt to, ko domā šajās likteņa dienās latviešu karavīri. Goda sardzē pie altārā ar Latvijas un korporāciju karogiem nostājās pēdējo pārstāvji, cienīgi rādīdami savas krāsas. Dievkalpojumu karavīriem sniedza māc. I. Kalniņš un S. Eglīte, cildinot varonības garu, kā tautas morālo spēku iemiesojumu. - Tur augšā aiz zvaigznēm dziedāja dubultkvartets Tēvija, kas kara laikā gājis līdz cīnītājiem.

Pēc svinīgā dievkalpojuma piemiņas akta dalībnieki pārvietojās uz draudzes sarīkojuma zāli, lai būtu kopā draudzības stundā. Tur viņus uzrunāja Voldemārs Antiņš. Starp citu, viņš teica:

- Mēs zinām, ka Dievs mums devis brīvības mīlestību, ko nevar noslāpēt pat sarkanie imperiālisti, ne citi agrākie ienaidnieki, kaut gadu simtiem mūsu zeme ir slacīta ar mūsu dēlu asinīm. Ne lai kādam uzbruktu, bet tikai lai aizstāvētu savu tēvzemi. Katrai paaudzei, kurai bija jāuzvelk kara mētelis, bija savi varoņi. Kad latviešu tauta vēl nebija brīva, latvieši kā varoņi izcēlās svešos kara pulkos. Augstas goda zīmes saņēma tie, kas cīnījās serbu-turku, krievu-japāņu un vēlāk I pasaules karā. Bet viņu slava ir nodzisusi, tāda bija krievu valdības politika. Kad radās latviešu strēlnieku pulki un Latvijas armija, brīvības saule un zvaigznes rotāja varoņu krūtis. Dzima Lāčplēši, kas pacēla tautu no pusnaktis tumsības. Katrai paaudzei ir savi varoņi. Mani laika biedri - leģionāri, kas Ziemeļvētku un sekojošās Kurzemes lielkaujās cīnījās pret nesamērojamu ienaidnieka pārspēku, tikai ar varonību noturēja Kurzemi. Mainījās gan ordeņu nosaukumi, bet varonības gars, mantots no plkv. Fr. Briēža un Osk. Kalpaka, dzīvoja nevien tālāk, bet uzliesmoja spoži, ierakstot mūsu varoņus Vācijas virspavēlniecības ziņojumos.

Runā izskanēja sarūgtinājums par to, ka tie, kas cīnījušies pret komunistiem, šodien nesaņem Latvijas valdības novērtējumu, atzinību vispār nepieņemot. Tagadējo vadītāju prettautiskā rīcība esot visur jūtama, sākot no valdības līdz Saeimai. Vai nav divaini, ka karavīri ir nostādīti kā pazemoti 3. un 4. šķiras cilvēki, kaut tiem ir visas tiesības ieņemt Latvijas valsts aparātā atbildīgas vietas. Viņu cīņa par latvisko Latviju esot nonicināta.

Teiktie vārdi atstāja dziļu iespaidu. Rīkotāji atcerējās 2 dāmas, kurām bijuši ilgi sakari ar Lāčplēšu sabiedrību - Paulīni Priedi, ģenerāļa un LKOK Priedes atraitni, kas atbrīvošanas cīņu laikā strādāja Sieviešu Palīdzības korpusā; un LKOK plkv. Ernesta Kreišmaņa atraitni, pasniedzot ziedus.

Pēc tam sekoja sadraudzības stunda, baudot glāzi vīna. Sarunās dzirdēja pieminam Latviju nedienās.

Osvalds Akmentiņš

=====

Gaidām Jūsu MLB Ziņotāja abonementa maksājumu, lai izdevums varētu iznākt netraucēti. Izmantojiet 31. lpp. iespiesto pasūtījuma zīmī, pievienojiet čeku vai naudas pārvedumu un nosūtiet rīt!

PĀRDOMAS

par to, ko izraisīja V. Krāslavieša raksts MLB
Ziņotājā Nr. 2/538. par Prof. Dr. St. Ladusāna
filozofiju.

Jāatzīstas, ka St. Ladusāna filozofiju visā pilnībā neizlasīju, jo tā neved pie mērķa. Apustulis Pāvils ieteic Kristus Evaņģēliju sludināt un "ne ar gudriem vārdiem, lai Kristus krusts netop iznīcināts" (1. Kor. 1:47). Mūsu mērķis ir iegūt pestīšanu, caur Kristus nāvi pie krusta, kur Viņš sevi upurēja par visas pasaules grēkiem. Kas Viņa pestīšanas upuri nepieņem, tas pats sev pasludina nāves spriedumu, un kādas nāves - mūžīgās nāves spriedumu! Kristus Evaņģēlijs jeb Labā Vēsts nav filozofija un galvas gudriba, "bet spēks par pestīšanu ikvienam, kas tic.

Tūkstoši un miljoni ir piedzīvojuši šo pestīšanu caur vienkāršu, bērnišķīgu ticību, pieņemot Viņa nesto upuri un ļaujot sevi glābt. Šo rindiņu rakstītais to ir piedzīvojis 1934. gadā. Apustulis Pāvils raksta: "... ļaujaties salīdzināties ar Dievu" (2. Kor. 5:20). Lai Krāslavieša kungs neņem ļaunā, ja būšu spiests arī viņa domām un spriedumiem iebilst. Viņš sava raksta iesākumā saka, ka "Dievs, tāpat kā bezgalība, ir mūsu domāšanai neapverami jēdzieni... un visi mūsu prātumi šajā virzienā ir tikai mūsu pašu radītie mīti." Tam jāpiekrit, ciktāl tas attiecas uz Dieva būtību, uz Viņa mūžīgo eksistenci, arī Trīsvienību, bet Krāslavieša kungs (turpmāk K.) to grib attiecināt uz visām reliģijām, ieskaitot arī kristīgo. Uz pēdējo to nevar attiecināt, jo tā nav cilvēku izdomāts mīts, kā tas ir, piem., ar dievturiem, kuri ir pārņēmuši no senlatviešiem izdomātos, nereālos mītus. Kristus ir reāla, vēsturiska persona! Viņa pestīšanas Evaņģēlijs ir reāls un saistošs ikvienam cilvēkam. K. nosauc kristīgo reliģiju par agresīvu, bet gluži citādi esot "ar nacionālajām reliģijām, kas attīstās un paliek savā tautā. Tās nenodarbojas ar savas reliģijas eksportu, kas ir saistīts ar varmācību un citu tautu pakļaušanu." Kristus mācība nav agresīva, bet glābjoša un mīlestības reliģija: "Jo tik ļoti Dievs pasauli mīlējis, ka Viņš savu vienpiedzimušo Dēlu devis, ka visiem tiem, kas tic Viņam, nebūs pazust, bet dabūt mūžīgu dzīvošanu" (Jāņa ev. 3:16, pēc vecā latv. Bībeles izdevuma). Un tāpēc šis Evaņģēlijs ir jāsludina, lai cilvēki taptu glābti. Ja Evaņģēlija izplatītāji, dažkārt, ir rīkojušies ar "uguni un zobenu", tad tas jau vairs nav Kristus Evaņģēlijs. To jāprot izšķirt, un nedrīkstam vainot patiesu kristietību un Kristus mācību, ja tā tiek izkropļota. K. nostāda pretstatā "nacionālās reliģijas, kas nenodarbojas ar savas "reliģijas eksportu". Kas jāsaprot ar vārdu "nacionālās reliģijas"? Jādomā, ka tur ietilpst arī latviešu dievturi. Par dievturības jautājumiem jau esam disputējuši MLB Ziņotājā 1985. gada nobeigumā un 1986. gada iesākumā, un šim jautājumam negribu vairs pieskārties, tikai tikdaudz kā dot īsu citējumu par "nacionālajām reliģijām" no prāv. V. Vārsberga: "Kāds - viņa paša vērtējumā, sevišķi latvisks cilvēks, Gaŗezērā man apgalvoja, ka katrai tautai esot savs dievs. Atbildēju, ka tādā gadījumā viņš ir ateists. Cilvēks apvainojās! Es nevaru saprast - kāpēc? Augstu izglītību ieguvušam, viņam taču vjadzēja spēt sekot vienkāršam domu gājienam: ja katrai tautai ir savs dievs, tad tas ir pašas tautas izgudrots, radīts. Tas tad ir tikai simbols, sapnis, elks - sauc to kā gribi, bet tas nav dzīvais Dievs, debess un Zemes Radītājs. Un tie, kuri dzīvo Dievu noliedz, taču ir ateisti - vai vismaz modernie Rietumu bezdievji! Ja mēs katrs sākam pielūgt savu izdomāto dievu, tad jau nav vairs nekā absolūta. Tad balts vairs nav nepieciešami balts un melns nav vienmēr melns. Bet viss kļūst; kā vēsture rāda, dažādos toņos sarkans - un tāda aiziešana sarkanajos ir mūsu tautu lielākā traģēdija..." ("Ceļa Biedrs", Nr. 8, 1985. g., 116. lpp.) K. raksta tālāk: "Cilvēce savā attīstībā ir stipri progresējusi, bet mūsu reliģijās vēl daudz kas ir palicis no tiem laikiem, kad vēl dzīvojām alās un teltīs..." Vai ir notikusi cilvēces attīstība un kādā ziņā? Var runāt tikai par tehnisko attīstību, bet bioloģiskā, morālā un garīgā attīstība nav notikusi un neotiek. Netiklība un noziegumi ir sasnieguši tādu pakāpi, kāda pagātnē vēl nav notikusi. Tā ir attīstība, tikai pretējā virzienā. Homoseksuālisti demonstrē un pieprasa sev tiesības un ir zaudējuši katru kauna un goda sa-

jūtu. Senais Zodomas un Gomoras grēks netiek vairs uzskatīts par kaut ko nenormālu, vienīgi tam sekojošā nedziedināmā slimība "Aids", liek par to dažiem padomāt. Visās pasaules malās notiek sacelšanās un asins izliešana, kam spilgts piemērs ir tagadējie notikumi Jugoslāvijā. Visapkārt krāpšana, meli un netaisnība. Sāk piepildīties ap. Pāvila pravietojums: "pēdējās dienās briesmīgi laiki nāks." Ne garīgā, ne morāliskā, ne bioloģiskā attīstība nenotiek. Tā ir vienīgi ateistu ticības mācība, ka no pērtiķa izveidojies cilvēks, lai noliegtu Radītāju. Un jābrīnās, kā daudzi mācīti cilvēki un kas sevi sauc par zinātniekiem, var ticēt šādai nezinātniskai lietai? Ticēt attīstības mācībai nozīmē ticēt liekam un neloģiskam brīnumam, ka dabā viss virzās pa lielākās pretestības ceļu, pret kalnu! Bet patiesībā notiek pretējais - visas norises dabā virzās pa mazākās pretestības ceļu, slid uz leju, patērējas. Upe neplūst pret kalnu, bet uz ieleju. Elektriskā enerģija plūst pa mazākās pretestības ceļu. Ja noliksim blakus divus vadus - dzelzs un sudraba - un ielēgsim strāvas ķēdē, strāva plūdis pa sudraba vadu. Ūdnes piliens ieņem lodveidīgu formu, lai būtu mazākais virsmas laukums un mazākā pretestība. Katrs ķermenis krit pa visīsāko ceļu, nevis zig zag līnijā. Gaismas stars atstarojas no stikla prizmas ar tādu leņķi, kas prasa vismazāko laiku un enerģijas patēriņu u. t. t. Tikai šādu virzienu mēs redzam dabā. Ari 2. termodināmas likums runā par to pašu. Viduslaikos cilvēki pūlējās atrisināt mūžīgās kustības jautājumu, "perpetuum mobile", visi zinām, kā tas beidzās - rats negriezās! Bet ticēt attīstības mācībai nozīmē, ka rats nevien griežas, bet ka tam ir pievienota dzensiksna un tas dara neiedomājamu darbu. Vai mūsu dienās piedzimušais cilvēks ir kļuvis savā būtībā gudrāks, tāpēc ka viņam ir iespēja tagad lietot automašīnu, lidmašīnu un dažādu aparātūru, kāda nebija pirmatnējam cilvēkam? Taču nē! Mūsdienu cilvēks lieto no paaudžu paaudzēm uzkrāto pieredzi un būvē tālāk. Tā kā es ticu Radītājam, bet nevis neloģiskai pašradišanai - attīstības mācībai, tad visa radība bija vispilnīgākā stāvoklī radīšanas brīdī un tai nevajadzēja vairāk nekādu attīstību, bet attālinoties no radīšanas momenta pa gadu tūkstošiem, radība ir jau daudz ko zaudējusi no radīšanas pirmspēka, jo sēklai dāloties, neizbēgot jārodas zudumiem.. Tāpat kā ūdeni iesviests akmens dod vislielāko savilņojumu akmeņa iekrišanas vietā, bet riņķveidīgiem vilņiem attālinoties no centra, tie top arvien vājāki, kamēr izdziest, tas pats notiek ar visu radību, kas attālinājas no radīšanas momenta. Un tā jau daudzas dzīvnieku sugas ir izmirušas, bet nekas jauns nav radies klāt. Kāpēc mēs ierīkojam rezervātus? Lai glābtu, kas vēl glābjams no izmiršanas. Slavenais franču ķīmiķis un biologs atrada un pasludināja likumu, ko pieņēmusi visa zinātņu pasaule: "Visa dzīvība rodas tikai no dzīvības un dzīvā šūna tikai no dzīvās šūnas." Tas bija Lui Pastērs 1860. gadā. Bet attīstības mācība runā pretim šim likumam un māca, ka dzīvība radusies no nedzīvās vielas attīstības ceļā. Uz to atliek sacīt, ka neticīgu cilvēku vispār nav, ir tikai tādi, kuri tic meliem, un tādi, kuri tic patiesībai.

Runājot par cilvēces progresu, K. saka, ka "mūsu reliģijās daudz kas palicis no tiem laikiem, kad vēl dzīvojām alās un teltīs..." To nevar attiecināt uz kristīgo reliģiju. Kristus Evaņģēlijs piedāvā grēkos kritošaj cilvēcei pestīšanu. Šī patiesība nav padota attīstībai, bet pastāvēs, kamēr vēl būs dienas virs zemes. Cilvēkam ir dota izvēle iet pa nāves, vai dzīvības ceļu. K. vēl saka, vai Dievs varētu būt tik nedemokrātisks, piešķirdams kristīgai reliģijai lielākas privilēģijas nekā citām reliģijām, bet kristīgā reliģija neesot vienīgais ceļš, kas grib vest cilvēku tuvāk Dievam. Un, tomēr, Kristus ir vienīgais ceļš, kas grib mūs vest ne tikai tuvāk Dievam, bet mūs glābt. Viņš ir sevi upurējis par mūsu grēkiem un nevienš cits, un tāpēc Viņa rokās ir mūsu laicīgais un mūžīgais liktenis. Nevajaga nodoties neauglīgai filozofijai, bet izlasīt evaņģēlijus. Nav iespējams ierobežotās iespējas dēļ pieskarties visiem jautājumiem. K. rakstā, bet tikai dažiem.

K. Piemin, ka pāvests Innocents III vedis krusta karu un Dienvidfrancijā iznīcināti ap 20 000 kristieši. Par to jau Kristus ir pravietojis: "Nāk laiks, kad tie jūs izslēgs no draudzēs, un tas, kas jūs nokaus, domās ar to Dievam kalpojis, un tie to darīs tāpēc, ka tie nav pazīnuši ne mani, ne manu Tēvu" (Jāņa ev. 16: 2-3). Te nu arī ir atbilde par tiem, kuri saucās par kristiešiem, bet dara nekristīgus darbus. Šos pārkāpumus

nevar pierakstīt patiesai kristietībai. Innocenta III laikā pāvesta vara bija sasniegusi savu augstāko punktu, bet patieso kristietību iznīcināšana notika visu pāvestu laikā. Katoļu baznīcas noziegumi ir bijuši lieli un līdz šim tā nav domājusi tos nožēlot, izņemot, ka tā ir atzinusi "savā nemaldībā" savu maldīšanos astronoma Galileo Galileja spīdzināšanā. Bet kā ir ar astronomu Džordāno Bruno, kurš tika spīdzināts un nonāvēts? Un kā ir ar daudziem ievērojamiem garīgiem darbiniekiem un tūkstošiem ierindas kristiešiem, kuri tika nonāvēti, tos sadedzinot, bet to sievas dzīvas aprokot vai noslicinot? Netiklais pāvests Aleksandrs VI (Bordžia) lika nonāvēt ievērojamo un dedzīgo Evaņģēlija sludinātāju Džirolāmo Savonarolu 1498. g. Jānis Huss, Prāgas universitātes Bohēmijā vadītājs, tika sadedzināts par to, ka viņš pie Svētā Vakarēdiena jeb Pļeņņas Mielasta deva biķeri ar vīnu arī visiem draudzes locekļiem, pēc Kristus pavēles: "dzeriet visi no tā", ko katoļu baznīca ir atmetusi. Jāni Husu sadedzināja uz sārta, bet viņa sievu noslicināja. 1536. gadā, Minsterē, katoļi nomocīja līdz nāvei 3 holandiešu brāļus, kņabot viņu miesas ar nokaitētām met. stangām, kamēr tie bija miruši, un tad viņus metāla kurvjos uzvilka Lamberti baznīcas tornī par bridinājumu citiem "ķeceriem". Šie metāla kurvjā baznīcas tornī stāv vēl šodien. Anglijas ķēniene, tā saucamā, "asiņainā MMarija", katoliete, savā īsajā valdīšanas laikā nonāvēja ap 300 protestantus. Starp tiem Kenterbērijas archibīskāpu Tomasu Krameru, bīskāpus Hugh Latimer un Nicholas Ridley.

"Sv. Inkvizīcijas" laiku vajāšanas pārspēja vajāšanas pagāniskā Romas ķeizaru laikos. Ķeizaru laikos, ja upuris atzinās, ka maldījies, viņš savu laicīgo dzīvību bija izglābis, bet kas krita "sv. inkvizīcijas" rokās, tas no turienes vairs dzīvs neatgriezās. 1546. gadā, valdot katoļim Kārlim V, iesākās protestantu vajāšanas Vācijā, Itālijā, Francijā, Skotijā, bet it sevišķi Spānijā un Holandē, kur valdīja Kārļa V dēls Filips II. Jau viņa valdīšanas sākumā Holandē vien tika nonāvēti ap 18 000 protestanti. Filips II bija izdomājis sevišķi drausmīgus spīdzināšanas veidus inkvizīcijas tiesās. Tas ir zināms visā pasaulē zem nosaukuma "spāņu inkvizīcija".

Baznīcas vēsture runā par vēl daudziem notikumiem, kas liecina par katoļu baznīcas agresiju pret patiesiem kristiešiem, par to vajāšanu un fizisku iznīcināšanu, bet pieminēsim vēl notikumu ar hugenotiem. Jāņa Husa un Kalvina mācības ietekmē, viņiem radās daudz sekotāju. Kalvins strādāja Francijā, un tur viņa sekotājus, protestantus, sauca par hugenotiem. Starp hugenotiem un katoļiem bieži radās strīdi un konflikti, kas izbeidzās ar tolerances aktiem, ko katoļi bieži neievēroja un līgumus lauza. Tā arī noslēgtais miers starp hugenotiem un katoļiem 1570. gadā. Hugenotu vidū bija daudz ievērojamas un izglītotas personas. Hugenotu kustību badija admirālis Gaspard de Coligny. Pēc noslēgtā miera līguma hugenotiem ierādīja vairākas pilsētas un pilis, kur tie varēja mierīgi un netraucēti dzīvot pēc saviem reliģiskiem uzskatiem. Bet pret viņiem izdomāja negēlīgu iznīcināšanas plānu. Visi vadošie hugenotu pārstāvji tika uzlūgti uz Henry III un Margaretes lauļībām. 1572. gadā, 24. augusta agrā rītā Sv. Bartolomeja dienā, iesāka zvanīt visi Parīzes baznīcu zvani. Tā bija norunāta zīme, kad jāiesākas hugenotu iznīcināšanai. Kā pirmais tika nonāvēts admirālis de Coligny, un tad visi pārējie. Tika nošauti, nodurti un nosisti Parīzē ap 2000 hugenoti, neapbruņoti cilvēki. Šaušanā piedalījās arī jaunais Kārlis (Charles) IX. Slepkavošana turpinājās 3 diennaktis. Visā Francijā tika nonāvēti ap 10 000 hugenotu, un tie, kuri mēģināja bēgt un slēpās, tika medīti kā meža zvēri. Ko šeit vairāk lai piebilstam? Tikai to, ka mēģināsim izšķirt, kuri bija patiesie kristieši - tie, kuri slepkavoja, vai tie, kuri tika slepkavoti.

Parasti nepareiza rīcība izriet no nepareizas mācības un domāšanas veida, kas ir arī šajā gadījumā. Mācība par, t. s., "purgatoriju" jeb šķīstīšanas uguni, ka cilvēks tikai pēc savas fiziskās nāves varēs uzzināt, vai viņš ir glābts no mūžīgās nāves, kad būs izgājis caur purgatoriju, tā ir Kristus pestīšanas Evaņģēlija noliegšana un cilvēku pazudināšana. Tāpat pretbībelīgā mācība, ka Marija ir augšāmcēlusies no mirušiem un uzņemta Debesis. Itāļu gleznotājs Ticiāns 1518. gadā ir uzgleznojis gleznu "Marijas debesbraukšana", bet pāvests Pius XII 1950. gadā ir to pasludinājis par oficiālu katoļu baznīcas dogmu. Marijas un mirušo svēto pielūgšana jau robežojas ar

spiritismu, jo Marija nav augšāmcēlusies no mirušiem un sakaru meklēšana ar mirušiem ir spiritisms.

Pateicība Krāslavieša kungam par iespēju izmainīt domas.

1994. gada februārī, Vācijā

Andrejs Brūvers

=====

Nav jābūt atomzinātniekam, lai saprastu atomenerģijas potenciālo postošo spēku vai tās lietderību mīkstmilīgiem mērķiem. Bet citādi ir, kad katrs gribētu mācīt studentiem par atomenerģijas rašanās principiem utt. Tā lasot Valža Krāslavieša, pazīstama dzejnieka (ne filozofa) kritiku par St. Ladusāna filozofisko rakstu MLB Ziņotājā, es sākumā tomēr cerēju no viņa, kas stāv tuvāk gara dzīves apcirkņiem, lielāku izpratni un iedziļināšanos raksta ideju pasaulē.

Prof. Ladusāns, divu Zinātņu Akadēmiju (Pāvesta un Rīgas) loceklis, studējis un mācījis filozofiju visu savu dzīvi, vairāku grāmatu autors filozofiskos jautājumos, ir latviešu lielākais domātājs ar dziļu garīgu ievirzi, starptautiski atzīts.

V. Krāslavietis ar savu kritiku rāda, ka stāv tālu no istās filozofijas zinātņu izpratnes, bet tomēr drošsirdīgi gribēdams ieburst dziļākos šīs zinātnes ūdeņos, beidzot izvēlas labāk peldēt pa virsu šur tur iepeldot vēstures netirākos mārkos.

Dievs Krāslavietim ir "neizprotams jēdziens". Profesoram Ladusānam ir izprotams. Ladusāns savā rakstā katram lasītājam saprotamā veidā, arī man, kā nefilozofam, pierāda divas patiesības: 1. Caur prātu, reliģijas apgaismojumā cilvēks var nonākt pie Dieva atklāsmes. 2. Zinātne un reliģija, kristīgās filozofijas atbalstā vairs neatrodās pretrunā viena otrai, bet gan viena otru papildina (Dievam "ticu, jo esmu taču zinātnieks"). Līdz ar to kristīgās filozofijas nozīme ir ļoti liela un svarīga cilvēku pasaules uzskatu veidošanā. Tā cauri gadu simteņiem palīdzēja veidot mūsu Rietumeiropas kristīgo civilizāciju, kurai līdzīgas nav. Un ja kādam vēl glabājas "alu cilvēka paliekas", tad tas noteikti nav mūsu civilizācijas kristīgam cilvēkam, bet gan tādām, kas stāv vai cenšas stāvēt ārpus tās, vai arī tādi, kas reliģijas aizsegā tiecās pēc politiskiem ieguvumiem. Einšteīnam, mūsu laika lielākajam zinātniekam, ir atziņa, ka "zinātne bez reliģijas ir akla, bet reliģija bez zinātnes - kliba". Viņš liek saprast, ka reliģija zinātnei atver acis, kamēr zinātne reliģijai dod vieglāku iespēju darboties. Neticu, ka Einšteīns domāja Islamu, Hinduismu vai kādu nacionālo reliģiju. Tieši kristīgā reliģija visai mūsu civilizācijai deva istu progresu digli kā kultūrradē, tā zinātnē, kamēr citas civilizācijas savā cikliskā fatālisma uzskatu pasaulē palika uz "zinātnes drupām", kā to atzīst prof. Šmits (Akadēmiskā Dzīve Nr. 35).

Ir grāmata par trim svētiem, kas pārmainījuši pasauli. Interesants ir sv. Antonijs no Āfrikas: kad Nikejas koncilā (325.) teologi nevarēja vienoties par Kristus personas dievišķīgu, kā Dieva Dēlu, viņi nolēma pasaukt no tuksneša heremitu Antoniju, par kuru zināja, ka viņš runā par Kristu. Kad viņam jautāts izteikt savas domas šai jautājumā par Kristu, viņš tikai pateicis trīs vārdus - Es viņu satiku. Pēc šiem vārdiem visi klātesošie, teologi un ticīgie, nometušies ceļos un pielūguši Kristu kā Dieva Dēlu. Ja tas nebūtu tā noticis, pasaule būtu šodien daudz citādāka un noteikti nabagāka - bez Ziemsvētkiem, bez Oratorijām, bez Lieldienām, bez Augšāmcēlšanās simfonijām, bez Bacha B-minora Mises, bez Magnificat, bez Rafaēla Madonnām, bez Mikelandželo Sikstīnas. Nebūtu arī Dantes Beatrises ideāla, ne Ģētes mūžīgi sievišķā, ne Mater Glorioza. Arī mācītājs Biezais vienreiz sev jautāja: "Kas paliktu no mūsu Civilizācijas, ja šī mūzika neskanētu, gleznas izbālētu un dzejas apklustu?"

Krāslavietis šādus vizionārus, "kas runā ar Dievu", kā sv. Antoniju sauc par "schizofrēniķiem", kuri šodien "ārstējami". Pie tādiem vizionāriem varētu pieskaitīt arī Verģiliju, jo viņš paredzēja 70 gadus pirms Kristus, ka piedzims bērns, pēc kura cilvēcei nāks Zelta laikmets. Arī Dostojevskis bija vizionārs, kad bridināja krievu tautu par komūnisma briesmām savos "Vēlnos", paredzēdams to 50 gadus pirms revolūcijas. Bet krievu tauta viņam neticēja un pat vajāja, aizsūtīt uz Sibīriju. Arī latvieši, kas cīnījās par Ļeņinu, viņam neticēja un par to dārgi samaksāja.

Modernajam un superizglītojam cilvēkam, kāds ir arī Krāslavietis, bet kam tomēr nav ticības (kristīgajam) Dievam, ir ļoti grūti pieņemt garīgās - kristīgās atziņas, par kurām raksta Prof. Ladusāns MLB Ziņotājā (šis grūtības vizuālā veidā, laikam, visskaistāk ir izteicis Dela Croix savā Parizes st. Sulpice gleznā Jēkaba ciņa ar Eņģeli (šo cilvēku skaidrākais prototips literatūrā varētu būt Ģētes Fausts. Tas izstudējis visas tā laika zinātnes, pat teoloģiju (bez ticības), tomēr ir tik nelaimīgs, ka grib doties pašnāvībā. Bet viņu pārsteidz Lieldienu ritā netālās baznīcas zvani un vienkāršie dievlūdēji, dziedot Allelūjas, kuŗas viņš sadzird pa atvērto istabas lodziņu. Viņš sāk brīnīties, ka šie neizglītotie cilvēki ir laimīgi, gaviļējot tik agrā rīta stundā, bet viņš ar visām zināšanām atrodas izmisumā. Rezultātā šo vienkāršo cilvēku ticība Faustu gan paglāba no nāves, bet tomēr viņa prāts, dziņu valdīts, nespēja atgūt pilnīgu brīvību, lai nāktu pie Dieva atziņas. Tā viņš turpināja iet un darīt ļaunu un grūst postā nevainīgas dvēseles, kā Margaritu.

Es domāju, ka šis lielākais starp lielākajiem dzejniekiem, Ģēte šai darbā dod lielu pamācību, ka atziņa par Dievu, līdz ar to morālās atziņas, nenāk no tīra prāta zinātnes, bet tās nāk no dvēseles vienkāršības un pazemības. Iedomība par savu viszinību un pašam sevis apbrīnošana vienu otru noved pie sacelšanās pret Dievu, padarot to par "neapņēmu". Bibliskais Lucifers, gaismas nesējs, gudrākais starp visiem eņģeļiem, iedomājās esam līdzīgs Dievam, līdz ar to kļuva par tumsas Eņģeli. Tā mūsos katrā dažkārt rodas šī luciferiskā sacelšanās, kas aptumšo prāta acis uz patiesību. Un tās nevar atvērt citādi, kā tikai ar ticību.

Krāslavietim, kā katram ticīgajam, ir grūti izprast, ka kristīgajā pasaulē nav zudušas mežonības un nežēlības. Jādomā, ka tas viss rodas cilvēcīgo vērtību perversijas rezultātā, kad ticību aizstāj šaurs fanātisms, varu - lielāka varas kāre, patriotismu - šovinisms un brīvību - patvaļa. Krāslavietim būtu jāatceras, ka tas nav tikai kristīgās pasaules nelaime. Šodien cilvēce savā attīstībā ir stipri progresējusi, bet peļaugušas arī mežonības. Šo domu atļausim Krāslavietim turpināt citu reizi.

Noslēgumā ir jāsaka, ka Krāslavieša raksta beigu doma visvairāk attiecas uz viņu pašu - nēgrūstiet Tēvu Ladusānu, viņš ir smags un svarīgs. Tieši viņš ir uzsācis celt visdrošāko tiltu uz latviešu tautas drīzāku atdzimšanu. Turpmākajā rakstā, ieteicot savas pasaules uzskatus, Krāslavietim der atcerēties Kanta doto padomu, kā vieglāk pārliecināties par savu domu pareizību, t. i., pajautājot sev, kāda būtu pasaule, ja visi tā domātu un tādu dzīvi veidotu, kādu pats iesaka. Man liekas, ka Krāslavieša pasaule būtu ļoti drūma, neinteresanta un lielā mērā necivilizēta.

Eduards Upenieks,
Toronto, Ontario

=====

V. Krāslavietis saka, ka atzīstot kristīgo ticību par labu un grib iet pa to ceļu, bet maz zinot, ko šī ticība māca.

Jēzus deva kristīgās mācības kopsavilkumu: "Mums būs mīlēt Dievu par visām lietām, vairāk un otru cilvēku kā sevi pašu." Kristīgā ticība nav agresīva, bet tā ir mīlestība uz otru cilvēku, kas grib ikvienu cilvēku dabūt labajā ceļā. Tā ir arī Jēzus pavēle: "Eita pa visu pasauli un darat par mani mācekļiem visus ļaudis!" Visus ļaudis, nozīmē darīt visus ļaudis par Jēzus Kristus piekritējiem - kkrīstīšiem.

Rakstu nezināšana redzama arī V. K. "gudrā" prātošanā par cilvēkiem, kuŗi runājuši ar Dievu vai dzirdējuši Dieva balsi. Nekur nav lasāms, ka Mozus būtu slimojis ar schizofrēniju, un tāpat jūds Zauls, mācīts virs un jūdu bauslības piekritējs, kuŗš vajāja kristiešus. Zauls liecina, ka Jēzus viņu ir uzrunājis ceļā uz Damasku, kur viņš gājis meklēt un apcietināt Jēzus mācības piekritējus. Šini ceļā Zaulu apspīdējusi spoža gaisma, un viņš kļuvis aklis un dzirdējis balsi: "Zaul, Zaul, kāpēc tu Mani vajā?" - Zauls jautājis: "Kas Tu esi, Kungs?" - Atbilde: "Es Esmu Jēzus, ko tu vajā!"

Sakarā ar šo notikumu Jēzus uzrunā kādu mācekli Ananiju, lai tas iet pie tagad aklā Zaula un to dziedina. -

Vecajā derībā lasām, ka pravieši ir, kas saņem Dieva vēstījumu, bet Jaunajā derībā Dievam tuvāk mūs pieved Jēzus Kristus. Par Svēto Garu Nikajas ticības apliecībā ir: "Kas no

Tēva un Dēla iziet, līdzī pielūdzams un godājams." Svētais Gars atdara cilvēka sirdi un apskaidro prātu. Svētā Gara gaismā mēs vairs nerunāsim par mītiem, bet Dievs un Jēzus Kristus būs mums kļuvīši par istāko īstenību.

Dievs Svēto Garu sūta pār cilvēkiem, lai Tas vadītu mūs istajā patiesībā. Un šis patiesības gaismā mēs zināsim, ka kristīgā ticība ir vienīgā pareizā un Dieva svētītā ticība, kā arī prof. Lasdusāns to atzinis, - vienīgā, kas aizved cilvēku uz debesīm.

Jāņa 2. vēst. 7, 9 lasām: "Ikviens, kas aiziet no Kristus mācības un nepaliek tani, ir bez Dieva..." "Kas neapliecina miesā nākušo Jēzu Kristu, tas ir maldinātājs un antikrists."

Pēc V. K. domām, kristīgai ticībai būtu jārespektē cilvēki, kuŗi netic miesas augšāmcelšanās iespējai. Bet Jēzus Kristus ar savu augšāmcelšanos pierādīja miesas augšāmcelšanās īstenību.

Ikvienam, kuŗš grib turēties kristīgās ticības ceļā, ir jāzina Jēzus mācība, un tā ir Jaunajā derībā.

T. Vālēna, ASV

=====

PAR SVEŠVĀRDIEM

Dzīvojot angļu (arī franču) valodu vidē, mums dažkārt šķiet, ka daudzi latviski lietotie svešvārdi ir pārņemti no angļu valodas, taču jāiegaumē, ka daudzi ir lietoti vēl laikos Latvijā, kad angļu ietekmes iztrūka un kad šie svešvārdi ieradās tieši no latīņu vai grieķu valodām.

Rakstītājam V. Streitai ir iebildumi par verbu 'kursēt' (no latīņu 'cursus'), kas norāda īpašu braucienu, 'kursēt' nozīmē braukt pa īpašu maršrūtu, kamēr 'braukt' var arī grāvi.

Svešvārds 'audience', kas ir pārņemts no latīņu valodas 'audientia', angļu-latviešu vārdnīcā (Z. Belzeja u. c., 1991) uzrāda vairākas nozīmes: 'auditorija, klausītāji, publika, pieņemšana, utt. '

Tāpat vārdu 'decents' atceros jau no Vācijas nometņu laikiem, kad citīgi lasīju mākslas recenzijas. Šo svešvārdu ir lietojis L. Liberts un arī Anšlavs Eglītis, un tas nav mums ieviesies no angļu valodas, bet gan no latīņu valodas (decens), kur šis adjektīvs nozīmē "patīkamu, jauku", un tādā nozīmē arī tas lietots manā rakstā.

Nezināšana par valodu rada jaunus 'barbarismus', un arī šis ir svešvārds no grieķu 'bar-bar', kā tiem izklausījās ārzemnieku svešvalodas.

Svešvārdus aplūkojot, der atgriezties pie vārda pirmavotiem. □

Tālvāldis Ķikauka

=====

ATRASTA TAUTAS BALVA

Vairāk kā 4 gadi ir pagājuši kopš PBLA 1989. gada 18. novembrī piešķīra Tautas balvu Gunāram Astram 2,000 ASV dolāru apmērā. G. Astra nomira pirms viņš varēja saņemt piešķirto balvu. 4 gadus nebija zināms, kas noticis ar šo balvu, kaut bija minējumi, ka nauda glabājas Vācijā.

Pagājušā gada decembrī bija sagatavots un izsūtīts "Pārskats par DV priekšnieka J. Frišvalda Latvijas laikā no 1993. gada 13. nov. - 19. nov. apmeklējumu, sakarā ar PBLA valdes pr-ža v. i. K. Ķuzļa aicinājumu piedalīties G. Astras piemiņas plāksnes atklāšanā" (sarežģīta teikuma uzbūve). Pirmās lapas vidū norādīts:

"Tautas balvas, ko PBLA 1989. gada 18. nov. Astram, in memoriam, piešķīra līdzekļu atlikušo daļu, kas sastāda ap DM 2860 (kopējā summa bija 2.000 ASV dolāru, resp., DM 3,200, no kā par plāksnes izgatavošanu PBLA pārstāvniecība Rīgā izdevusi DM 340) - latos pārvērsto summu ar čeku paredz nodot atraiknei (latviski - atraīthai) Livijai Astrai." Pēc tam norādīts, ka 18. nov., plkst. 13:00, pie Tieslietu ministrijas nama, atklāta piemiņas plāksne Gunāram Astram. Notikums pulcējās ap 500. Skatītāju pulkā bijusi Livija Astra, brāļi Harijs un Leons ar ģimenēm. Pirmais runāja Tieslietu ministrijas valsts sekretārs O. Batarevskis, tad DV priekšnieks J. Frišvalds, bet plāksnes atklāšanas vārdus teica PBLA pr-ža v. i. K. Ķuzulis, pārsegu noņēma Astras brāļa dēls Ģirts, bet kā pēdējais runāja brālis Harijs. Plāksne gatavota no melni pelēka (raiba) marmora, iegravēti G. Astras dati un vārdi: "**Es**

ticu, ka šis laiks izgaiss kā jauns murgs..." Trīs lapu pārskatu parakstījis DV priekšnieks J. Frišvalds Nottinghamā, 1993. gada 29./30. novembrī.

Pārskatā nav atzīmēts, kur šie Tautas balvas piešķirtie līdzekļi atradušies pēdējos 4 gadus, vai tā iemaksāta kādā bankā ar vai bez procentēm. Tautas balva bija piešķirta Gunāram Astram, tā bija viņa nauda, ko pēc viņa nāves vajadzētu saņemt mantiniekiem, ieskaitot 4 gadu augļus (procentes). Ari par piemiņas plāksni samaksāts ar balvas naudu. Liekas neparasti, ka par mirušam piešķirto balvas naudu kāda organizācija uzliek piemiņas plāksni, bet PBLA un DV organizācijai nebija 340 markas. Tikai atlikušās vācu markas, pārvēršot tās Latvijas latos, PAREDZ nodot atraitnei. Pamazām noskaidrojas Gunāra Astras Tautas balvas liktenis pēc vairāk kā 4 gadiem, bet nav noskaidrots, kur palikušas 4 gadu balvas procentes.

Gunārs Astra ieguva lielu tautiešu cieņu un atzinību. V. Antiņš ieteic Astras vārdā nosaukt kādu piemiņas laukumu, bulvāri vai ielu. Piemiņas plāksne ir par niecīgu. □

Vanags

AIZSAULES CEĻOS

ĀDOLFS SVENNE

Ādolfā Svennes dzīve galvenos vilcienos daudz neatšķiras no kuŗa katra centīga, spējīga latvieŗu cilvķeka dzīves. Tā atšķiras tikai viņa personībā, kur viņš parādījās kā izcils un radoŗs sabiedriskis darbinieks un trimdas latvieŗu vienotājs.

Svenne dzimis 1903. gada 23. martā, lauksaimnieka ģimenē, Stāmerienes pagastā. Mācījies Beŗavas pagasta skolā un Gulbenes draudzes skolā. Beidzis Alūksnes ģimnaziju. 1923. gadā iestājās Rīgas universitātē, juridiskā fakultātē.

1930. gadā apprecējis Elizabeti Zālīti, kas viņam dāvināja divas meitas - Editi un Valdu un dēlu Juri.

1936. gadā beidza Rīgas Universitāti ar maģistra grādu, strādāja Rīgas apgabaltiesā par tiesamata kandidātu, tad par tieslietu ministra sekretāru. No 1941. gada 1944. g. bija Valmieras apriņķa mīrtiesnesis. Un tieŗi tad, kad daudzsoļai dzīves karjērai bija īsti jāiesākas, viss bija jāatstāj un jādodas nezināmā sveŗumā, līdzī daudziem citiem latvieŗiem.

Trimdinieka ceļš viņu noveda uz daŗiem gadīem Dānijā. Tur Svenne strādāja par lauksaimnieku, lai varētu uzturēt ģimeni ar 3 mazgadīgiem bērniem. Tur viņš arī vairākus gadus vadīja latvieŗu apvienību.

1951. gadā, sekojot latvieŗu izceļoŗanas vilnim uz Jauno Pasauli, Svenne ar ģimeni devās uz Kanadu un apmetās Toronto pilsētā. Te atkal treŗo reizi dzīve bija jāsāk no jauna, no paŗiem pamatiem, jo viss, kas bija iegūts, īpaŗi profesionālā laukā, esot kā jurīstam, ŗeit nenoderēja. Pirmos gadus Kanadā viņš strādāja par dārznieku, lai nodroŗinātu ģimeni, audzinot un skolojot bērnus. Darboties un palikt tikai ģimenes lokā Svennem bija par ŗauru viņa interesēm.

1953. gadā viņu ievēlēja par Kanadas Latvieŗu Apvienības (LNAK) prezidentu, kur viņš veltīja visu savu inteligenci un spējas, lai vienotu un vadītu izkliedētos un lielā mēŗā demoralizētos latvieŗus, kas turpināja ierasties Kanadā arvien lielākā skaitā. Esot apveltītam ar lielu takta izjūtu un veselīgu, cilvķīgu saprātu sabiedriskās attieksmēs, viņš spēja vienot visus latvieŗus, neŗķirojot un nenoŗķīrot ne vienu, ja kādam bija arī uzskatu daŗāŗība. Viņš zināja, ka katrs latvietis ir vajadzīgs ŗai trimdas misijā, kāda ŗeit mums uzlikta.

Svennem katrs latvietis bija cilvķeks, kam sāpēja tāpat, kā katram sāp, rūpēja sava ģimene un bērni, un daudz cieta sveŗuma pameŗtību, tāpat kā katrs, esot bez mājām, bez savas zemes. Tā viņš spēja turēt latvieŗus vienotus un sadarbīģus, morāli stiprinot un dodot cerību, ka nāks labāki laiki.

Svennem bija sabiedriskā vadītāja talants un kristīga, saprotoŗa cilvķeka pieeja pret otru, stāvot pāri sīkumainībām. Viņš pāri savam personīģam godam turēja vienmēr acu priekŗā Latviju un brīvu latvieŗu tautu.

1959. gadā, Svennem aizejot no LNAK vadības, visa sabiedriskā atmosfēra sāka manāmi mainīties.

Esot ar gudra ekonomista vērīģām acīm, viņš ieraudzīja pareīzo ceļu, kā latvietis, ŗeit grūti strādādams, vērtīģāk varētu izmantot pats sava darba augļus. Tā viņam radās doma par

Latvieŗu Bankas jeb kredītsabiedrības dibināŗanu. 1959. gadā, sanākot kopā 25 redzamākiem saimniecīŗiem uzņēmējiem, to vidū Ādolfs Kristapsons, Arnolds Putniņš un Pauls Raŗiņš, nodibināja pirmo Toronto Latvieŗu Kredītsabiedrību. Drīz vēlāk arī citos lielākajos latvieŗu centros Kanadā un ASV, kas tagad apsaimnieko pāri par 55 miljonu dolāru latvieŗu naudas.

Nenoliedzami, ŗis pasākums bija Ādolfa Svennes skaistākā un bagātākā dāvana, ko viņš atstāja latvieŗiem, kas tagad var kalpot visai Latvijai. Ne Tautas Balva, ne atzinība viņam par to nenāca. Gan mazo cilvķu intrīģas viņu spīda priekŗlaicīgi noiet malā, tālāk no Toronto uz Sarniju pie meŗtas, kur arī noslēdza savu raŗīģo dzīvi ŗi gada 23. februārī, mēnesī pirms savas 90. dzimŗanas dienas.

Ir atzīmējams fakts, ka Svenne bija ne mazāk sekmīģis kā ģimenes tēvs. Daudziem sabiedriskās aktivitātes un sasnieģumi materiālā ziņā negatīvi iespaido ģimenes dzīvi. Svenne spēja līdzsvarot abus darbus vienādi. Edītei ir mūzikas skola Sarnijā. Valda strādā par mūzikas skolotāju Halīfaksā un Juris ir profesors Manitobas Universitātē. Pēc aizģājēja sēro 8 mazbērni un viens mazmazbērns.

Izvadiŗanā uz Lakeview kapsētu piedalījās ģimenes piederīģie, draugi no Sarnijas un Fraternitātes Lataviensis krāsu draugi, kas arī vienīģie teica atvadu vārdus. Izvadīja Rev. Ellis Roger un prāvē. J. Čālītis. Līdzjūtības veltes bija aicināģjums nodot LNAK Latvian Relief un Development fondā.

Viņa dzīves epilogā varbūt piemērotākie vārdi skanētu tā - lieli viri rada lielas idejas, bet mazie tās izmanto savā labā. Tieŗāk to varētu teikt par to, ka viņa lielā ideja ŗodien ir pārvērtusies lielā saimniecīŗkā sasnieģumā, kas nes svētību visai latvieŗu tautai un visai Latvijai, kuŗas brīvību viņam bija lemts beidzot piedzīvot.

Lai latvieŗu tautas pateicība viņam neizpalīktu - lai mūģīģā gaŗisma atspīd viņam, kas kalpojis Dievam un Latvijai ar visu savu sirdi un visu savu dzīvi.

Dr. E. Upenieks

VILIS KALIŅŠ

Aizvadot mūģības ceļos **Vīli Kalīņu**, kuŗu pazīnu daudzējādi, gan kā draugu, kā darbīģu, sekmīģu uzņēmēju, gan kā cilvķu vispār, rodās pārdomas par cilvķeka dzīvi un tās ceļiem. Tā vienu var vest kā uz panākumiem bagātu dzīvi, gan arī uz tādu, kur nekas neveicas.

Viss noslēģpums Vīļa Kalīņa dzīves panākumiem bija viņa noteiktība un stingrība, nekompromitējot savus principus. Reti var atrast vienu cilvķu, kuŗā visas skaistākās un labākās cilvķīcīŗās īpaŗības būtu vienā personā: viņš bija draudzīģis, laipns, inteliģents, nelokams savā pārlīcībā par Latviju un latvieŗu tautas pastāvību; viņš bija uzticīģis vīrs savai sievai un ļoti gādīģis tēvs saviem bērniem.

Domāģot, kā viņš ŗodien, ŗajā dzīves vērtību saģukumu laikā, varētu tāds būt, atbildi var rast tai faktā, ka Vīlis Kalīņš un visa viņa ģimene bija Baznīcas cilvķi, kas ticēja Dievam un viņa dzīves kārtībai.

Ceļot paŗa dzīves pārtīcību, viņš aktīvi atbalstīja kā materiāli, tā morāli katru vērtīģu sabiedrīŗku pasākumu. Pie tādiem pieder Sv. Jāņa baznīcas projekta realizēŗšana, tāpat viņš bija pirmais no lielākajiem Kristus Dārza atbalstītāģiem. Vērīģi sekoja ŗādu projektu gaitai, izsakot gan savu konstruktīvo kritiku, gan dodot padomu. Toties savu "business" administratīvo māku viņš kopā ar dēlu Andri un vedeklu Rūtu vislabāk pierādīja, vadot un organizējot College ielas Toronto lielāko medikālo centru ar 50 ārstiem, laboratorijām, fizioterapijas un Rentģena departamentiem.

Aizvadot ŗādu cilvķu uz neatģrieŗanos, pavid tāda kā traģīŗska noskaņa par ŗādu cilvķu zudumu.

Īstenībā tādi cilvķi vienmēr atstāj stipru lēģāģiju savos daudzos pēcnācēģos, un Vīlim Kalīņam tādu palīķa liels skaits - trīs bērni ar deviņiem mazbērniem, kuŗu sirdis aizģāģējs, nenoliedzami, iedēŗstīja pareīzos dzīves vērtību dīģļus, kas nesis augļus paaudžu paaudzēs. Vīļa Kalīņa izvadītāju lielais skaits liecināja, ka viņam bija daudz draugu, un daudzās ziedu veltes - par pelnīto pateicību par visu, ko viņš deva sabiedrības labā. Viena velte, ko vīstoŗo ziedu vietā izvēlēģos ziedot, bija sagādāt brīvbīletes Vīļa Valmieras skolai uz Rīgas Operas uz-

vedumiem, lai viņa gara legācija atbalsotos viņa dzimtenes meiteņu un zēnu sirdīs, kas vienmēr būs mūsu tautas nākotnes labākā cerība. Lai mūžīgā gaismā mirdz Vilim Kaliņam.

Dr. E. Upenieks

SEKMĪGAS PĀRRUNAS UN VAIRĀKI LĒMUMI

PBLA Kultūras Fonda, LNAK Izglītības un Kultūras nozaru un ALA Kultūras un izglītības biroja kopīgi rīkotā **Ziemeļamerikas Izglītības un Kultūras saietā**, kas šī gada 26. un 27. martā notika Latviešu kultūras centrā, Toronto, piedalījās 51 reģistrantu, kuŗu vidū bija Latvijas Izglītības, kultūras un zinātņu ministrs **Jānis Vaivads** un LU Pārdarības fakultātes dekāns **Oskars Zīds**. Divu dienu darba kārtā bija 13 isreferāti, pēc kuŗiem saietā dalībnieki 2 darba grupās izvērtēja teikto un nāca ar saviem ierosinājumiem, kuŗus vēlreiz iztīrāja kopsaņēmē, pieņemot vairākus atzinumus, it sevišķi sadarbībā ar Latviju. Pēc dalībnieku kopējā atzinuma, saiets tiem bija devis gaidīto un tie vēlējās līdzīgu arī nākamgad. Bija ieteikums to rīkot 1995. gada rudenī, ASV, kur jānotiek arī nākamajai PBLA Kultūras Fonda sēdei. Saieša tehnisko izkārtojumu bija paveikusi Inta Purva, PBLA Kultūras Fonda pr-ka vietiece, saņemot daudz pateicības.

Saiešu atklāja PBLA Kultūras Fonda pr-dis Tālvāldis Bērziņš, norādot, ka nebūtu vietā pakavēties pie neatrisināmām lietām, bet gān jāiztīrā praktiskās. Nepieciešama maiņa, jārod vādlīnijas un darbam jāpieiet ar optimismu.

Ministrs Vaivads savā uzrunā domāja, ka sadarbība esot kā magnets, kas tuvína. Latvijā to vēl neapjaužot. Saskatīja līdzību mirkli, kad mēs atstājām bēglu nometnes. Tāpat kā mums, mūsu jaunajās apmetņū zemēs, Latvijā viss kultūras un izglītības ceļš esot jāsāk no jauna. Šis tas, varbūt, esot mazliet nokavēts, bet konkrēti mērķi palīdzēšot atrast pareizo ceļu. Līdz šim augstākā spriedze bijusi politikā. Saimniecībā parādoties uzlabojumi. Ja politiskā krīze ieilgšot, varētu ciest smadzenes, jo tām sāktu pietrukt izglītības un kultūras skābekļa.

LNAK valdes pr-dis Viesturs Zariņš cildināja ministra J. Vaivada klātbūtni un atzina, ka par izglītību un kultūru vairs nevaram rúnāt, sarunās neiesaistot Latviju. Un pēc 5 gadiem viss galvenais, varbūt, nāksot no turienes. Aicināja veidot ciešāku valdības sadarbību ar šejieni.

PBLA valdes pr-des vārdā sveicināja viņas vietnieks Tālvāldis Kronbergs. Tagad, kad PBLA politiskais darbs iegājis pavisam citās slīdēs, tā pievērsīšot vairāk uzmanības kultūras un izglītības jautājumiem. Jāmeklē līdzekļi, lai šo darbu varētu sekmīgi veikt. Ļoti trūkstot kopējā darba kalendārs, kāds būtu veidojams, lai novērstu sadursmes sabiedriskajā sadzīvē.

Dr. Liga Ruperte, PBLA Izglītības padomes vadītāja savā sveicienā piezīmēja, "ja mēs nejutamies daļa no Latvijas, tad būs še grūti uzturēt latvietību." Ministrs Vaivads še mums varētu daudz palīdzēt.

Pēc isā ievada dalībnieki sadalījās 2 darba grupās - Kultūras un Izglītības ievirzēs, kur pāvadīja visu pārējo dienas daļu.

Izglītības ievirzē priekšpusdienā referēja Dr. L. Ruperte par temu "Sadarbība ar Latviju izglītības laukā". Pēcpusdienā iztīrāja jaunos mācību materiālus un metodiku, par ko isreferātus bija sagatavojušas L. Gemute un D. Apeŗāne (pēdējā gan neparedzētu apstākļu dēļ pati nebija varējusi ierasties, viņas vietā ar tekstu iepazistināja B. Kļaviņa, ALA izglītības nozares vadītāja.). Plašāku sniegumu par Latvijas skolu nākotni bija sagatavojusi LNAK Izglītības nozares darba grupa.

Jāpiezīmē, ka ministrs Vaivads piedalījās šīs grupas rīta sesijā, kultūrai veltītajā - pēcpusdienā. Šo rindu autoram bija jāvada Kultūras ievirzes darba grupa, tādēļ plašāks izglītības ievirzes darba apskats izpaliek.

Kultūras ievirzē pavisam kopā bija 10 referātu, no kuŗiem 3 bija jānolasa citiem, jo to autori nebija varējuši ierasties.

Pirmajā Ģirts Zeidenbergs runāja par 2 veida laipu licējiem - tiem kas tās liek uz nelatviešu pasauli, un tiem, kas veido saites ar Latviju. Pirmajos viņš ieskaitīja Rīgas Doma zēnu kori, pianistu Armandu Ābolu, flautisti Ditu Krenbergu,

pasaules limeņa māksliniekus. Otrajos Princeton's zēnu kori, kas 1995. g. došoties uz Rīgu. Ļoti svarīgi panākt, ka galvenie kultūralie notikumi Latvijā tiekot reklamēti brīvajā pasaulē.

Pārrunās atklājās, ka kaut ko līdzīgu TILTS (Zeidenberga vadītai latviešu biedrībai Ņujorkas pavalstī) veikumam panākusi Toronto latviešu koncertapvienība. Māc. A. Celms minēja, ka komp. T. Ķeniņš viņam nodevis savu darbu klāstu izvietošānai 10 Latvijas mūzikas skolās, bet tam viņam neesot līdzekļu (vajagot ap 2-3,000 dolāru). Atzina, ka tas nedrīkstētu būt nekāds šķērslis. Jāprasa PBLA Kultūras Fondam. Naudas trūkums ierobežo grāmatu sūtīšanu uz Latviju. Līdz šim no Kanadas nosūtītas 2,300 kastes, un no ASV vēl vairāk - vairāk kā 40 tonnas. Valodas un klasiskās latviešu rakstniecības saglabāšanai tas vairāk kā svarīgi.

M. Štauers, LNAK Kultūras nozares vadītājs un MLB Ziņotāja redaktors, iztīrāja tematu "Vai mums vēl trīmdas preše būs vajadzīga?" Atzina, ka mūsu preses izredzēs šajā krastā nav mazcerīgas, neskatoties uz to, ka jārēķinājas ar lasītāju skaita sarukumu demografisko pārmaiņu dēļ. Pieminēja, cik nozīmīga ir elektronika un mudināja to izmantot, kur vien iespējams. Rakstītājiem un žurnālistiem skaitļotāji daudz palīdzēs. Savas līdzstrādnieku saimes izdevumi tagad var paplašināt ar autoriem Latvijā. Jāuztur valodas kvalitāte (Ceram sniegt pilnu tekstu nākamajā MLB Ziņotāja numurā).

Pārrunās pārsteiguma bumba bija paziņojums, ka vairs neiznāks bērnu žurnāls MAZPUTNĪŠ (ar šī gada beigām). Tās, galvenokārt, pievērsās valodas pareizrakstībai. Atzina, ka laikrakstos vēlamās būtu nodaļas bērniem un jauniešiem, kādas jau esot bijušas agrāk, bet kuŗām nav atsaucības ne no līdzstrādniekiem, nedz lasītājiem. Pieminēja arī šejienes laikrakstu nekārtīgo pienākšanu, kamēr no Latvijas tie pienāk itin kārtīgi - no 4 - 7 dienās. Par to būtu jāšūdzās vietējās pasta nodaļās. Piegādes kļūmēs galvenais posts ir pasta sadalītāji un iznēsātāji, kas nav savam darbam pietiekami sagatavoti.

Par Dziesmu svētku nākotni E. Kalviņa, kas tobrīd bija Latvijā, vietā, runāja Valdis Vāgners, izmantojot Latviešu Dziesmu Svētku Biedrības Kanadā savāktos aptaujas materiālus. Uzzinājām, ka 10. dziesmu svētki Kanadā būs un notiks 1996. gadā, laikā no 4.-7. jūlijam, Toronto. To sarīkošanā ievēros aptaujā gūtos datus - svētki būs isāki, telpas un ieejas biļetes sarīkojumos lētākas. Sarīkojumu būs mazāk. Rīkos tikai tos, ko sabiedrība vēlas, atsakoties no Simfoniskā koncerta, kas izmaksā par daudz. Pēc iespējas izmantos latviešu telpas, it sevišķi izstādēm, noorganizējot uz tām piemērotu transportu.

Vēl nebija nekādu ziņu par to, vai ASV notiks nākamie dziesmu svētki un kad, jo Filadelfijā paredzētie ir izkrituši.

Ja tautas deju kopu pastāvēšana sevišķas grūtības nerada, kuŗu gan. Tādēļ būtu paturāma 5 gadu atstarpe starp dziesmu svētkiem katrā zemē. Un varbūt, ka tuvākā nākotnē uz šiem dziesmu svētkiem būs jāved Latvijas kori.

K. Svantecka, ALA Kultūras un izglības biroja vadītāja, referātu nolasīja Inta Purva. (Publicēsim Nr. 5./542. - red.)

Pārrunās noskaidrojās, ka Latvijā trūkst iestādes, kas kārtotu turnejas uz ārzemēm. Tas ir liels trūkums un rada galvas sāpes gan tur, gan šeit. Tāda būtu izveidojama. Atzina arī, ka viesošanās sarīkojumu kalendārs sagādā rūpes. Iespējama šejieniešu (cittautiešu) kultūras vienību viesošanās Latvijā, kā to gaidāmā Mūzikas nometnē Jaungulbenē darīs pazīstamais Hilliarda vokālais ansamblis Anglijā, saņemot no savas valdības ievērojamu finānciālu atbalstu (12,000 mārciņu). Dalībniekiem derdzās "Ziņū festivāla" nosaukums.

Mārgers Grīns isreferātā "Nacionālā kultūra - tautas nākotnes atslēga" plaši pieskārs tautiskā mantojuma apgūšanai gan dzīvē, gan skolās, prasot attiecīga priekšmeta ieviešanu Latvijas skolās. Tas izraisīja plašas pārrunas, kuŗās ar spēcīgu noti iezagās dažādi filozofiski principi. Ministrs Vaivads minēja, ka tieši nacionālās identitātes jautājums ļoti nodarbinot Latvijas skolotāju prātus un ka tie meklējot pieņemamu atrisinājumu. "Vai nacionālā identitāte nav mainīga?" viņš jautāja. Bija arī ieskats, ka kultūrai jāļauj veidoties, līdz ar ko mainīsies tās pamati un vērtības iegūšot klasiskos pamatus. Min. Vaivads minēja, ka vairākās skolās notiek reliģijas mācība pa konfesijām. Viņš baidījās no izolācijas un vaicāja "Kas ir kultūras vērtības un kas nav?" J. Briedis aprādīja, ka LNAK padome

savā laikā esot pieņēmusi rezolūciju, kas atzīstot Ētiskās mācību grāmatas nepieciešamību latviešu skolās. Šajā laikā ir jādarbojas, bet pie galīga slēdziena nenonāca. Tas noteikti būs vēl citu līdzīgu saietu degpunktā.

Māc. Arveds Celms, kā parasti, veiksmīgi izmantojot latviešu rakstnieku darbu citējumus, apskatīja temu "Ritdienas sēklai ir vakardienas saknes". Latviskā esme meklējama garā, ne tikai prātā. Ticību nevarot iemācīt, tajā esot jāieaug. Ar zinībām vien nepietiekot, nedz mācīšanu vien, vajagot audzināšanu, it sevišķi ētisko.

Pārrunās redaktrise I. Viksna domāja, ka viss esot pateikts, skaidri un gaiši, bet tas pārrunas neapstādināja. Izkrīstalizējās ieskaits, ka Latvijā pie bibliotekām būtu veidojamas dažāda rakstura tautas augstskolas, kurās kā mācību spēki piedalītos ārzemju latvieši savu tēvzemes apmeklējumu laikā. Šo pieeju silti atbalstīja arī min. Vaivads. Uzsvēra dažādo lenšu (skaņu, video un audio) ierakstu nozīmi. Dr. E. Upenieks minēja, ka audzināšana pienākoties ģimenei, mācīšana - skolai, bet morāle - baznīcai.

Jāņa Mežaka "Valoda - kultūra" iztirzājums bija, galvenokārt, veltīts valodas un pareizrakstības saglabāšanai. Viņš lūdza ministru Valodu kļūt par latviešu valodas sargu un aizstāvi. Valodas avota dzidrums jāuztur, tādēļ jāceļ trauksme. Apskatīja plašāk dažādos valodas piesārņojumus Latvijā. Prasīja padomju valodas likumu atcelšanu, nododot min. Vaivadam veselumu mapi ar ārzemēs pieņemtām rezolūcijām par šo jautājumu. Min. Vaivads domāja, ka pareizrakstības jautājumā būtu jāpanāk, ka Latvijas latviešu valodas komisijā, ko tagad vada Abiķis, par locekļiem būtu jāiesaista abu pareizrakstību aizstāvji. "Karstajā" jautājumā valdība iecietība un saprāts, kas liek domāt, ka to izdosies atrisināt, ja arī ne tik ātri, kā ārzemju latvieši to vēlētos.

A. Kalupnieka sniegumu, kas bija sludināts kā "Ko darīsim rīt?" nolasīja M. Zvejniece, bet tas tematam tikpat kā nepiešķārās, bet gan deva DV Kultūras nozares darbības pārskatu kopš 1953. gada. Tajā bija ļoti daudz interesantu skaitļu, bet kas tos gan straujā lasījumā var atcerēties. Būtu vēlams to publicēt DV Mēnešrakstā vai kādā citā publikācijā.

Dalībnieku uzmanību saistīja skaņu lenšu ieraksti, it sevišķi dialektu, un nacionālo dzeju konkurss. Dažiem bija ieskaits, ka šādi konkursi vajadzīgi, bet vairākums bija ļoti pret. Neizpalika jautājums, kāpēc godalgoti tikai dzejnieki no Latvijas. Nepieciešama arī šejieniešu atziņa. Atbildē - darbi vērtēti pēc literārās vērtības un šejienes dalībnieku skaits bija mazs (tikai 16). Dialektu ierakstus izdara arī Latvijā. Šeit tie ir izbeigti. Savāktais materiāls nodots glabāšanai Klīvlendē.

Šajā brīdī redaktrise I. Viksne paziņoja, ka Goppera fonda balvas rakstniecībā saņēmusi Indra Gubiņa par grāmatu "Ceļā uz Akropoli" un A. Pelēcis par savu "Sībijas grāmatu". Aplausi.

PBLA Kultūras fonda pr-ža T. Bērziņa referāts bija varen īss: "Fonds vāc un piešķir līdzekļus dažādiem kulturāliem un izglītības pasākumiem. Nāciet talkā līdzekļu sagādē!"

Ārpus kārtas bija viesis Oskars Zīda, LU Pedagoģijas fakultātes dekāns, kas patlaban ieradies Kanadā uz 2 mēnešiem, uzstāšanās. Viņš, vispirms, no dalībniekiem vēlējās jautājumus, kādus atbildēt. To netrūka: kā ir ar mācības līdzekļiem, ko māca pedagoģijas fakultātē, kad skolotājiem paaugstināšas algas, kādu modeli lietojam izglītības iestāžu attīstībā?

Viņaprāt, jāveido jauna sabiedrība, kurā piedalās cilvēks pats. Šaubījās, vai "lejas punkts" valsts saimniecībā jau ir sasniegts. Varētu vēl mazliet kristies. Pieminēja saukļu pārmērību un izpratni. Tālākos mērķos esot kopt pašapziņu, veidot identitāti, iet sadarbībā ar citām Eiropas valstīm. Vaicāja - kāds modelis būtu jāpieņem? Piedāvājumi nākot no malu malām - no Dānijas, Vācijas, Austrijas. Latvijā izpratne esot tālu no īstenības demokrātijas jautājumā. Atziņa - jāļauj izvairīties. Ja pagājušā gadā bijušas 11 augstskolas, tagad jau esot 27 (18 valsts, 9 privātas). Ļoti trūkstot stratēģiska kultūras un izglītības darba programma (visu šobrīd nosakot politiski apsvērumi); kā likumus savest kopā ar skolām un izglītības iestādēm. To visu cenšoties izveidot, bet tas prasiņot laiku.

27. martā pirmais bija Izglītības nozares panelis, ko vadīja B. Kļaviņa un kurā vēl piedalījās min. J. Vaivads, Dr. L. Ruperte un I. Salnāja, LNAK Izglītības nozares vadītāja.

Kļaviņa aprādīja, ka ārzemnieki uz izglītības jautājumiem skatoties pozitīvi un pesimistiski. L. Ruperte aizrādīja uz pārmaiņām sabiedrībā, kas liekot meklēt psihiskos enkurus. Ja komūnisms līdz šim bija visa jaunuma sakne, tagad esot citādi. Jāklūstot sajūsminātākiem. Tā kā nav zināms, cik latviešu paliks ārzemēs, ir jāsaglabā skolas un sabiedriskā dzīve un jāizmanto iespējas sadarbībā ar Latviju. Jauns atbalsta punkts Latvijā būšot kopēja vidusskola Kandavā, turpināšoties ALA skola "Saules sagša". Svarīgi būt saskarsmē ar latviešiem Latvijā. Mums jāklūst par vienu latviešu tautu! Ministrs Vaivads - no pesimisma gammas izvairīties grūti. Reālā ikdiena laužas caur presi, ar cilvēkiem. Vēlas sakārtot Latviju, bet tas prasīs laiku. Realitātē jāienes konkrēta doma un projekti (reālais optimisms). Pie tā jau Latvijā strādājot un sadarbošanās ar pieredzē bagātajiem ārzemju latviešiem turpināties. Latvijā vēl jāizveidojot sadarbība skolu starpā. Kā tas varētu notikt, par to jāizšķiras skolotājiem pašiem. Vēlams konferences konkrētās jomās. Atbalsta mācības līdzekļu izdošanu un sagatavošanu (DV ierosinājumu ik gadu ārzemēs atbalstīt vienas mācību grāmatas izdošanu Latvijas skolām.).

Ilgā Salnāja ziņoja par izglītības grupas lēmumiem:

1. LNAK, ALA un PBLA jāsadarbojas mācību materiālu sagatavošanā latviešu skolām ārzemēs;

2. 3x3 nometnēm izveidot mācības materiālu sagādes ievirzes (praktiskā darba nodarbības);

3. Iesaistīt Latvijas skolas materiālu sagādei trimdas latviešu skolām.

Šie atzinumi izraisīja dzīvas pārrunas. Viens otrs no agrākiem darbiniekiem domāja, ka atkārtoties agrāk paveikta darba veikšana. Bet reizē bija skaidrs, ka kaut kur saite pārtrūkusi starp patreizējiem darbiniekiem izglītības laukā. Formāli darba grupas ieteikumus pieņēma kā nepieciešamus.

Plaša domu izmaiņa bija DV CV prezidija ierosinājuma apsvēršanā - ik gadu izdot vienu jaunu mācības grāmatu latviešu skolām tēvzemē. Tūdaļ jautājumi - kādā pareizrakstībā? Kas veiks darbu? Kas to pārbaudīs? Gala rezultāts: formāls lēmums, ka tas ir jādarā! Pretim nācā min. Vaivads ar piebildi, ka viņam nebūtu iebildumu to iespiest šeit pieņemtā Endzelina pareizrakstībā. Tad jau ar laiku izsiņātos jautājums, kādu pareizrakstību vēlētos pieņemt tauta. Šis izlīdzinājums iznīcināja draudošo sadursmes bumbas degli. Atliek tikai izveidot grāmatas veidošanas komisiju, kurā tad nu izšķirsies par autoriem un mācību vielu. Vairākums atzina, ka pirmajai būtu jābūt vēstures grāmatai. Un komisijai būtu jābūt starptautiskai.

Oskars Zīds ierosināja abu pušu grupas izveidošanu augstskolu koncepcijas izveidošanai. To nevarot atlikt, esot vajadzīgs ganrīz vai tūlītējs atrisinājums. Pret to iebildumu nebija.

Uzzinājām, ka rudenī Latvijā notiks īpaša konference visiem baltiešiem izglītības un psiholoģijas jautājumos. Par to informācijas lapīnās izdalīja S. Miežite.

Pēcpusdienā Kultūras ievirzes paneli vadīja M. Štauers. Tajā darbojās min. J. Vaivads, T. Bērziņš un J. Mežaks.

M. Štauers iepazīstināja ar ievirzes aprisēm, kas jau aprakstītas iepriekšējās rindās. Formāli atzina, ka

1. sadarbība ar Latviju nepieciešama visās kultūras jomās,

2. Ka pie bibliotekām Latvijā veidojamas tautas augstskolas,

3. Vēlama ētikas mācību programma Latvijas skolām,

4. Jārūpējas, lai komp. T. Ķeniņa nodotie materiāli nonāktu norādītajās 10 mūzikas skolās Latvijā.

Dr. E. Upenieks iepazīstināja ar operas bijēju sagādes projektu Latvijas skolu audzēkņiem: 92./3. m. g. sagādātas 2000, 93./4. m. g. - vairāk kā 2000. Grūtības esot ar ceļa izdevumu, kas ir trīs reiz lielāki, segšanu, un lūdza min. Vaivadu talkā. Tas, savkārt, domāja, ka šis jautājums būtu risināms pašvaldībām.

Noslēgumā T. Bērziņš pateicās tālajiem viesiem, referentiem un saietā dalībniekiem par paveikto darbu. Ministrs J. Vaivads savā pateicībā minēja, ka viņam šis divi dienas, tiešām, esot bijušas bagātas un devušas daudz.

26. marta vakara stundās tālie viesi referēja plašākai sabiedrībai (ap 100) latviešu centra sarīkojumu zālē.

M. Štauers

MŪZIKAS NOMETNE LATVIJĀ

Kā Disneja filmiņā

Neskaitiet manus gadus, klausaties manu kompozīciju!

Hūnu ģimene - no kreisās - Ausma Hūns, Inta Hūns, māc. Gunārs Hūns, aizmugurē Ģints Hūns

KĪMIKIM-TEOLOGAM MĀC. G. HŪNAM 65 GADI

Par latvieša jauneklā centību, neatlaidību un ticību Dievam, mums neapšaubāmu liecību dod un piemēru rāda mācītāja **Gunāra Elmāra Hūna** dzīves ceļš, kuram šā gada 27. martā, Pūpolu svētdienā, piepildījās 65. mūža gads. Liekas, ka nekad gan, laikam, igauņu dievnams nav bijis tik pilns Pūpolu svētdienas dievkalpojumā kā tikko aizvadītā. Esmu drošs, ka tam iemesls nebija tikai Pūpolu svētdiena un tās nozīme, bet arī vēlēšanās sveikt savu iecienīto draudzes ganu, draugu un patiesu latvieti viņa lielajā dienā. Paldies Dievam, ka tas arī izdevās brīnišķīgi, ko apliecināja kuplais, ap 125 galviņu apsveicēju pulks, kas pēc dievkalpojuma pulcējās baznīcas sarakojumu zālē.

Jubilejas atceres sarakojumu vadīja ev.-lut. Trisvienības draudzes priekšnieks Andris Spura, norādot šī vakara sanāksmes iemeslu un tuvāk iepazīstinot dalībniekus ar pašu jubilāru. Atskanot dziesmai "Daudz baltu dieniņu" apsveicēji pacēla glāzi vīna, vēlot veselību, spēku un izturību savam draudzes ganam. Atsevišķi jubilāru draudzes vārdā jubilāru sveica Miervaldis Peize (2 sudraba svečturi), no draudzes dāmu komitejas - Helēna Šmits ar ziediem, no vanadžu saimes - Ērika Vitiņa arī ar ziediem, DV Montreālas vanagu un vanadžu vārdā - Imants Steprāns (Viļa Plūdona kopoto rakstu 4 sējumi), Inženieru kopas - Gunārs Jākobsons, Tērvetes bērnu nometnes - Jānis Mateus, Latviešu sabiedriskā centra - Augusts Pušpurs, katoļu draudzes - Antons Laizāns (aploksne), pensionāru apvienības - Voldemārs Paegle (otreiz, bija jau iepriekš apsveicis arī apvienības sanāksmē). Ar baltām rozēm tēvu sveicināja meita Inta. Par jubilāra mūža gājumu stāstīja Indulis Skrastiņš, teikto papildinot ar vairākiem tautas dziesmu pantiem.

Jubilejas sarakojums turpinājās pie bagātīgi klātiem galdiem, kur katrs varēja izvēlēties to, ko acis iekāro un vēders panes, ieskaitot tortes, saldmaizītes un cepumus.

Gunārs Hūns šīs zemes sauli ieraudzīja 1929. gada 27. martā, tēva mājās, Asītes pagasta "Ziemeļos, kuŗas tēvs pats saviem spēkiem bija spējis uzcelt. Bērības un jaunības gadi Gunāram pagāja, kā jau daudziem tā laika mūsu tautas dēliem un meitām - ganu gaitās, kuŗas jubilārs bija pasācis jau 7 gadu vecumā, ganot gan zosu, gan aitu, gan govju barus. Ja mazāk galvas sāpju sagādāja govju ganišana, citādi bija ar zosīm un aitām. Tur viņa uzraudzītāja - gana tiesības vienmēr centās apšaubīt lielais zosu tēviņš vai arī ragainais tekulis, kuŗi katrā izdevīgā brīdī mēģināja savu ganiņu padzīt no sava pulka. Brīvība un bezdarbība viņam bija sveši, nedzirdēti vārdi, bet gan ļoti pazīstami - darbs un "tas tavs pienākums!" Viss tas Gunāram jau agrā bērnībā deva nemaldīgu pārliecību, ka dzīve nav un, laikam, arī nebūs nekāds rožu lauks, bet mūžīga cīņa par taisnību, patiesību un pastāvēšanu. Ka viņš šajā atziņā nebija maldīgs, pierāda vēlākie dzīves gadi, jaunībā, skolā un darbā vadītie.

Hūnu ģimenē bija 5 bērni - vecākā Dzidra, tad Rasma, Viesturs, Gunārs un pastarīte Zenta. Šīs ģimenes ceļus var raksturot trīs vārdos - "Sāpju ceļa gājēji". Jau bērības gados Gunārs esot bijis kluss un mazrunīgs. Laikam, jau paredzējis, ka vēlākā mūžā būs daudz jārūnā. Sākās skolas gadi vietējās skolās, bet tie nav ilgi, jo mūsu zemei veļas pāri Sarkanais mēris un tas parauj līdz Hūnu ģimēni. Frontei tuvojoties, Hūnu ģimenes galva Jans, būdams kalpakietis (kādreiz pārskatīšanās dēļ samainījušies mēteļiem ar plkv. O. Kalpaku) devušies bēgļu gaitās un Vāciju, kur strādā bruņošanās rūpniecībā. Vecākais dēls Viesturs pievienojas Latviešu leģionam. Māte ar jaunāko meitu Zentu palikušas mājās saimniekot. Pienāca diena, kad jaunā un bezdievīgā vara viņām atņēma visu, ko šī ģimene bija sapelnījusi. Hūnu māti Līnu izsūtīja uz Sibīriju, kur viņa pavadīja 18 garus gadus. Vecāko meitu Dzintru vēlāk apcietināja, neskatoties uz viņas grūtnieces stāvokli, ielika cietumā, kur viņa zaudēja gaidāmo bērnu. Jaunākā Zenta, redzot, ka atlicis tikai vairs viens ceļš, pievienojās latviešu nacionāliem partizāniem. Kuŗam beidzoties, tēvs Jans ar Gunāru strādāja Šlēzvigā, kur viņiem vēlāk pievienojās no gūstekņu nometnes atlaistais Viesturs. Rodoties iespējai, visi trīs Hūni iz-

ceļo uz Angliju un apmetās Česterfildē, atrodot darbu dzelzsrūpniecā, bet Viesturs dodas uz Skotiju, kur viņš atrod arī savu skotu meiteni.

Tad 1953. gadā visi Hūni ierodas Montreālā, kur arī apmetas uz dzīvi. Kā jau daudziem, Hūniem sākuma gadi nav viegli. Strādā dažādos pagaidu darbos, bet jaunībai un ticībai nekas nav par grūtu. To sevišķi pierāda Gunārs, kuŗš, neviemam nekā daudz nesakot un arī nezinot citiem, uzsāk studijas Sēra Džordža Viljama Universitātes Ķīmijas fakultātē, ko ar B. S. grādu nobeidz 1959. gada pavasarī. Universitātes beigšanas atceri svin Mont Rojāla kalna koku paēnā ar pāris "karsiem suņiem", daloties ar pudeli Koka-kolas, jo tas arī ir viss, ko tajā laikā varēja atļauties.

Atsaucoties uz Gunāra izcilām sekmēm, jaunam ķīmiķim ir jau darba piedāvājums Britu-amerikāņu lielajā eļļas uzņēmumā, kur sākumā 5 gadus Gunārs ir pētījumu un kvalitātes kontroles laboratorijas vadītājs, vēlāk viņu paaugstina par produkcijas-kvalitātes kontroles un inventāra atbildīgo vadītāju, radot viņam iespēju daudz ceļot un tikties ar dažādiem cilvēkiem. Šajā darbā Gunārs nostrādā bez jau minētiem 5, vēl 18 gadus, līdz firmas nodaļas slēgšanai un darbības izbeigšanai. Viņu aicina līdz uz jaunu darba vietu Ontario provincē, bet atsakās, jo paredzējis ar 55 gadiem iet pensijā.

Apzinoties, ka vienam dzīvot nav ērti, Gunārs paņem par sievu Ausmu Ozoliņu, ko pazist jau veselus 3 gadus. Ausmas pārliecināts, viņš iestājas Konkordijas Universitātē (es Filozofijas un teoloģijas fakultātē, kuŗu beidz ar B. A. grādu. Doms, ka izglītība jāturpina, Gunāru neliek mierā, un viņš iestājas Mekgila Universitātē, lai turpinātu to, ko iesācis, un iegūtu teologa diplomu. Lai to panāktu, jāmacās grieķu un židu valodas. Tad nāk piedāvājums no ev.-lut. Trisvienības draudzes kļūt par tās ganu.

Tā 1986. gadā Gunārs Hūns, piedaloties archibiskapam Arnoldam Lūsim, prāv. Artūram Voitkus un Vilim Vārsbergam tiek ordinēts par šīs draudzes pilntiesīgu mācītāju. Varētu jau tāt, kas gan īsti iespaidojis Gunāru uzņemties mācītāja darbu un pienākumus? Gunāra atbilde ir ļoti vienkārša: "Mans tēvs bija ļoti ticīgs, un, cik es atceros, nebija svētdienas, kad viņš nebūtu bijis dievnamā!" - Ābols tomēr nekrit tālu no ābeles!

Gunārs un Ausma Hūni izaudzinājuši un izskolojuši ar augstāko izglītību meitu Intu un dēlu Ģintu, kas abi jau čakli darbojas latviešu sabiedrībā, un šodien abi vecāki pavada daudz laika kopā ar saviem mazbērniem. Gunāram un Ausmai Hūniem izdēvies tas, ko daudzi no mums neesam spējuši paveikt - izaudzināt savējos par latviešiem, apziņā un ticībā.

Mācītāja Gunāra Hūna dzīves stāstu Skrastiņu Indulis nobeidza ar tautas dziesmu:

Paldies saku Dieviņam,
Tas darbiņš nodzīvots,
Dieviņ, iidzi rociņām,
Citu darbu padzīvot.

Pateicoties par šo 65. gadu jubileju, jubilārs saka sirsnīgu paldies, bet visdziļāko pateicību Albertam Krievam un Richardam Tūteram par gaismu, kādu viņi abi rādījuši Gunāra dzīves ceļa izvēlē.

J. S.

PATEICĪBA PENSIONĀRU SAIMEI

Mūsu pensionāru biedrības priekšnieks man aizrādīja, ka marta mēnesī man esot dzimšanas diena un tāpēc man esot jābūt Jūsu vidū 10. marta sanāksmē. Pensionāri, Jūsu parādītā mīlestība pret mani šai sanāksmē mani ļoti aizkustināja.

Draugi, mīlestība ir dievišķa, jo tā atklāj Dievu, proti, "Dievs ir mīlestība, un kas paliek mīlestībā, tas paliek Dievā un Dievs viņā."

Paldies par šo skaito Atklāsmi!

Gunārs Hūns

PATEICĪBA

DV Montrealas nodaļas valde izsaka visiem mūsu čaklās un rosīgās netaiķes - vanadzēs Tatjānes Gailis draugiem, paziņām un pēdējā geitā izvedītājiem sirsnīgu un lielu pateicību par saņemto naudu, kas ziedu vietā tika novēlēta mūsu nodaļai. Līdz savai pēdējai dienai Tatjana Gailis domāja par savas organizācijas nākotni. DV Montrealas nodaļas valde, vanadzēs un vanagi būs mūžīgi pateicību parādā Tatjānei, kuŗa, dzīva būdama, pierādīja, ka arī pēdējam kalumam jāpieder tēvu zemei. Tā, Tevis cienītāji un Tavu darbu izvērtētāji, Tevi izvadod otrajā saulē, saņemēja 989 dolārus, kā Tu to biji vēlējusies, tos novēlēdama Daugavas Vanagiem.

DV Montrealas nodaļas valde

PATEICĪBA MANA DARBA ATBALSTĪTĀJIEM

Nobeidzot savu darbu DV Montrealas nodaļas valdē un vadībā, it sevišķi pēdējos 12 gados, kas man deva iespēju tik bieži būt kopā ar Jums, gan kā nodaļas valdes priekšsēdim, gan arī kā Jūsu man uzticētā darba un pienākumu pildītājam, izsaku Jums visiem savu nedalītu pateicību par man dāvēto uzticību. Tā man deva spēku un ticību šo darbu veikt.

Ticu, ka Jūs arī neliēsāt savu atbalstu un uzticību manam pēcnācējam Bruno Linnusa kungam, kas jau pārņēmis manu darbu. No savas puses vēlu viņam panākumus un sekmes saliedēt vienā nedalāmā vienībā tos, kas no kopsoļa aizgājuši brīvsoli, kā dzimtenē, tā arī šeit.

Jūs visus patiesi cienot un laba vēlot,

Jūsu

Jānis Norvels

PENSIONĀRU SANĀKSMES UN SAPULCE

Martā notika 2 pensionāru apvienības sanāksmes un gada sapulce. Pirmajā, 10. martā, svētrunu teica māc. G. Hūns, par plkv. O. Kalpaku stāstīja pr-ks V. Paegle. Pieminēja 24. februāri mirušo W. Webb, kas filmējis daudz apvienības saietu. Biedrziņe V. Vārsļavāne ar apsveikuma kartiņām sveicināja 16 dzimšanas dienas bērnus, to vidū māc. G. Hūnu. Priekšnieka vietniekam J. Metumam izdarīta sirds operācija.

Pēc šīs sanāksmes tūdaļ notika apvienības gada sapulce., ko vadīja pr-ks V. Paegle, bet pierakstīja sekretāre J. Ozoliņa. Ar klusuma brīdi pieminēja 1993. gadā mirušos. 21 pastāvēšanas gados miruši 75 biedri.

Savā ziņojumā V. Paegle minēja, ka biedru skaits palicis konstants: miruši 8, prom devušie 3, bet iestājušie 11. Patlaban 137 biedri (76 sievietes un 61 vīrietis). Darbības gada laikā noturētas 5 valdes sēdes; 15 saietu ar 1065 dalībniekiem (caurmērā 71 katrā). 19 pensionāri piedalījušies 18. novembra skates sarīkošanā. Jaunums darbībā - video filmu izrādes pirms kārtējām sanāksmēm (plkst. 11:00). Par tām interese dažāda. Trauku mazgāšanas nodoklis izrādījies ļābs atrisinājums. Paldies G. Strautiņam par viņa sadali un saimniecēm par neatlaidīgo darbu maitīšu sagādē. Kasieŗa B. Krūmāja slimības dēļ, viņa kases pārskatu lasīja priekšnieks.

1993. gadā ieņemts \$ 4,262,67

1993. gadā izdots \$ 3,518,82

Atlikums \$ 743,85

Kases balance \$10,853,77

Revīzijas komisija visu bija atradusi labā kārtībā un izteica paldies B. Krūmājam un A. Laizānam.

Budžetu 1994. gadam sabalansēja \$ 4,400.- apmērā ieņēmumus un izdevumus, atstājot līdzšinējo biedru maksu - \$ 8 gadā un trauku nodokli - \$ 1 mēnesī. No maksājumiem atbrīvoti mūŗa biedri (sākot ar 90 g. vecumu) un saietu saimnieces.

Vēlēšanas nebija, jo tās vajadzīgas tikai ik pa 2 gadiem.

Priekšniekam ir sanāksmē, ir sapulcē bija maza problēma ar apriŗu traucētājiem (skaļu sarunu veidā) zāles aizmugurē. Citādi viss veicās raiti un labi.

24. marta sanāksme bija veltīta Lieldienām. To ievadīja pr-ŗa V. Pegles uzruna un māc. G. Hūna lūgŗana. Vairākus dzejoļus skandēja Milda Ozola un Helēna Bērziņa.

Tad atmiņas par Lieldienām savā dzimtajā pusē pirms 75 gadiem raiti stāstīja biedrziņe Veronika Vārsļavāne. Lieldienu laiks sācies ar Pelnu dienu, kuŗā gājuŗi uz baznīcu. Pusnaktī sācies gavēnis, kuŗa laikā nav ēduŗi gaļu. Pūpolu svētdiena atnākusi ar pērŗanu ar pūpoliem. Viņa tad bijusi maziņa un maisījusies citiem pa kājām kā pēdelis (pēdējais bērns) un smējusies, kas bērnam piedots. Lieldienu ritā bijis jādodās uz 20 km attālo baznīcu, kur piedalījuŗies rīta dievkalpojumā. Grozā līdz ņēmuŗi maizīti. Prāvests ēdienu svētijis. Glabājuŗi olu čaumalas, kuŗas dedzinātas kopā ar koku skaidām, lai sēta nenāktu ļaunais gars. Pēc tam sādŗa, kur bijuŗi 5 saimnieki, trīs dienas svinēti svētki. Bērni gājuŗi rotaļās, dziedājuŗi un kaulējuŗies ar olām. Paslepus daŗķārt nočiepuŗi alu un iedzēruŗi. Pēc tam palikuŗi klusi. Šūpoles bērniem bijuŗas šķūni, bet pieauguŗajiem - kokos. Pati, šūpojoties ar puikām reiz pārresta apkārt. No tā laika ar tiem nekāda šūpoŗanas! "Tā skaistā jaunība, man tevis žēl!" savu stāstījumu nobeidŗa Vārsļavāne. Viņa bija iepriecinājuŗi itin visus 65 klausītājus.

Notika kaulēŗanas ar olām. Pie katŗa galda izraudzīja stiprāko olu, tad no katŗas galdu rindas atkal stiprāko. Beigu sacensībā sacentās Antons Laizāns un Andris Spura, uzvarot pēdējam. Saņēma balvu - lielu šokolādes Lieldienu olu.

Pēc 24. marta sanāksmes tūdaļ turpat notika Montrealas Latvieŗu Organizāciju padomes rīkotais forums par tematu "Ko, kā un kad darīsim Latvijas labad?"

To atklāja padomes pr-dis Andris Spura, bet vadīja M. Štauers. Sākumā bija trīs isreferāti, kas ievadīja dalībniekus foruma gaisotnē. A. Spura apskatīja saimnieciskās lietas, pieņemot, ka Latvija šobrīd ir auglīga zeme bankām, kas rodoties kā sēnes pēc lietus. Čeki vēl neesot pazīstami. Sākot lietot kredītkartes. Problēma esot tā, ko par Latu varēŗot nopirkt. Latvija esot priekŗā pārējām Baltijas valstīm naudas reformas ziņā. Viņŗ bija optimists - "Ar laiku nāks viss!"

Imantas Steprāns apskatīja kultūru. Pēc viņa uzskata, mēs neesot pārdoti, kā to daŗķārt sakām. Un ja esam, tad paŗi pa daļai esam pie tā vainīgi, jo neesam bijuŗi spējīgi aizstāvēt savu lietu. Šeijenes politiķi labprāt uzklusot publikas žēloŗanos, tādēļ situācija vēl arvien jāizmanto. ASV, tāpat kā latvieŗiem esot sava iekŗējā ideoloģija, pie kuŗas tā pieturoties. Par cik tās pareizas, tas esot cits jautājums.

M. Štauers apskatīja valodas problēmu presē.

Reti bagāta bija foruma dalībnieku piedalīŗanas pārrunās.

I. Poruka vēlējās labāku naudas izmaiņu līdzekļu nosūtīŗanā. A. Spura piebilda, ka apstākļi strauji uzlabojoties un ka sākot ieviest kredītkarŗu lietoŗanu.

J. Verners - jāatbalsta daudzbērnu ģimenes un jāraugās par vienlīdzīgu atbalsta sadalīŗanu. To atbalstīja A. Bērziņŗ. Jārupējoties par tuberkulozes un cukurslimības piemeklētiem. Latvijā jāatrod uzticamības personas, kas ņos jautājumus kārtotu lietpratīgi. Humānā palīdzība nedrīkst aizīet krieviem, kā tas notiekot Jelgavā, kur to izdalot krievu darbinieķi (A. Krauklis). J. Začŗ - medikamentus sūtīt tikai droŗām vietām! Dudarova - vajaga labākas slimnīcas. Ar Stradiņa slimnīcu vien nepietiekot un tā kalpojot vairāķ kungiem kā vispārējai sabiedrībai. Bija ieskats, ka daudz sūtījumu aizējot tiem, kas čīkst, bet tie, kas klusē, paliekot tukŗā, kaut gan vajadzība bieŗi esot lielāķa pēdējiem.

I. Steprāns ļaubījās par to, vai izglītības jautājumos būtu jāmācās no ņeijenes, jo ņeijenes skolu sistēma ne vienmēr Latvijai esot pieņemama.

Augusts Puŗpurs pievērsās saimniecības un mafijas problēmai. "Kā tiksīm vajā no Mafijas?" viņŗ jautāja. Jāizstrādā plāns. Ieteica koncentrēt uzmanību uz vienu no latvisķākiem Latvijas apriņķiem, minot Talsus, un nāķ tam talkā savest pārvaldes un kontroles lietas kārtībā par paraugu citiem apriņķiem, kas tad, savķārt, sāķtu kārtības ievēŗanu savā vidē. Kā piemēru pieveda mazo tanku dūri, kas var iznīcināt lielo tanku.

Mums šajā ziņā būtu koncentrēti jārīkojas, lai šāds pasākums iegūtu gaidīto rezultātu.

V. Hūns ieteica piegādāt instrukcijas par tirdzniecības va-
šanu. Un bija vēl daudz citu sīkāku ieteikumu, kuros piedalījās
gandrīz visi foruma dalībnieki. Šķita, ka mūsu sabiedrības lo-
cekļiem ir patiesa interese, un ieskati par notikumiem Latvijā
un ka tie vēlas ar tiem dalīties. Vienbalsīgi atzina, ka līdzīgs
forums rīkojams tuvākā nākotnē - rudenī. Par to Organizāciju
padome var būt gandarīta.

M. Štauers

Montrealas Latviešu Biedrības

GADA SAPULCE

notiks ceturtdien, 5. maijā, plkst. 19:30, Latviešu
3955 Provosta ielā, Lašīnā.

DARBA SEKA:

1. Sapulces amata personu vēlēšanas.
2. Iepriekšējā gada sapulces protokola nolasīšana un
pieņemšana.
3. Ziņojumi par 1993./4. darbības gadu:
 - a) priekšnieka,
 - b) kasleres un MLB Ziņotāja administrātores,
 - c) sarīkojumu daļas vadītāja,
 - d) bibliotēkara,
 - e) revīzijas komisijas,
 - f) pārrunas un visu ziņojumu pieņemšana.
4. Priekšnieka, valdes, revīzijas komisijas vēlēšanas.
5. MLB turpmākā darbība - ierosinājumi, pārrunas.
6. MLB 1994./5. d. g. maksājumu noteikšana.
7. Budžets 1994./5. darbības gadam.
8. Dažādi jautājumi.

Sapulcē balstīsības tiem MLB biedriem, kas līdz
sapulces dienai nokārtojuši savas biedru maksas par
1993./4. gadu. Visi MLB biedri, MLB darbinieki un MLB
darba atbalstītāji un citi interesenti laipni lūgti sapulcē
piedalīties.

Personas, kas vēlētos uzņemties kādu MLB pārvaldes
amatu posteņiem, lūgtas pieteikties pie MLB priekšnieka
M. Štauera, ☎457-9832 un piedalīties sapulcē. Kandi-
dātiem ir jābūt pilntiesīgiem MLB biedriem. Jauni darbi-
nieki biedrībā arvien ļoti gaidīti, tāpat ieteikumi turpmā-
kajam darbam un palīdzīgas rokas tā īstenošanā. Iespēju
netrūkst.

Montrealas Latviešu Biedrība turpina latviešu biedri-
bu tradīcijas. Piedalieties!

Piezīme: Citi paziņojumi MLB biedriem netiek nosūti-
ti, jo MLB Ziņotājs ir biedrības izdevums. Darba sekas
kopijas būs pieejamas arī sapulcē.

Pēc sapulces draudzīgas pārrunas pie tases tējas vai
kafijas un cepumiem.

Uz redzēšanos šajā svarīgajā darba saietā un pārrunu
vakarā! Apmeklēt un aktīvi piedalīties aicina

MLB valde

ALBERTS CAUNE

Chartered Accountant
(Zvērināts grāmatvedis)

Piedāvā sekojošus pakalpojumus:

- Nodokļu deklarācijas
- Padomi nodokļu jautājumos
- Uzņēmumu grāmatvedība
- Finanču pārskati un analīzes
- RRSP un RRIF padomi
- Padomi testamentu kārtošanā

Sasniedzams pa ☎484-0272 vai personīgi
pensionāru saietu ceturtdienās no plkst. 11:00
līdz 13:00, Latviešu centrā.

MLB Ziņotājs, 1993. gada aprīlis

AMBER

GLOBUS

Latviešu uzņēmums ar profesionālu pieredzi

PAKALPOJUMI

BALTIJAS VALSTĪS

Birojs Montrealā: 1625 Duff Court, # 412
Lachine, P. Q. H8S 1E5
☎ (514) 637-9495

SAIŅI AR GAISA SATIKSMI

- ♦ katru nedēļu; sasniedz Rīgu 5 dienās

SŪTĪJUMI AR KUČI

- ♦ katru otro nedēļu,
- ♦ visi sūtījumi garantēti un apdrošināti,
- ♦ pieņem saiņus Jūsu mājās.

SŪTĀM SAGATAVOTUS PĀRTIKAS SAIŅUS

- ♦ pieprasiet mūsu cenrādi.

GARANTĒTA UN APDROŠINĀTA DOLĀRU PIE- GĀDE LATVIJĀ

- ♦ naudas pārvedumi Kanadas un ASV dolāros.
- #### RŪPĒJATIES PAR NAUDAS SAŅĒMĒJA DROŠĪBU!
- ♦ nevienam netiek izpausts naudas saņēmēja
vārds,
 - ♦ nevienam netiek izpausta sūtītā naudas
summa

MONTREALAS LATVIEŠU SABIEDRISKAIS CENTRS rīko

sestdien, 30. aprīlī, plkst. 14:00, Centrā,
3955 Provost ielā, Lašīnā,

Daugavpils teātra viesizrādi.

Uzvedis Rūdolfa Blaumaņa lugu

NO SALDENĀS PUDELES

Ieeja: \$ 20.00

\$ 15.00 pensionāriem un studējošiem.

Pēc izrādes tikšanās ar aktieriem pie kafijas galdā.

Apmeklēt aicina

Centra valde

TĒRVETĒ

pārdodama

3 guļamistabu vasaras māja.

Montrealā lūdzam zvanīt

☎ 744-5595

Šo MLB Ziņotāja numuru izdalām uz rokas Montrealā
9. aprīlī, pārējos eks. nododam Kanadas pastā 11. aprīlī.

NOTIKUMI MONTREALĀ 27

ZIEDOJUMI

1993./4. darbības gadā MLB Ziņotāja tehnisko izdevumu segšanai līdz šim esam saņēmuši sekojošus ziedojumus:

Zigurds Ākots, Toronto, Ontario, \$ 27.50, J. Pētersons, Tecumseh, Ont., \$ 2.50, B. Kizāns, Montgomery, Ilinojā, ASV, \$ 19.52, Dr. J. Labsvirs, Indianapolē, Indianā, ASV, \$ 12.74, Laimonis Bisenieks \$ 20.00, J. Grebзде \$ 7.50, Alberts Krievs \$ 20.00, Elmārs Bārdiņš \$ 12.50, B. Bruna, Austrālijā, \$ 2.50, M. Muzikants \$ 7.50, M. Lejiņš, Etobicoke, Ont., \$ 2.50, J. Lūsis, Bramptonā, Ontario, \$ 2.50, A. Štāls, Edmontonā, Albertā \$ 7.50, A. Vilpis, Maywood, Ilinojā, ASV \$ 60.00, A. Būzs \$ 55.00, Dr. N. Kazdan \$ 10.00, G. Korulis, Agincourt, Ontario, \$ 5.00, E. Krūmiņš, Fox Point, Viskonsinā, ASV, \$ 20.93, P. Brunavs, Otavā, Ontario, \$ 4.50, P. Gerge, Dalesville, Kvebekā, \$ 7.50, R. Leitass \$ 2.50, A. Pētersons, Geraldton, Ontario, \$ 7.50, J. Zalinkēvics \$ 7.50, A. Purams, Toronto, Ontario, \$ 15.00, L. Grencions, Warrens, Viskonsinā, ASV, \$ 6.73, J. Jēkabsons, Toronto, Ontario, \$ 2.50, A. Kipēns \$ 10.50, A. Poilovs, Carmel, Ņujorka, ASV, \$ 7.48, T. Kraulis \$ 20.00, A. Stiebrīņš, Toronto, Ontario, \$ 100.00, A. Ozols, Sirakūzās, Ņujorka, ASV, \$ 7.59, Uldis Blukis, Bruklīnā, Ņujorkā, ASV, \$ 14.66, K. Valkers, Oakville, Ontario, \$ 7.50, A. Sprūdžs, Nepean, Ontario, \$ 35.00, A. Briedis, Boiceville, Ņujorka, ASV, \$ 10.23, Fredis Linde, Toronto, Ontario, \$ 50.00, Eriks Skujiņš \$ 7.50, V. Dauksts, Toronto, Ontario, \$ 7.50, A. Kviesītis, Kičinerā, Ontario, \$ 37.50, V. Nikiforovs \$ 27.50, Indulis Lācis, Bruklīnā, Ņujorkā, ASV, \$ 74.80, J. Silenieks, Pitsburgā, Pensilvānijā, ASV, \$ 8.49, K. Kalējs, Winnetka, Ilinojā, ASV, \$ 8.18, V. Trencs, Nepean, Ontario, \$ 7.50, E. Varoslavāns \$ 5.00, Vilnis Ulms, Ņujorka, ASV, \$ 7.15, I. Valdmanis \$ 22.50, Fridberts Porietis, Kingstonā, Ontario, \$ 10.00, Jānis Gributs \$ 4.50, Armins Millers, Otavā, Ontario, \$ 17.50, J. Graudiņš \$ 25.00, Fredis Linda, Toronto, Ontario, \$ 25.00, J. Treijs, Keswick, Ontario, \$ 50.00, L. Zeltiņš \$ 2.50, Jānis Ezerosis \$ 2.50, Marija Celmiņa \$ 17.50, Aina Kabule \$ 17.50, A. Ķivītis \$ 10.50, Kristine Ortmanis-Thompson \$ 10.00, Eduards Balulis \$ 2.50, A. Lepše \$ 22.50, L. Caunitis, Otavā, Ontario, \$ 30.00, E. Poruks \$ 27.50, E. Āboliņš \$ 15.50, S. Dulbe, Minneapolē, Minnesotā, ASV, \$ 19.59, A. Apinis, Granbijā, Kvebekā \$ 52.50, Imants Frišmanis \$ 72.50, Marija Strēle-Polak \$ 7.50, E. Krūze \$ 15.00, A. Kalupnieks, Hamiltonā, Ontario, \$ 50.00, J. Skraistiņš \$ 5.00, Lucis-Delliere \$ 5.00, S. Dulbe, Minniapolē, Minnesotā, ASV, \$ 15.00, Gunārs Alekssis \$ 15.00, Konstantīns Čaks \$ 17.50, V. Miķelsons, Glen Robertson, Ontario, \$ 10.00, Indriķis Strēlis, Downsview, Ontario, \$ 7.50, Zenta Wiesniewski \$ 22.50, Kārlis Irbītis \$ 7.50, Antons Staudžs, Vinipegā, Manitobā, \$ 12.50, Kārlis Cerbulis, Columbus, Ohio, ASV, \$ 17.84, Nikolajs Garais \$ 17.50, Lidija Rudzāts \$ 10.00, V. Vaivads, Prescott, Ontario, \$ 7.50, E. Valdmanis, Mississauga, Ontario, \$ 7.50, A. Zariņš \$ 12.50, Alma Abrams \$ 10.00, Tālvāldis Kraulis \$ 20.00, Voldemārs Paegle \$ 10.00, Ināra Paliņš \$ 7.50, Ivars Avots, Arlingtonā, Masačusetā, ASV, \$ 8.24, A. Bērziņš \$ 22.50, J. Peičs, Sault Ste-Marie, Ontario, \$ 10.00, E. Pelēns, Vankuverā, Britu Kolumbijā, \$ 30.00, M. Gobuleva \$ 7.50, A. Panga, Rawdon, Kvebekā, \$ 40.00, Nikolajs Zolners, Otavā, Ontario, \$ 7.50, A. Puķīte, Floral Park, Ņujorkā, ASV, \$ 6.71, J. Deglis, Willimantic, Konnektikatā, ASV, \$ 8.20, M. Ozoliņš Windham, Konnektikatā, ASV, \$ 13.04, Gunārs Vēveris, Dayton, Ohio, ASV, \$ 42.40, J. Beldavs, Etobicoke, Ontario, \$ 27.50, Kārlis Dreijeris \$ 7.50, Z. Petrovskis, Londonā, Ontario, \$ 2.50, Zinta Kūlite, Wethersfield, Konnektikatā, ASV, \$ 6.78, E. Zīrnis, Brlūmingtonā, Minnesotā, ASV, \$ 6.78, Maija Kalniņš \$ 12.50, V. Klētnieks \$ 5.00, S. Klētnieks \$ 5.00, Antra Paabo \$ 7.50, S. Pedley, Otavā, Ontario, \$ 25.00, Katrīna Pētersone \$ 5.00, Anna Sushko, Green Valley, Ontario, \$ 7.50, Rita Bungay \$ 17.50, Alberts Caune \$ 7.50, E. Gailis \$ 15.00, Jāzeps Greizis \$ 17.50, J. Kalacis \$ 12.50, E. Baltmanis, Rouyn-Noranda, Kvebekā \$ 12.50, Bruno Innus \$ 20.00, T. Johansone, Knowlton, Kvebekā, \$ 27.50, J. Odiņš \$ 50.00, O. Rozentāls \$ 7.50, A. Vanags, Pickering, Ontario, \$ 35.00, Zigurds Bērziņš, Sarnijā, Ontario, \$ 2.50, G. Bušs, Islingtonā, Ontario, \$ 7.50, M. Dilevko, Etobicoke, Ontario, \$ 7.50, I. Klīklāvs, Park Ridge, Ilinojā, ASV, \$ 27.50, K. Mateus \$ 20.00, M. Ozoliņš \$ 28.00, Ilga Gravel-

siņš \$ 22.50, K. Ivanovskis \$ 10.00, Rasma Leimanis \$ 17.50, Valērija Horka \$ 10.00, J. Ierasts, Brockville, Ontario, \$ 7.50, Antra Lasdins \$ 5.00, Nikolajs Garais \$ 35.00, N. Miķelsons \$ 7.50, J. Klaviņš, Scarsdale, Ņujorkā, Ņujorkā, ASV, \$ 11.33, Vītolds Olševskis, Liverpool, Ņujorka, ASV, \$ 2.50, A. Ozoliņš, Gvelfā, Ontario, \$ 7.50, Dr. Rolfs Šērs, Antigonish, Jaunskotijā, \$ 5.00, Juris Tērauds, Willowdale, Ontario, \$ 5.00, Montrealas Latviešu Pensionāru apvienība \$ 25.00, Mirdza Rutule, Vinipegā, Manitobā, \$ 20.00, Gunārs Ozols, Pokipsijā, Ņujorkā, ASV, \$ 18.50, Valters Zirnis, Gāzezerā, ASV, \$ 4.50, M. Lorencis, Toronto, Ontario, \$ 17.50, V. Jurams, Toronto, Ontario, \$ 7.50, Guntis Liepiņš, Toronto, Ontario, \$ 7.50, St. Deļevskis, Millis, Masačusetā, ASV, \$ 9.71, V. Grants, Rolling Meadows, Viskonsinā, ASV, \$ 7.00, J. Jākāns, Toronto, Ontario, \$ 15.00, O. Kutcers, Jamaica Plain, Masačusetā, ASV, \$ 40.00, S. Opolnieks \$ 25.00, G. Straume, Kvebekas pilsētā, Kvebekā \$ 7.50, P. Ievīņš, ASV, \$ 9.11, R. Grigors, Willowdale, Ontario, \$ 7.50, Egons Rupners, Otavā, Ontario, \$ 12.50, Nora Saletes \$ 2.50, M. Skaistlauks, Korvolā, Ontario, \$ 7.50, Anna Būzs \$ 77.50, Maiga Pētersons, Richmond Hill, Ontario, \$ 7.50, Dr. J. Dimants, Minneapolē, Minnesotā, ASV, \$ 13.77, Pēteris Zaļums \$ 20.00, Jānis Grebзде \$ 7.50, Dz. Melnbārdis, Rexdale, Ontario, \$ 5.00, Kārlis Timermanis \$ 10.00, Hermanis Vilks, Dundas, Ontario, \$ 7.50, Vismants Eglītis, Toronto, Ontario, \$ 2.50, Dr. Zigfrīds Zadvinskis, Grand Rapids, Mičigenā, ASV, \$ 11.50.

Pavisam kopā no 192 lasītājiem \$ 2,946.97 (iepriekšējā d. g. no 158 lasītājiem \$ 2,402.78).

MLB Ziņotāja spiestuves uzturēšanai ziedojuši:

Dr. J. Labsvirs, Indianapolē, Indiānā, ASV, \$ 16.50, M. Mednis, Blackwood, N. J., ASV, \$ 35.24, Laimonis Bisenieks \$ 10.00, Alberts Krievs \$ 20.00, Dr. N. Kazdan \$ 12.50, O. Zers, Londonā, Ontario, \$ 25.00, T. Kraulis \$ 10.00, N. Zolners, Otavā, Ontario, \$ 2.50, F. Linde, Toronto, Ontario, \$ 10.00, Vilma Strauja \$ 300.00, Fridberts Porietis, Kingstonā, Ontario, \$ 32.50, J. Lazda, Asbestos, Kvebekā, \$ 22.50, E. Āboliņa \$ 15.00, Gunārs Alekssis \$ 10.00, Andris Gūtmanis \$ 10.00, V. Miķelsons, Glen Robertson, Ontario, \$ 7.50, Nikolajs Garais \$ 17.50, M. Sala \$ 2.50, A. Kalns, Mississauga, Ontario, \$ 22.50, T. Kraulis \$ 20.00, A. Laizāns \$ 7.50, Aina Rāns, St. Andrews, Ņūbransvikā, \$ 7.50, J. Kalacis \$ 10.00, Z. Bērziņš, Sarnijā, Ontario, \$ 5.00, M. Leitass, Gati-neau, Kvebekā, \$ 7.50, K. Mateus \$ 20.00, A. Memenis \$ 7.50, B. Tiltiņš \$ 7.50, K. Ivanovskis \$ 2.50, N. Garais \$ 25.00, A. Būzs \$ 100.00, J. Dimants, Minneapolē, Minnesotā, ASV, \$ 6.50, Kārlis Timermanis \$ 7.50.

Pavisam kopā no 31 lasītājiem \$ 815.74 (iepr. d. g. no 61 lasītājiem \$ 1420.00).

Abās kategorijās 1993./4. gada pirmajos 11 mēnešos pavisam kopā no 223 lasītājiem \$ 3,762.71 (iepr. d. g. no 219 lasītājiem \$ 3,822.78).

Priecājamies par lielo atbalstu, bez kura iztikt nevaram. Atvainojamies, ka dažādu tehnisku apstākļu dēļ šī saraksta publicēšana aizkavējusies. Sakām visiem atbalstītājiem vis-sirsniņgāko paldies un gaidām tiem pievienojamies citus, jo MLB Ziņotāja izdošanas izdevumi nemitīgi aug, paaugstinoties pasta apmaksas likmēm, papīra, apklošņu un mašīnu uzturēšanas cenām.

MLB mērķu sekmēšanai ziedojuši:

Alberts Krievs \$ 20.00, Mērija Vikmane \$ 20.00, Fridberts Porietis, Kingstonā, Ontario, \$ 20.00, Inese Ortmane \$ 10.00, Voldemārs Paegle \$ 12.50, Andris Gūtmanis \$ 10.00.

Pavisam kopā no 6 atbalstītājiem \$ 92.50 (iepr. d. g. no 15 atbalstītājiem \$ 230.00).

Paldies arī šiem palīgiem. Lai dots devējam atmaksājas!

=====

Lūdzam ievērot - MLB gada sapulce pārlūkta no 28. aprīļa uz 5. maiju, plkst. 19:30, latviešu centrā (skatiet īpašu paziņojumu 27. lappusē!)

5. novembrī, plkst. 10:00, Latviešu centrā, notiks gadskārtējais **MLB mājas cepumu un lietiskās mākslas priekšmetu TIRDZIŅŠ**. **Gatavojaties!** Mēs gaidām Jūs talkā!

**MONTREALAS LATVIEŠU
KREDĪTSABIEDRĪBA**

PIEDĀVĀ Jums sekojošus pakalpojumus:

NOGULDĪJUMI:

Tekošā kontā zem \$ 2,000	2.00 % gadā
no \$ 2,000 - \$ 4,999	2.50 % gadā
virs \$ 5,000	3.00 % gadā

AIZDEVUMI:

Hipotekas uz 1 g., vajējas	6.25 % gadā
Hipotekas uz 1 g., slēgtas	5.75 % gadā
Hipotekas uz 2 g., slēgtas	6.50 % gadā
Automobiļu iegādei	7.50 % gadā

PERSONĀLIE AIZDEVUMI

ar noteiktu termiņu un
atmaksas veidu 8.50 % gadā

Salīdziniet šīs zemās aizdevumu likmes!

ievēribai:

Kreditsabiedrības pilnsapulce notiks 15. maijā,
plkst. 15:30, Latviešu centrā, 3955 Provost ielā,
Lašīnā.

Darba kārtība:

1. 1993. g. pilnsapulces protokola pieņemšana.
2. Valdes ziņojumi.
3. Bilances un finanču pārskats.
4. Aizdevumu komisijas pārskats.
5. Revīzijas komisijas ziņojumi.
6. Vēlēšanas.
7. Dažādi jautājumi un ierosinājumi.

BIROJS atvērts:

katru otrdienu no plkst. 17:00 - 20:00;
katru pensionāru saietu ceturtdienu
no plkst. 11:00 - 13:00

BIROJA tālrunis - 514-634-4082

Steidzamos gadījumos variet zvanīt katrā laikā
Albertam Caunem, tālrunis 484-0272

Valde

MONTREALAS LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU PADOMES

PAZIŅOJUMI

1. Jauniešiem, kas vēlētos saņemt **stipendijas** latviskās izglītības turpināšanai 1994. gadā, **jāiesniedz** padomei rakstisks **lūgums** līdz šā gada 1. maijam. Lūgumraksts adresējams padomei un nosūtāms padomes loceklim **J. Norvelam, 9860 Gouin Blvd., Apt. 202, Pierrefonds, Quebec, H8X 3H2, ☎683-3342.**

2. Padomes **Stipendiju fonds** līdzekļus iegūst no savām dalībniecēm - draudzēm un organizācijām, kā arī no atsevišķiem fonda **labvēļiem**. Stipendijās izmaksā tekošā gadā ienākušos līdzekļus.

Padome lūdz fonda atbalstītājus šī gada atvēlējumus iemaksāt padomes kasē līdz š. g. 1. maijam.

3. Padomes dalībnieces aicinātas nokārtot savas gadskārtējās dalības maksas, kas ir \$ 25 gadā.

Čeki rakstāmi uz **Council of Montreal Latvian Organizations** vārda un nosūtāmi padomes kasierim **M. Štauveram, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, Que, H9X 2R2 ☎ 457-9832.**

Montrealas Latviešu Organizāciju Padome gaida savu dalībnieču un vispārējās sabiedrības atbalstu. Nāciet talkā un sekmējiet padomes darbu!

Pateicībā,

Padomes vadība

TORONTO DV TEĀTRIS

23. aprīlī, plkst. 16:00, Latviešu centrā
3955 Provost ielā, Lašīnā,

VIESIZRĀDE

Izrādīs Teodora Zeltiņa komēdiju

"DONŽUANA PĒDĒJĀ MĪLESTĪBA"

Režisors **GUNĀRS VĒRENIEKS**

Ieejas kartes: \$ 14.00

\$ 12.00 pensionāriem

Apmeklēt aicina

DV MONTREALAS NODAĻA

Montrealas Latviešu Pensionāru apvienības

**21 gadu pastāvēšanas
ATCERES SVĒTKI**

svētdien, 17. aprīlī, plkst. 15:00, Latviešu Centrā.

Piedalās pazīstamais režisors **Gunārs Vērenieks**
un **Montrealas jauktais koris ATBALSS.**

SILTA BUFETE

Piedalīšanās: \$ 10.00 no personas.

Vēlams iepriekš pieteikšanās līdz 10. aprīlim pie

B. Krūmājs, ☎ 687-4569,

V. Vārslavāne, ☎ 366-9339,

A. Laizāns, ☎ 661-1501,

V. Paegle, ☎ 453-2699.

Visi laipni aicināti!

Rikotāji

MONTREALAS BALTIEŠU PASTMARKU KLUBS

riko

sestdien, 14. maijā, no plkst. 10:00-20:00

svētdien, 15. maijā, no plkst. 9:00 - 18:00

Sv. Jāņa igauņu baznīcas sarīkojumu zālē, 4345 Marcil
avenijā

savu piekto gadskārtējo

PAVASARĀ IZSTĀDI

IEEJA: brīva

Iespēja izmainīt un pirkt filateliskus materiālus,
pasēdēt un patērzēt pie galdiņiem. Kūkas, kafija un
tēja. Iepazīstaties ar Montrealas un citurienes baltiešu
numismātu un filatēlistu veikumu! Apmeklējiet šo
vienreizējo izstādi, kas ar katru gadu pievelk arvien
vairāk interesentu.

Rikotāji

♦ Redakciju slēdzot, esam saņēmuši svarīgas ziņas no
Latvijas sūtniecības Vašingtonā, ASV. Tās vēsta par Krievijas
prezidenta Jelcina dekrētu armijas bažu paplašināšanā Latvijā
uz Krievijas Aizsardzības ministrijas bruņoto spēku spiediena.

Šajā sakarībā mums ir jāatliek uz nākamā numura vairākas
reportāžas par notikumiem Montrealā, jo līdz šai vietai
sevišķas pārmaiņas tekstā vairs nespējam izdarīt, jo iepriekšējās
lappuses ir jau iespiestas. Katrā ziņā šis materiāls būs
plašs sarunu materiāls gaidāmā Baltiešu Federācijas Kanadā
BALTIEŠU VAKARĀ, kas notiks š. g. 26. aprīlī, plkst. 18:00,
Kanadas parlamentā. No Montrealas, paredzams, tajā piedalīsies
5 latviešu pārstāvji.

Tā nu nākamajā lappusē sniedzam speciālu **SVEŠVALODAS
NODAĻU** ar nopietnajām ziņām no Latvijas angļu valodā.
Lūdzam to izmantot pēc vajadzības iespējami plaši!

REPUBLIC OF LATVIA
CABINET OF MINISTERS

ANNOUNCEMENT

On April 6 of this year, the Government of the Republic of Latvia obtained a copy of the President of the Russian Federation Boris Yeltsin's signed decree of April 5, 1994, in which the President of the Russian Federation has agreed to the proposal of the Russian Defense Ministry. The proposal, which has been coordinated with the Russian Foreign Ministry, concerns the creation of military bases on the territory of the Commonwealth of Independent States (CIS) and the Latvian Republic, to ensure the security of the Russian Federation and the above-mentioned nations, as well as to test new weapons and military equipment. The Russian Ministry of Foreign Affairs, in conjunction with the Ministry of Defence and other Russian ministries and institutions, has been entrusted to begin discussions regarding this question with the CIS countries and the Republic of Latvia and to come up with the appropriate documents on the concluded agreement.

In this respect the Government of the Republic of Latvia announces that the Russian President's decree is in sharp contradiction with the initialed agreements on troop withdrawal from the territory of Latvia, as prepared by the delegations of the Republic of Latvia and the Russian Federation on March 15 of this year. This can be considered as a reflection of the Russian Federation's unwillingness to sign these jointly worked out and initialed agreements.

The Government of the Republic of Latvia categorically announces that it has not agreed, does not agree, and will never agree to the creation of Russian Federation army base, as well as the testing of new weapons and military equipment on the territory of the Republic of Latvia and rejects any possibility of discussions regarding such questions. The Russian Federation has no legal right to take upon itself the responsibility of guaranteeing the security of the Republic of Latvia.

This Russian Presidential decree effectively alters the international political and military situation in Eastern Europe. The Government of Latvia considers this decree as clear subordination to the pressure of Russia's reactionary imperialistic circles.

That Russia wants to create its military bases in Latvia shows that the goals of these circles have not been reached in the March 15 initialed agreement with Russia. Now these forces are attempting to make such an agreement impossible.

That these intentions have received support in the President of the Russian Federation's decree is a strong blow to the ability of the international community and the Latvian Government to trust the course of Russia's foreign policy and its compliance to internationally accepted norms.

The Latvian Government is evaluating its subsequent policy regarding Russia and will consistently counteract any attempt whatsoever to threaten the sovereignty of the Latvian nation.

The Government of the Republic of Latvia is asking the Russian Federation for clarification regarding this decree and reserves the right to inform world governments and international institutions about this change in Russia's position concerning the question of Russian troop withdrawal.

The Government of Latvia repeats its demand that the Russian Government immediately and unquestionably withdraw all illegally-remaining Russian army and military personnel from the territory of Latvia.

Jurmala, Latvia, April 6, 1994

Your comments and contributions to this section are most welcome. Please also send us your LETTERS TO THE EDITOR which have been or have not been published in the local papers, including French. We urge you to write these letters and thus help our country Latvia.

The Embassy of Latvia, 4325 17th St. N. W., DC 202-726-8213 has released the following:

April 6, 1994

**LATVIA PROTESTS PRESIDENT YELTSIN'S DECREE TO
SECURE RUSSIAN MILITARY BASES IN LATVIA**

Decree contradicts proposed Latvian-Russian troop withdrawal agreement.

Riga, Latvia, April 6 - Latvia's Foreign Ministry today expressed a strong protest against a decree signed by President Boris Yeltsin yesterday, calling for establishment of Russian Federation military bases in Latvia.

The Yeltsin decree, signed April 5, agrees to Russian Defense and Foreign Ministry proposals "to create Russian Federation military bases on the territory of CIS and Latvia, to ensure the security of the Russian Federation and the above named nations, as well as to test new weapons and military technology." Yeltsin's decree instructs Russian ministries to negotiate with the CIS and Latvian government in order to obtain agreements concerning bases.

Maris Riekstins, State Secretary of the Latvian Foreign Ministry expressed the Latvian Government's protest today in Riga to Russian Ambassador to Latvia, Alexander Rannikh. Ambassador Rannikh stated that he would seek further clarification from Moscow.

The decree violates the conditions of a draft agreement between Latvia and Moscow which would have brought about a withdrawal of all Russian Federation troops from Latvia by August 31, 1994. Latvia's president Ulmanis had been scheduled to meet with President Yeltsin in mid-April to finalize the agreement. In light of yesterday's decree calling for a permanent Russian military presence in Latvia, it is unlikely that the Latvian Government will approve the draft agreement, a Foreign Ministry spokesman said.

+++++

This unwarranted decree is outrageous and demands an outburst of protest from everyone. We must react to this violation. Above all, the mighty Russians want to test their military might on the land and backs of Latvians. This is barbarism at its highest level! Not only act we must but pray also - god save our little and precious land and people from the mighty Russian bear. There seems to be no difference between Yeltsin and Zhirinovsky. And how about the West? Is it again going to idly stand by and watch the winds of destruction to blow their way?

To us no protest will be too small to this demand!

Ed.

+++++

THE MONTREAL BALTIC STAMP CLUB

will hold its fifth annual

EXHIBITION

on Saturday, May 14, 1994, from 10:00 to 20:00
on Sunday, May 15, from 9:00 to 18:00

at the St. John's Estonian Church Hall (N. D. G.)
4345 Marcell Avenue at Monkland Ave
(behind Provigo store)

Everyone is cordially invited! No admission charge!

Space for sitting, trade and sell over tasty cakes and coffee.

The subscription rate of this monthly publication is \$ 27.50 per year. Seniors get it at a reduced rate of \$ 22.50 per year. These rates cover the publishing and mailing costs only.

This is a non-profit publication which serves the Latvian community. Some space for notices is available upon request. Please contact the editorial office for the rates for such announcements.

Biežāk lietoto	Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā. Ev.-lut. Trisvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, telefons 489-3224
telpu adreses:	Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašīnā, telefons 634-4082

17. aprīlī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapličā, Montrealas katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums**.
17. aprīlī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā ev.-lut. Trisvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums**.
17. aprīlī, plkst. 15:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **gada svētku sarīkojums**. Aprīlī citu saietu nebūs. Skatiet paziņojumu 29. lpp.!
22. aprīlī, plkst. 18:00, Latviešu centrā Toronto, LNAK 16. padomes 2. sesijas **atklāšana**.
22. aprīlī, plkst. 20:00, Latviešu centrā Toronto, Alises un Ludviga Kalniņu **darbu skates atklāšana**.
23. aprīlī, plkst. 16:00, Latviešu centrā, DV teātra Toronto **viesizrāde**. Izrādīs T. Zeltiņa "Donžuana pēdējā mīlestība". Skatiet paziņojumu 29. lpp.!
30. aprīlī, plkst. 14:00, Latviešu centrā, Daugavpils teātra **viesizrāde**. Skatiet paziņojumu 29. lpp.!

4. maijā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" **kārtējā sanāksme.**
5. maijā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Biedrības **gada sapulce.** Skatiet paziņojumu 25. lpp.!
7. maijā, plkst. 18:00, Latviešu centrā, DV Montrealas nodaļas **Kurzemes cietokšņa piemiņai veltīts vakars.**
Par tematu "Varoņus izaudzinātāja - māte" referēs Indulis Skrastiņš.
8. maijā, plkst. 11:00, Draudzes namā, ev.-lut. Trisvienības draudzes **Gimenes dienas dievkalpojums.**
plkst. 12:00, apmēram, turpat, **sadraudzības stunda** ar kafiju.
10. maijā, plkst. 18:00, Latviešu centrā, Montrealas Latviešu Organizāciju padomes **darba sēde.**
12. maijā, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video filmas izrāde.**
plkst. 13:00, Latviešu centrā Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme.**
14. maijā, plkst. 10:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcas sarīkojumu zālē, Montrealas Baltiešu Pastmarku kluba **5. gads-kārtējā PAVASARA IZSTĀDE.** Skatiet paziņojumus 29. un 30. lappusēs!
15. maijā, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapličā. Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
15. maijā, plkst. 9:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcas sarīkojumu zālē, Montrealas Baltiešu Pastmarku kluba **5. gads-kārtējā PAVASARA IZSTĀDE.** Skatiet paziņojumus 29. un 30. lappusēs!
26. maijā, plkst. 11:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **video filmas izrāde.**
plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme.**
29. maijā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trisvienības draudzes **Vasaras svētku dievkalpojums.**

1. jūnijā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" **kārtējā sanāksme.**
12. jūnijā, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trisvienības **draudzes dievkalpojums.**
19. jūnijā, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sv. Sirds kapličā, Sulpice ielā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
19. jūnijā, plkst. 11:00, Latviešu kapu nodalījumā, Mount Royal kapos, ev.-lut. Trisvienības draudzes **kapu svētki.**
- MLB Z 1994. IV 1125 e

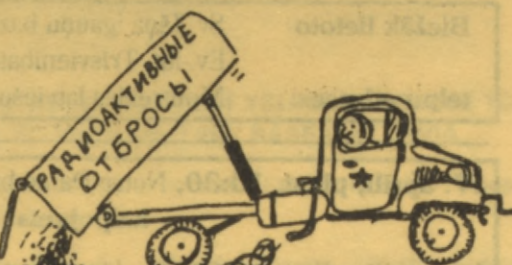
Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA pareizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem.

MLB ZIŅOTĀJA administrātorai A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que, Canada H9R 2X5		
Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 27.50 vai \$ 22.50)	\$ _____	
Gaisa pasta piemaksu (ASV \$ 6.-, citos kontinentos \$ 20.-).....	\$ _____	
Ziedoju tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____	
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu remontiem.....	\$ _____	
Dāvinu MLB Ziņotāju.....	\$ _____	
Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda	Kopā	\$ _____
(Maksātāja vārds, uzvārds, adrese, pasta koda, tālruna numurs)		
		(paraksts)

0312017060

LATVIJA

LATVIJAS RADIO ZIŅAS 1993.G. 13.DEC.:
 "ŽIRANOVSKIS IZTEICIĒS, KA PIE LATVIJAS
 ROBEŽAS TIKŠOT IZGĀZTI RADIOAKTĪVIE
 ATKRITUMI UN PŪSTI LATVIJAI VIRJŪ."

COLLINS CLARKE

MACGILLIVRAY
WHITE

Funeral Directors

• 5610 Sherbrooke St. W.,
 Montreal — Business Office
 514 - 483-1870

FLOWERS
by

Laryanna

MAX-IMMO

Courtier En Immeubles

MLS

Uldis Lusis, B. A.
 Agent immobilier
 514-488 7615

PAKALPOJUMI

nekustāmo īpašumu tirdzniecībā.
 Zvaniet! - Tel. 514-488-7615

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227 - 2433

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Quē., Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832

REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Quē., Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832

ADMINISTRATORE: Anita Poriete-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Quē., Canada H9R 2X5, tālrunis 514-697-6624

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 27.50 gadā; **MLB biedriem, pensionāriem un kara invalīdiem** \$ 22.50; gaisa pasta piemaksa uz ASV \$ 6.00, uz citiem kontinentiem - \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtnīcas - pret \$ 2.50 ziedojumu.

Lappušu sleju maksas: mazākais paziņojums \$ 20.-, 1/4 lpp. - \$ 25.-, 1/3 lpp. - \$ 30.- pilna lpp. - \$ 60.-, paziņojumu sagatavošana - \$ 20.-; čeki rakstāmi uz **Montreal Latvian Society** vārda. MLB Ziņotājs, tāpat kā MLB, ir bezpeļņas pasākums.

MLB Ziņotājs iznāk ik mēneša sākumā. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un vispārējās ziņas nepauž ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatus iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod pilna adrese, telefona numurs un jāparakstas. Redakcija iesūtītos rakstus neuzglabā un nesūta atpakaļ.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY
 ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL

APRIL 1994 AVRIL

MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
 BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society - 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Quē., Canada H9X 2R2, tel. 514-457-9832